

EKOIQ

MART 2015 SAYI:49

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

CLIMATE
VOLUNTEERS
İKLİM GÖNÜLLÜLERİ
Karbon Nötr Yayın

**Kadının Doğası
Doğanın Kadınları**

UN SDSN Türkiye Ağı:
“Tüm
Paydaşları
Ağımıza
Bekliyoruz”

**Peki
Sosyal Medya
İletişiminiz
Sürdürülebilir mi?**

geri
dönüşebilecek
miyiz?

**Uzayı da
Çöplüğe
Çevirdik!**

Helena Norberg-Hodge:

**“Kısr Politik Tartışmalar
Yerine Yerel Ekonomiye Odaklanalım”**

41 YILDIR

BU TOPRAKLARDA
ÜRETMEKTEN
GURUR
DUYUYORUZ

ÇANAKKALE'NİN HARCINDA DESTAN YAZMAK VAR

100 yıl önce bize emanet edilen bu değerli toprakların kıymetini çok iyi biliyoruz.

Bu yüzden 41 yıldır Çanakkale'nin ekonomik ve sosyal gelişimine katkı sağlıyor, üretimimizi sürdürüyoruz.

Akçansa olarak Çanakkaleli olmaktan gurur duyuyoruz!

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Özgecan ya da Bu Artık Böyle Sürdürülemez

Dergi yayıncılığında kadın suretinin kullanımı konusunda sık sık gündeme gelen bir tartışma vardır: Yayınlarda neden bu kadar çok kadın görseli kullanılıyor? Bu kadın fotoğraflarının kullanılmasının, kadının seyirlik bir materyal, ataerkil ve maço toplum yapısında kadının bir arzu nesnesi olarak görülmesinin hem sonucu hem de nedenlerinden biri olduğu da, toplumsal cinsiyet ve kadın araştırmalarında yoğun olarak dillendirilir. EKOIQ'nun arşivinde şöyle bir gezindiğinizde de "kadın fotoğrafları" değil ama kadınların fotoğraflarının ezici bir çoğunlukta olduğunu görebilirsiniz. Ama bunun nedeni, başta belirttiğimiz durumun hemen hemen tam tersi bir eğilimden kaynaklanıyor: Kadınlar ekoloji ve sürdürülebilirlik çalışmalarında hep en öndeler. Yani istesek bile, kadınların fotoğraflarını azaltmamız mümkün değil. Mümkün değil çünkü onlar bütün bu çalışmalarda hep başrolde. Bu yeni bir eğilim de değil. Tarihsel boyutta baktığımızda da, ekoloji hareketlerinin başını çekenlerin arasında kadınlar yoğunlukta olmuş...

Bu yazı burada yeniden başlıyor çünkü Özgecan'ın haberi geldi...

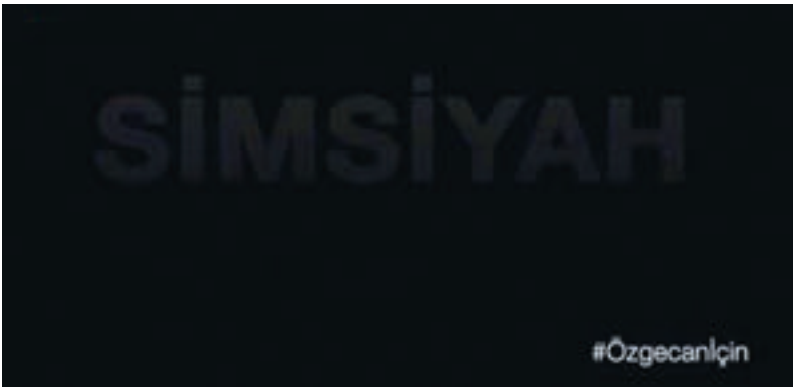
8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla, mart ayında kadınlar ve ekoloji ile kadınların konumunun güçlendirilmesi konularında iki kadın dostumuz iki yazı hazırlıyorlardı. Bu yazıyı yazmaya başlarken, her tür ekoloji, çevre çaba ve mücadelesinin arkasından kadınların çıktığına parmak basmaya; hatta kurumlarındaki sürdürülebilirlik yöneticilerinin bile çoğunun kadınlar olduğuna değinecektim ki, Özgecan'ın haberi geldi.

Bir ağıt mı yakmak gerekiyor, yoksa hem dünyada hem de Türkiye'de kadınlara yönelik bu hunharca olayları lanetlemek mi? Olaylar tabii ki sadece böylesi trajik vakalarla da sınırlı değil. İşyerlerinde, sokaklarda, gazete manşetlerinde, sosyal medyanın orasında burasında, mobbingler, tacizler, aşağılamalar, hakaretler, bütün bu büyük resmin küçük ama mide bulandırıcı parçaları... Ve sonunda şiddetle sonuçlanan o kara resim, o minik parçalardan oluşup, böyle karabasan gibi çöküveriyor üzerimize...

Bütün bu aşağılık bakış ve eylemlerin, daha yazıya ilk başlarken belirttiğimiz eğilimlerle de başka bir

düzlemde ilişkisi var aslında. Kadınlar, kendi varoluşlarını, tarihin derinliklerinde yitip gitmiş anaerkil topluluklardan bu yana belki ilk defa bu kadar net bir şekilde ortaya koymaya başladılar. Bütün bu olup bitenlerin, kadınların varoluş mücadeleleriyle gerçekten kopmaz bir ilişkisi var. Hem dünyada hem ülkemizde kadın istihdamı artıyor. İş, istihdam oranlarıyla da sınırlı değil; kadınlar giderek hem toplumsal yaşamda hem de işgücünde daha kritik konulara doğru ilerliyorlar. Nasıl yenilenebilir enerji, tüm karanlık fosil yakıt odak ve lobilerini, tüm engellemelere rağmen darıduman etmeye başladıysa; nasıl organik tarım, toprağı iğdiş eden kirli endüstriyel tarım faaliyetlerini dört bir yandan ufak ufak kuşatıyorsa, kadınlar da, kendilerine binyıllardır giydirilmiş deligömleğini yırtıp atmaya hazırlanıyorlar. Ve işte bu yüzden, EKOIQ'nun sayfaları, daha ilk başlangıcından itibaren kadınlarla dolu. Ama o kirli maço dünyanın görmek ve kontrol altına almak istediği "kadın suretleriyle" değil, toplumsal değişim ve gezegenin geleceği için uğraşan gerçek kadınlarla. İşte o gerçek kadınlara selam olsun...

Eğer dünyada adil, mutlu, huzurlu ve sürdürülebilir bir yaşam kurulacaksa, işte bu kadınlar sayesinde olacak. Kimseyi aziz veya azize ilan etmenin bir yararı yok. Bu yolun amacı için ne Özgecan'ın ne de başkalarının o güzelim canlarını kaybetmesine de gerek yok; olmamalı. Onların ismini belki de sadece, durmadan karanlıktan bahsetmek ve onu çağırarak yerine, umudu diri tutmak için hatırlamalı...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Yayın Koordinatörü
Fusun Akay fusion@ekoIQ.com

Art Direktör
Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Dış Haberler Editörü
Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoIQ.com

Yerel Yönetimler Editörü
Sibel Bülay

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü
Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü
Yağmur Çoban

Fotoğraf Editörü
Özgür Güvenç

Redaksiyon
Şöhret Baltaş

Katkıda Bulunanlar
Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titz, Caner Demir,
Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ, Yusuf Ozan Üstebay, Tunca Uçer

Abonelik dergi@ekoIQ.com
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:
EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9
Kadıköy, İstanbul
Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mah. 4. Bölge 9. Cad. 116. Sokak
No: 2 Esenyurt - İSTANBUL Tel: (90) 212 - 886 34 74 pbx

Ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı
Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü
Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üniversitesi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma
Merkezi Müdürü
Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü
Dr. Barış Gencer Başkan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü
Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri
F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü
Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü
Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü
Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü
Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı
Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,
Meteoroloji Mühendisliği Bölümü
Bahar Keskin, CSR Consulting Turkey, Yönetici Ortak
Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi
Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi, Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi
Direktörü
Dr. Uygur Özemi, change.org Türkiye Direktörü
Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik
Müdürü
Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü
Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü
Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu
Cavit Vardarlılar, MESS Entegre Geri Kazanım ve Enerji, Çevre Projesi Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

20 Bu Mobilyalar Kartondan!

2012 yılında “Kartonworks” markalı tasarımlara imza atmaya başlayan Mete Mordağ ve arkadaşları, mobilyalara verdikleri çöl isimleriyle de tüketicide farkındalık yaratmayı hedefliyor. Biz de Mordağ ile mukavva kullanarak yaptıkları tasarımları, özelliklerini ve ekolojik tasarımın geleceğini konuştuk.

24 Peki, Sosyal Medya İletişiminiz Sürdürülebilir mi?

Sürdürülebilirlik raporunuzu internet sayfanızda paylaştığınız için sosyal medyada var olduğunuzu düşünüyorsanız, SMI-Wizness Sosyal Medya Sürdürülebilirlik Endeksi ve benzeri oluşturmalarından haberiniz yok demektir...

26 Kadının Doğası, Doğanın Kadınları

Kadınların elinin ve ruhunun değmediği bir dünyada yaşamın nasıl bir şey olduğunu anlamak için çevremize bakmamız yeterli değil mi? O nedenle dünyayı sürdürülebilir kılma konusundaki her mücadelede onların izlerini görmek de şaşırtıcı değil. Bu vesileyle, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyor hem Hindistan'a hem de Yırca köyü kadınlarına selamlarımızı yolluyoruz Gökşen Şahin'in yazısı aracılığıyla...

30 “Kadın Güçlenirse Toplum Güçlenir”

BM'nin Binyıl Bildirgesi'nin sekiz önemli maddesinden biri, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi... Bu hedeften yola çıkan Global Compact Türkiye de Mayıs 2014'te “Kadının Güçlenmesi Çalışma Grubu”nu oluşturdu.

35 DOSYA: Döngüsel Ekonomi ya da Geri Dönüşebilecek miyiz?

Doğa döngüsel, insan ve yaratımları ise lineer akıyor. İşte bütün sorun buradan çıkıyor. Peki insan, doğanın bir parçası olduğunu; bulunduğu her şeyi doğayı ve yaratımlarını taklit ederek icat ettiğini hatırlayıp, tüm yaşam sistemlerini ve tabii kendine baş tacı ettiği “ekonomiyi” de, doğanın döngüsellikini taklit edecek şekilde yeniden ve yeniden tasarlayabilir mi? İşte o zaman, geridönüşüm ve atıktan değil, sadece ve sadece “besin”den bahsedeceğiz, çünkü doğada atık yoktur... Döngüsel Ekonomi'de de...

56 “Kısr Politık Tartışmalar Yerine Yerel Ekonomiye Odaklanalım”

Yerelleşme akımının öncülerinden Helena Norberg-Hodge, dostumuz Ayşen Eren ile yaptığı röportajda, pek çok ÷lkede insanların kendilerini anlamsız politik tartışmalara kaptırdığının altını çizdi.

60 “Yeşil Çatıda İstanbul’un Potansiyeli Çok Büyük”

Uluslararası Yeşil Çatılar Derneği (IGRA) Direktörü Wolfgang Ansel, özellikle İstanbul’da yeşil alana duyulan ihtiyaçta artış olduğuna değindi ve kentin yeşil çatı konusunda büyük bir potansiyele sahip olduğunu vurguladı.

64 UN SDSN Türkiye’den Açık Çağrı: “Tüm Paydaşları Ağımıza Bekliyoruz”

2012 yılında Birleşmiş Milletler’in oluşturduğu “Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı” (UN SDSN), her ÷lkedeki yapılanmasını bir üniversite aracılığıyla yürütüyor. Programın Türkiye organizasyonunu üstlenen Boğaziçi Üniversitesi’nin temel misyonu da sürdürülebilir kalkınma alanında karşılaşılan sorunlara kalıcı çözümler üretebilmek için paydaşları bir araya getirebilmek.

68 Uzayı da Çöplüğe Çevirdik

Sonunda 50 yıl kadar kısa bir sürede uzayı da çöplüğe çevirmeyi başardık. şu an başımızın üstünde bizden habersiz büyüyen, saatte binlerce kilometre hızla hareket kocaman bir enkaz var!

80 Önce Bi’ Sessiz Olalım

Avrupa Komisyonu bünyesindeki “Çevre Politikası İçin Bilim” adlı kurum, 2015’in ilk tematik sayısında gürültünün sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili çalışmalara yer verdi. Fatma Gül Altındağ da bu özel sayıdan yola çıkarak gürültü konusunu etraflıca masaya yatırdı okurlarımız için...

88 Çevreci Etkinlikler Atlası Hazırlandı

Çevreci Etkinlikler’in EKOIQ ile birlikte hazırladığı “Çevreci Etkinlikler Atlası”, Türkiye’de 2014 yılında hangi şehirde, kaç çevreci etkinlik gerçekteştiğini, söz konusu etkinliklerin odağını/gündemini ve katılımcı sayısı hakkında önemli verileri ortaya koyuyor.

HER SAYIDA

4 Haberler Avrupa Konseyi: “Çocuklarınıza Spor Yaptırın”; Türkiye’nin İlk Rüzgar Enerjisi Kamu İhalesi Yapıldı; Hayvanlar İçin Kullanılan Antibiyotikler Çevresel Tehdit Oluşturuyor

32 Son Buzul Erimedenden Levent Kurnaz: Küresel Isınma mı, Küresel İklim Değişikliği mi?

34 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Dayanışma...

54 Veriler Gökçe Vahapoğlu şahin: Gelecek 10 Yılda Bizi Bekleyen Küresel Riskler; Hem Bütçeye Hem Çevreye Duyarlı Sürdürülebilirlik Fırsatları; Amerikan Güneş Enerjisi Sektörü İstihdam Atağında

62 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: Sürdürülebilirlik Yönetimi Sertifika Programı’nda İkinci Dönem Başlıyor

72 Sürdürülebilir Markalar Semra Sevinç: Paylaşım Ekonomisi ve Paylaşılan Nesnelerin İnterneti

74 Sinerjik İlk Hedefimiz HES’lerdir, İleri!

76 Change.org’dan Emirgan Parkı’nı da AVM İnşaatına Kurban Vermeyelim; CHP Belediyesi, Levent’in Yeşilini Talan Etme; 15 Bin Kişi Kapadokya’daki İnşaatları Durdurmayı Başardı

84 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Pakistan Susuzluğa Doğru; Çin Rüzgar Enerjisinde 100 GW’a Yaklaştı; Deniz Parkları Kurulacak; Alpler’de Buzul Erimesine Battaniyeli Çare!

86 Sürdürülebilirlik Akademisi’nden “Sürdürülebilir Marka Sertifika Programı” 24 Mart’ta Başlıyor; 2015’in İlk “Yeşillenen Oteller Sertifikası” Eresin Hotels İstanbul’un

90 Yeşil Günlük Cihan Koral Malak: Girişimcilik Baharı Beklemez; Aşkını Başka Dilde Anlat: Dem Derneği; Duyamadığımız Canlılardan Nasıl şifalanırız?

92 Gözümüzden Kaçmayanlar Gözde İvgin: Tavşan Adası 22 milyon dolara satılıyor; Türkiye’nin en büyük ekolojik köyü Van’da kuruluyor...

96 Kitap İletişimde Sürdürülebilirlik, Katılım ve Kültür; Dünyanın Durumu: Sürdürülebilirlik için Yönetişim; Dünyamızı Biçimlendiren Olağanüstü Bitkiler

Boyner'in Projesi "İyiliğe Dönüşüm"

Geçtiğimiz yıl "İyiliğe Dönüşüm" adlı projeyi hayata geçiren Boyner Büyük Mağazacılık, Boyner ve YKM mağazalarına kumbaralar yerleştirerek müşterilerin kullanılmayan tekstil ürünlerini **Lokman Hekim Sağlık Vakfı** aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine ulaştırdı. Projeden elde edilen gelirle eğitim bursu da sağlandı. 22 Ekim'de başlayan proje kapsamında toplamda 4355 başış adedine ulaşıldı. Proje ile kıyafetlerden 2780 kg enerjiye dönüştürüldü, 3075 parça kermeste kullanıldı, 191.880 kg metal parça geridönüşüme gönderildi.

Alanya'ya Çöpten Elektrik Üreten Tesis Yapılacak

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı **Menderes Türel**, Türkiye'nin en önemli turizm merkezlerinden olan Alanya'ya çöpten elektrik üretecek bir tesis kazandıracaklarını belirtti. İlçeye 2015 yılı içinde **62 milyon liralık altyapı yatırımı** yapacaklarını ve bunu Büyükşehir Yasası sayesinde gerçekleştireceklerini kaydeden Türel, "Bu hizmetler, ilçe belediyeler il özel idaresi ekonomik imkansızlıkları ortada olduğu için yapamıyorlardı. Şimdi Büyükşehir Belediyesi yasası sayesinde bunları yapabilir hale geldik. İki yıl içinde, Alanya'ya çöpten elektrik üreten bir tesisi kazandıracamız" dedi.

Avrupa Konseyi: "Çocuklarınıza Spor Yaptırın"

Genellikle insan hakları ihlalleri ve siyasi konularda yaptığı açıklamalarıyla gündeme gelen Avrupa Konseyi, çocukların da yakın takipçisi. 1987 yılında "**Eurofit Bedensel Yetenek Testleri**" ile ilgili kararı yayınlayan konsey, belirli yaştaki çocuklar için uygun olan aktivite sporlarını da şöyle sıralıyor: "2-5 yaş arası çocuklar fırlatma, yakalama, koşma, sıçrama; 6-9 yaş arası çocuklar belli mesafeye fırlatma, bir topa vurma, sporun temel hareketlerine geçiş; 10-12 yaş arası çocuklar basketbol, futbol gibi sporları içeren kompleks motor becerileri kapsayan sporlara yönlendirilmelidir. Spora aktif katılım en az 30 dakika ve haftada 3-4 kez düzenli olarak önerilmektedir." Konuyla ilgili açıklama yapan Okan Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümünden **Yrd. Doç. Dr. Gamze Şenbursa** da

her 5 çocuktan 4'ünün sağlık için gereken yeterli fiziksel aktiviteyi gerçekleştirmediğini belirterek, sporun avantajlarına şöyle değindi: "Çocukların erken dönemde spora yönlendirilmesiyle kassal kuvvet, esneklik, kassal endurans, vücut kompozisyonu ve kardiyovasküler endurans gelişir. Spor yapan ve bir takımla çalışan çocuklar kendi değerini fark eder. Kendine güvenen, bağımsız, kendini kontrol edebilen bir kişilik kazanmasını sağlar."

Hayvanlar İçin Kullanılan Antibiyotikler Çevresel Tehdit Oluşturuyor

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü akademisyenlerinden **Prof. Dr. Işıl Balcioğlu**, Uludağ Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi ile ortak projesinde hayvan yetiştiriciliğinde antibiyotik kullanımı neticesinde gübre olarak kullanılan dışkı ile antibiyotiklerin tarım arazilerine taşınmasını araştırdı. Proje ekibindeki yüksek lisans öğrencilerinin gerçekleştirdiği laboratuvar analizleri sonucunda farklı hayvan gübrelere ve hayvan gübresinin kullanıldığı tarım arazilerinden alınmış toprak örneklerinde **en az bir tip antibiyotik kirliliği** tespit edildi ve gübre örneklerindeki antibiyotik miktarlarının toprak örneklerinden daha yüksek seviyelerde olduğu saptandı. Prof. Dr. Balcioğlu, teknolojik gelişmelerin ve modern yaşamın

gerektirdiği kimyasalların kullanımının kaçınılmaz şekilde çevre kirliliği oluşturduğunu; antibiyotik kirliliğinin çevredeki diğer kirletici gruplarından daha yüksek düzeyde olmamasına rağmen bu kirliliğin dirençli bakteri kirliliğine neden olmasının araştırmanın motivasyonunu oluşturduğunu belirtti ve "Çok fazla sayıda çalışmaya ihtiyaç var ki bu kirleticilerin düzeyleri ve akıbetleri öğrenilebilsin; bu noktada çalışmamız bir başlangıç niteliği taşıyor" dedi.

GELECEĞİ TÜKETMEDEN ÜRETİYORUZ

Dünyamızda doğal kaynaklar hızla tükeniyor.

Assan Alüminyum olarak; hafif, esnek, enerji tasarrufu sağlayan, sonsuz kez dönüştürülebilir alüminyum, sürdürülebilir kalite standartlarında işleyerek, gelecek nesiller için geleceği tüketmeden üretiyoruz...

[f /assan.socialu](#) [t /assanaluminyum](#) [in /company/assan-aluminyum](#)

[KIBAR HOLDING](#) | www.kibar.com

**ASSAN
ALÜMİNYUM**
www.assanaluminyum.com

Yeşil Okullar Geliyor

Avrupa Yatırım Bankası, Dünya Bankası, İslam Kalkınma Bankası ve Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası'ndan alınan 1,5 milyar Euro'luk destekle İstanbul Valiliği'ne bağlı "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi" tarafından yürütülen yatırımların %51'i okulların yeniden yapılmasına ayrıldı. 790 yeni okulun inşa edildiği proje kapsamında 42 yeni okul ikinci dönem eğitime başlayacak. Modern inşaat teknolojisiyle "yeşil bina" olarak inşa edilen ve enerjisinin bir kısmını kendisi üretebilen okulların sayısının yılsonuna kadar 100'ü bulması hedefleniyor.

Türkiye'nin İlk Rüzgar Enerjisi Kamu İhalesi Yapıldı

Rüzgar enerjisi sektöründe uzman İtalyan şirketi Leitwind, Tokat'taki kamu binalarına enerji sağlayacak, Türkiye'nin ilk kamu ihalesini kazandı. Şirketin imzaladığı sözleşme, Tokat'taki kamu binalarına enerji sağlayacak olan 1 MW gücünde bir rüzgar türbininin yapılmasını ve iki sene süreli bakım hizmetlerini kapsıyor. 18 ayda hayata geçirilmesi planlanan projeye beraber Tokat bölgesindeki ikinci Leitwind LTW80 1.0 MW rüzgar enerji tesisi de inşa edilecek.

Daha Yeşil Bir Dünya için Fikrin Var mı?

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu, bu yıl dördüncüsünü düzenlediği lise ve üniversite öğrencilerine yönelik uluslararası proje yarışmalarıyla 2015'in "Yeşil Beyinler"ini arıyor. İki kişilik takımların katılacağı yarışma için çevre, enerji ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği konularında özgün projeler geliştirilmesi bekleniyor. Yılın Yeşil Beyinleri, Eylül 2015'te finale kalan beş takımın projelerini ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu'nda sunmasının ardından uluslararası jüri tarafından belirlenecek. Yarışmada birinci olan takım 1.000 Euro, ikinci 750 Euro, üçüncü 500 Euro ve KKTC gezisi ile ödüllendirilecek. Son başvuru tarihi **25 Mayıs 2015** olan yarışmayla ilgili detaylı bilgiye <http://www.greenbrain.ncc.metu.edu.tr/tr> adresinden ulaşılabilir.

Bosch Çevre Çocuk Tiyatrosu Yozgat ve Kırşehir'de

2008'den bu yana yaklaşık 100 bin çocuğa ulaşan Bosch Çevre Çocuk Tiyatrosu, çevre bilinci ve doğa sevgisi aşılayan "La Fonten Orman Mahkemesinde" oyunuyla minik tiyatroseverlerle buluşmaya devam ediyor. Klasik La Fonten masallarının yaratıcı bir bakışla yeniden uyarlaması olan oyunda ana fikir olarak, bugünden gerekli önlemler alınmadığı takdirde gelecekte dünyamızın ve dolayısıyla bugünün çocuklarımızın yaşayacağı olumsuzluklar gösteriliyor. **14-15 Mart'ta Yozgat'ta** izleyicilerle buluşacak olan tiyatro, **28 - 29 Mart'ta ise Kırşehir'de** perde açacak...

HiPP'ten Bebeklere Özel Gofret

Organik bebek maması üreticisi HiPP, 8. ayını dolduran bebeklerin rahatlıkla tüketebileceği Organik Yabanmersizli Pirinçli Bebek Gofret'i'ni pazara sundu. Gluten ve süt bileşenleri içermeyen ürün; organik pirinç, tam tahıllı pirinç, elma suyu, yabanmersizini püresi, havuç suyu konsantresi ve zengin B1 vitamini bileşenleri ile bebekleriniz için öğün aralarında ideal bir atıştırma malıdır.

Üstümüze vazife

ÇEVKO
Yeşil Nokta Teşvik
Ödülü

ISO Çevre ve
Enerji Ödülü

European
Business Awards
for the
Environment

Yeşil Bina Zirvesi
Sürdürülebilirlik
Ödülü

Kocaeli
Sanayi Odası
Şahabettin
Bilgisu
Çevre Ödülü

Avrupa Birliği
Çevre Ödülü
Türkiye
Programı
Finalist

Sürdürülebilirlikte altı ödül birden...

İnsana, topluma, doğaya saygı işimizin ayrılmaz parçası; bugünkü ve gelecek kuşaklara karşı vazgeçilmez sorumluluğumuz olarak görüyoruz. Bu doğrultuda üretim, tasarım ve yönetim anlayışımız Blue Life ile sürdürülebilirliği süreçlerimizin her aşamasında titizlikle hayata geçiriyoruz.

Başarıda da sürdürülebilirlik için çok çalışmaya devam ediyoruz. VitrA ve Artema olarak ulaştığımız düzey uluslararası ve ulusal kuruluşlar tarafından değerlendirildi ve 6 sürdürülebilirlik ödülüne birden layık görüldü.

Çünkü mavi gezegenimizin geleceği, üstümüze vazife.

Blue Life

Mavi gezegenimiz için...

UPM, “Endüstri Lideri” Seçildi

Ağırlıklı olarak sürdürülebilirlik yatırımlarıyla ilgilenen **RobecoSAM** adlı şirketin 12 yıldan bu yana yayımladığı “Sürdürülebilirlik Yıllığı”nda Altın Sınıf kategorisine giren UPM, endüstri lideri oldu. RobecoSAM, dünyanın önde gelen firmalarının ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarının analiz edildiği “**Kurumsal Sürdürülebilirlik Değerlendirmesi**” (CSA) ile her sektörde en yüksek skoru alan firmayı endüstri lideri ilan ediyor. Değerlendirmede firmaların iklim değişikliği stratejileri, tedarik zinciri standartları, çalışma pratikleri, kurumsal yönetim ilkeleri ve risk yönetimi de çok sıkı bir şekilde denetleniyor.

SETBİR’den Gıda ve Çevre İçin 10 Proje

Türkiye’de süt ve et sektörünün ve bu sektörlerle bağlı olan sanayinin gelişmesi için çalışmalar yapan **Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği** (SETBİR), ortağı ve yürütücüsü olduğu AB projeleriyle güvenilir gıda ve temiz çevre konusunda uluslararası çalışmalarına devam ediyor. AB üyesi 10 ülkenin (İtalya, Fransa, Danimarka, Macaristan, Çek Cumhuriyeti, İspanya, Belçika, Portekiz, Yunanistan, Avusturya) gıda federasyonlarının oluşturduğu ve SETBİR’in 2003’te dahil olduğu **SPES (Spread European Safety) Konsorsiyumu**, AB 7. Çerçeve Programı projelerine devam ediyor. Her yıl projelerine yenisini ekleyen SETBİR’in, 7. Çerçeve programı kapsamında 10 adet AB projesi bulunuyor: Bioboard, Open New Food, Orion, Pureformula, Mycospec, Babysafe, Nu-Age, Cheesecoat, Safebag ve Mild-Dry . Projelerle ilgili detaylara <http://www.setbir.org.tr>’den ulaşabilirsiniz.

“Düşük Karbon Kahramanları” Aranıyor

Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği (SÜT-D), bir ilke imza atarak üretim ve tüketimde karbon yönetimini başaran, düşük karbon ekonomisi için uğraş veren “Düşük Karbon Kahramanları”nı ödüllendirmeye hazırlanıyor. 2-3 Nisan’da İstanbul’da düzenlenecek 2. Karbon Zirvesi’nde açıklanacak ödüllerle ilgili bilgi veren İTÜ Öğretim Üyesi ve SÜT-D Başkan Yardımcısı **Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu**, şu çağrıda bulundu: “Karbonu yönetmek, bugünü ve yarını yönetmektir. Bu ödülle de vizyon ve misyonumuza uygun olarak, üretim ve tüketimde karbon yönetimini mükemmel başaranları, düşük karbon ekonomisi için

uğraş verenleri desteklemeyi ve böylece toplumda konunun bilinirliğini artırmayı planlıyoruz. Kendisini “Düşük Karbon Kahramanı” olarak tanımlayan kişi ve kuruluşları bekliyoruz. Adaylar odul@sut-d.org adresine başvurabilirler.”

ISS Türkiye’den Sürdürülebilirlik Raporu

Dünyanın önde gelen tesis yönetimi şirketlerinden ISS Türkiye, Küresel Raporlama Girişimi GRI’nın onayı ile kendi sektöründe sürdürülebilirlik raporu yayınlayan ilk kurum oldu. ISS’ in Türkiye’de faaliyet gösteren beş grup şirketini içeren rapor ile ilgili açıklamada bulunan **ISS Türkiye CEO’su Cavit Habib**, “GRI, birçok sorumluluğu da beraberinde getiriyor. Biz de bu sorumluluğun bilinci içinde eğitim, sağlık ve çevre konularındaki duyarlılığımızı artırarak devam ettirmeye kararlıyız. Bu doğrultuda sürdürülebilirlik projesi önemli hedeflerimizden biri olmuştur. Finansal performansımızın yanı sıra etik, çevresel, sosyal ve ekonomik önceliklerimizin de ISS’i geleceğe taşıyacak önemli unsurlar olduğuna inanıyoruz” dedi.

“Yeşil Güvenlik” Hizmeti Aldınız mı?

Güvenlik çözümleri hizmeti sunan **Securitas**, “Yeşil Güvenlik” kapsamında şirketlere enerji kontrollerinden çevre kirliliğini önleyen faaliyetlerin raporlanmasına kadar pek çok konuda destek oluyor. TSE Çevre Yönetimi belgesine göre hayata geçirilen uygulama ile yapılan tespit ve iyileştirmeler; smart mobile üzerinden “Durum Tespit Raporları” ile birlikte aylık olarak iş ortaklarıyla paylaşılıyor. Bu hizmeti kullanan şirketler arasında **Cargill, ABB Elektrik, Coca-Cola, Mey İçki** ve **Tüpraş** yer alıyor.

Değişimi seven bir dünya için kimya yaratıyoruz.

Dünya hızla değişiyor. Değişimin olumlu yönde olması için gelecek kuşaklara daha iyi bir yaşam ve daha zengin bir gezegen bırakacak yenilikçi çözümleri birlikte üretiyoruz. Birlikte çalıştığımızda fikirler güçlenir. Çünkü BASF'de biz kimya yaratıyoruz.

Vizyonumuz hakkında detaylı bilgi için wecreatechemistry.com adresini ziyaret edin.

150.yıl

 BASF

We create chemistry

Bu Klima %50'ye Varan Tasarruf Sağlıyor

Mitsubishi Electric'in hem ısıtmada hem de soğutmada A+++ enerji sınıfında yer alan Yeni Kirigamine Serisi, az enerji tüketimi ve sessiz çalışmasıyla ön plana çıkıyor. Yeni Kirigamine Klimalar, Comfort Plus modellerinin güçlü ısıtma performansı ile -25 dereceye varan çok soğuk havalarda bile ortamı ısıtıyor. Aynı zamanda Silence Force Multi-Cyclonic motoru sayesinde %50'ye varan enerji tasarrufu sağlıyor.

Tekstil İstihdamının Yarısını Kadınlar Oluşturuyor

Türkiye Ev Tekstili Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin (TETSİAD) "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" için yaptığı açıklama, 2014'ün ilk 6 aylık döneminde istihdamın en çok arttığı sektörün tekstil olduğunu ortaya koyuyor. Tekstil sektöründe kadınların istihdamı %50 oranında gerçekleşirken, Doğu ve Güneydoğu yapılan yatırımlarla kadın emeğini en çok değerlendiren bölgeler oluyor. Gaziantep, Kahramanmaraş, Malatya ve Adıyaman bölgelerindeki tekstil ve konfeksiyon sektörü, istihdam yaratma ve ihracat bakımından ülke genelinde giderek büyüyen payıyla büyük önem kazanıyor. Yatırım teşviki, vergi indirimi ve devlet tarafından sağlanan diğer teşvikler, sektörün gelişmesinde ve istihdam yaratılmasında atılan en önemli adımlar olarak sıralanıyor.

Ofislerin Havası Değişecek

Plaza ve lüks iş merkezlerinin ortak sorunlarından açılmayan pencere devrine son veren **Besa Kule İş Merkezi**, temiz hava alabilen çalışma mekanlarının önünü açıyor. Ankara'da "altın üçgen" olarak bilinen ve Haziran ayında tamamlanacak olan iş merkezinin yapımında camların özel olarak seçildiğini belirten Besa Grup Yönetim Kurulu Üyesi **Efe Bezci**, Besa Kule'nin sağlayacağı avantajları şöyle anlattı: "**Gün ışığı geçirgenliği %51**, güneş enerjisi doğrudan geçirgenliği %25 olan özel camlar sayesinde güneş ofislere geliyor ancak rahatsız etmiyor. Camlarda ısı yalıtımının ölçütü olan ısı geçirgenlik

katsayısı değeri de oldukça düşük. Bunların yanında Besa Kule ofislerinde pencereler açılıyor ancak doğrudan dışarıyla temas söz konusu değil. Perfore dediğimiz delikli metal plakalardan yapılan pencereler sayesinde ofisler doğal havaya kavuşuyor."

Teknopark İstanbul'a LEED Gold

İleri teknolojiye milyarlarca dolarlık katma değer üretmesi beklenen Teknopark İstanbul, yeşil binalar alanında danışmanlık hizmeti sunan Altensis'in danışmanlığında LEED Gold sertifikası almaya hak kazandı. **Altensis Kurucu Ortağı Emre Iıcalı**, çevre dostu bina kriterleri esas alınarak tasarlanan Teknopark İstanbul'un düşük işletme, enerji ve operasyon giderlerine sahip olacağını söyledi. Iıcalı, "Böylece yeşil Teknopark'ta düşen giderler ve enerjiden tasarruf edilmesi ile birlikte teknolojiye daha fazla kaynak ayrılmasının ve daha fazla yatırım yapılmasının önü açılacak" dedi. Halen 85 firma ile 35 girişimciye ev sahipliği yapan Teknopark İstanbul'un ikinci etabı da hayata geçirilecek.

Ahi Evren Hastanesi %50 Daha Az Enerji Tüketecek

Filli Boya Yalıtım Capatect; Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın ortaklaşa yürüttüğü "**Kamu-Özel Elele Enerji Verimliliğine**" projesi kapsamında, Trabzon Ahi Evren Göğüs ve Kalp Damar Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin restorasyonuna yalıtım desteği verdi. 5 Şubat'ta açılışı gerçekleştirilen hastanenin projesinde, yüksek ısı yalıtım performansı sağlaması amacıyla standart EPS levhalara göre %20 daha yüksek yalıtım gücüne sahip 6 cm Capatect Dalmaçyalı Isı Yalıtım Levhaları ve pencere etraflarına da Capatect Taşyünü levha uygulaması yapıldı. Söz konusu projeye hastane binasında ortalama %50 oranında daha az enerji tüketilmesi sağlanacak.

- ✓ Çevre Dostu
- ✓ Isı Koruyucu
- ✓ Ekolojik
- ✓ Estetik
- ✓ Yapı Dostu

ONDUGREEN®

Kentlerimizin hızlı gelişimi sonucunda kent içinde bulunması gereken yeşil alanlar, yerlerini beton yapılarla terk ettiler. Giderek çoğalan yüksek yapılar hava sirkülasyonunu engelleyerek, kirlilikle birlikte havanın ısınmasına da neden oldular. Bu duruma karşı en etkili çarelerden biri, yitirilmiş olan bitki alanlarının, kendilerini yok eden yapıların üzerinde yeniden elde edilmesi, yani çatıların yeşillendirilmesidir. Çatı kaplama ve yalıtımlarının uzman kuruluşu ONDULINE AVRASYA, çatı bahçeleri konusunda dünya lideri Alman Zinco GmbH ile birlikte, düz veya eğimli çatıların yeşillendirilmesi için mükemmel çözümler önermektedir.

www.onduline.com.tr

/ondulineavrasya

/ondulineavrasya

/ondulineavrasya

pazarlama@onduline.com.tr

Onduline® “*kafam rahat*”
AVRASYA A.Ş.

Elektrik Süpürgelerine Enerji Verimliliği Etiketleri Geliyor

Ev temizliğinin vazgeçilmez süpürgeler de AB normlarına uyum sağlayacak. Eylül 2015'te yürürlüğe girecek Enerji Verimliliği Yasası ile birlikte artık 1600 watt üzerindeki süpürgelerin satışı yapılamayacak. Süpürgelerin üzerinde ne kadar enerji tükettiği, performansı ve emisyon değerlerini gösteren etiketlerin zorunlu hale geldiği yeni yasa ile ilgili açıklama yapan Fakir Elektrikli Ev Aletleri Pazarlama Müdürü Aslı Şahin, şu bilgileri verdi: "Watt denince herkesin aklına ilk olarak emiş gücü gelse de emiş gücünün bundan bağımsız olduğunu vurgulamak gerek. Örneğin süpürge konusunda ihtisas sahibi bir marka olarak Fakir Hausgerate etiketli ürünlerin performansında herhangi bir kayıp yaşanmayacağını garanti ediyoruz. Watt sınırlaması ile birlikte süpürgelerimizin motor gücü düşse de üstün teknoloji ile üretilmiş verimli motorları, ergonomik tasarımlı yapıları ve özel aparatları sayesinde emiş güçlerinde herhangi bir düşüş yaşanmayacak."

Yeşil Üniversite & Sürdürülebilirlik Çalıştayı 12 Mart'ta İzmir'de

Ege Üniversitesi'nin 60'ıncı, Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin (EÜ. ÇEVMER) 25'inci kuruluş yılı kapsamında 12 Mart'ta İzmir'de "Yeşil Üniversite & Sürdürülebilirlik Ulusal Çalıştayı" düzenleniyor. EÜ Bilim-Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde gerçekleştirilecek çalıştayda; sürdürülebilir kalkınmada üniversitelerin rolü, üniversitelerdeki sürdürülebilirlik uygulamaları, yeşil yaşama geçiş sorunları ve stratejileri masaya yatırılacak.

Paketli Ekmek İsrافی Azaltır mı?

Açlık nedeniyle dünya genelinde her yıl milyonlarca insanın hayatını kaybettiği günümüzde yemek, özellikle de ekmek israfının ciddi boyutlara ulaştığı da bir gerçek. Kişi başı 200 kilo ekmek tüketimi ile 2007 yılında Guinness Rekorlar Kitabı'na giren Türkiye'de hâlâ günde 4,9 milyon adet ekmek çöpe atılıyor. **Ambalaj Sanayicileri Derneği**'nin verilerine göre, ekmeğin uzun süre bayatlamadan saklanmasına imkan tanıyan paketli ekmeklerle israfı %50'ye varan oranlarda azaltmak mümkün. Doymun Ticaret ve Pazarlama Müdürü Murat Sertan Sağmanlı'nın da görüşü bu yönde: "Paketli ekmeği derin dondurucuda altı aya kadar saklamak mümkün. Yemek istediğinizde ekmek kızartma

ve tost makinelerinde ısıtarak ya da kendiliğinden çözünmesini bekleyerek ekmeğinizi ilk günkü tazeliğinde tüketebilirsiniz. Türkiye'de bir yılda israf edilen ekmekle kilometrelerce yol, yüzlerce okul ve hastane yapmak mümkün." Bu açıklamalardan sonra şu soruyu da sormadan edemiyoruz: Peki ya tüketimle birlikte artacak ambalaj atıklarının çevresel etkileri?

Dikkat! Bu İşyerinde Cinsiyet Eşitliği Var

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) temsilcileri, kadın erkek cinsiyet eşitliği konusunda yaptığı çalışmaları yerinde görmek ve cinsiyet eşitliği eğitimi vermek üzere geçtiğimiz ay **Yeşim Tekstil**'i ziyaret etti. Ziyaret kapsamında Türkiye'de kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konularında araştırmalar yapan, Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Uzmanı **Zeliha Ünal**dı, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eşitlikçi İş Ortamları" konusunda Yeşim Tekstil kadın yöneticilerine, kadın sendika temsilcilerine ve kadın sosyal kulüp liderlerine yarım günlük bir eğitim verdi. Cinsiyetlerin birbirinden ayrı

olduğunu fakat kaynaklara, haklara ve hizmetlere erişimin eşit olması gerektiğinin altını çizen Ünal, iş hayatında cinsiyet eşitliğini sağlamak için bu anlayışla sosyal sorumluluk projelerinin gerçekleştirilmesinin, temel iş süreçlerinde kişilere bağlı değil sürdürülebilir sistemler ve stratejiler geliştirilmesinin doğru olacağını belirtti. Eğitimin sonunda İnsan Kaynakları ve Sosyal Uygunluk Direktörü Fatoş Hüseyinca ile Kurumsal İletişim Müdürü Dilek Cesur, UNFPA ve Ünal'dı'ya ziyaretlerinden, cinsiyet eşitliği konusunda verdikleri eğitimden dolayı teşekkür ederek bir plaket takdim ettiler.

YAN GIN

Aklınızdan da **evinizden de** uzak tutun...

Yalıtım sadece ısı ve ses odaklı değildir. Doğru yalıtımın aynı zamanda yangın güvenliği gibi yaşamsal bir işlevi de vardır.

İzocam, üstün nitelikli mineral yün ürünleri ile (camyünü ve taşıyünü) size verimli, ekonomik olduğu kadar güvenli yaşam alanları da sunuyor.

www.izocam.com.tr

[facebook.com/izocam](https://www.facebook.com/izocam)
twitter.com/izocamOfficial

IZOCAM

50
YIL

“Su Yalıtımsız Binalar ‘Dikey Mezar’ Gibi”

Isı ve su yalıtımı sektörünün önde gelen firmalarından Canpa Şirketler Grubu'nun yönetim kurulu üyesi **Murat Özcan**, depremden korkmadan evlerinde konforlu yaşamak isteyenlerin, öncelikle binalarında su yalıtımı olup olmadığına bakmalarını istedi. Özcan, **1999 Marmara Depremi**'nde yıkılan binaların %64'ünün, su yalıtımının yetersiz oluşu nedeniyle taşıyıcı betonun içindeki demirin paslanması sonucu çöktüğünün araştırmalarıyla saptandığına dikkati çekerek şunları söyledi: “Depremden ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hasar Tespit Komisyonu tarafından incelenen 55 bin 651 konut ve işyerinin %79'u hasarlı bulundu. Bu binaların %64'ünde hasar nedeni, nemin yol açtığı korozyondur. Sadece bu depremde, resmi rakamlara göre 20 bine yakın kişi öldü, binlerce kişi yaralandı veya sakat kaldı. Eğer bu binalarda su yalıtımı yapılmış olsaydı, bu ölçekteki bir afetten çok daha az yara alarak çıkabilirdik. Ne yazık ki temelinde su yalıtımı olmayan apartmanlarda yaşayan milyonlarca insan var. Şu anda 'dikey mezarlarda' yaşıyoruz. Bu nedenle kentsel dönüşüm çok önemli.”

Türkiye'nin LEED Sertifikalı En Büyük Tesisi Oldu

Türk Hava Yolları'nın uçak bakım tesisi **Habom Sabiha Gökçen**, dünyanın en saygın yeşil bina sertifika sistemlerinden LEED Gold sertifikasını almaya hak kazandı. Proje, 35 futbol sahası büyüklüğündeki kapalı alanıyla Türkiye'nin sertifikalı en büyük çevre dostu projesi olarak dikkat çekiyor. Sertifikasını Altensis'in rehberliğinde alan tesiste yağmur suları ve evsel atık

Maltepe'de Organik Atıklar Gübreye Dönüşüyor

Maltepe Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü, organik atıkları organik gübreye dönüştürmeye başladı. Projeye, ilçede pilot olarak seçilen bir lisede start verildi. Avrupa Birliği ülkelerinde yer alan okulların da dikkatini çeken proje kapsamında, pilot okul seçilen Maltepe Anadolu Lisesi'nde başlatılan **“Girişimci Solucanlar Projesi”**ne destek olarak solucanlar temin edilip, okula kompost kutular yerleştirildi. Okulun Çevre Kulübü öğretmen ve öğrencileri, okulun yemekhanesinden çıkan meyve, sebze, çay, yumurta gibi atıkları **“Kırmızı Kaliforniya Solucanları”** yardımıyla altın değerinde olan sıvı ve katı organik gübreye dönüştürerek, belediyenin hedeflediği **“Sıfır Atık Projesi”**ne destek oldu. 50 yılı aşkın süredir tarımda verimi artırmak amacıyla kullanılan en iyi organik solucan gübresinin **“Kırmızı Kaliforniya”** adıyla bilinen **“Lumbricus Rubellus”** cinsi solucanlardan elde edildiğini de unutmadan söyleyelim.

sular geri dönüştürülerek **%40 su tasarrufu** sağlanıyor. 15 Watt'lık 100 bin aydınlatma ampulüne denk gelecek şekilde güneş enerjisi üreten tesis aynı zamanda, tipik enerji verimli bir binaya göre **%30 daha düşük enerji** tüketim oranına sahip.

Adese, %35'e Varan Enerji Tasarrufu Sağladı

Perakende sektöründe hizmet veren Adese, yürüttüğü mağaza modernizasyonları ve verimlilik çalışmaları ile enerji giderlerinde %35'e varan tasarruf elde etti. **“Doğa Dostu Verimli Market”** temalı çalışmalarının sektöre de ilham kaynağı olduğunu dile getiren Adese Genel Müdürü Sıtkı Erben, şu bilgileri verdi: “2007-2008 yılına kadar sektörde brüt kârlılık çok iyi durumdaydı. 2009'dan itibaren lokasyon sayılarının hızla artmasıyla rekabet sertleşti ve sektörde kârlılıklar azaldı. Adese olarak sektörde yaşanan bu değişimi iyi okuduk, 2012'den itibaren 'verimlilik ve sürdürülebilirliği' strateji olarak benimsedik. Mağazalarımızı tek tek ele alıp değerlendirdik ve taşınma, kapatma, büyütme, küçültme, modernizasyon gibi konularda radikal kararlar aldık. Verimlilik odaklı operasyonlarımızı 2014'te de kararlılıkla sürdürerek enerji giderlerimizde %35'e varan oranlarda tasarruf sağladık. Elde ettiğimiz tasarrufu Adese'nin büyümesinde ve operasyonel süreçlerinin iyileştirilmesinde kullanıyoruz.”

Sessizliği dünya çapında ses getiren süpürge.

Her ayrıntıda Bosch: Bosch In'genius ProSilence 59, sadece 59 dB'lik ses seviyesiyle dünyanın en sessiz elektrikli süpürgesi*.

Bosch In'genius ProSilence 59, temizlik yaparken huzur ve sessizlik arayanlar için tasarlandı. Geliştirilen SilenceSound sistemi, süpürme başlığından egzoz sistemine kadar geliştirilmiş teknolojilerle, mkemmел oranda sessizlik sağlar. Böylece Bosch In'genius ProSilence 59, stn temizlik performansı sırasında 59 desibel ile ultra sessizliğe ulaşır. www.bosch-home.com/tr

BOSCH
Yaşam için teknoloji

Bosch ağrı Merkezi
444 6 333
7/24 hizmetinizde

BoschHomeTurkiye

* Test ve sertifikalandırma konusunda uzmanlaşmış, bağımsız bir enstitü olan S.L.G. Prf und Zertifizierungs GmbH'nin yapmış olduğu teste göre.

Genç Araştırmacılar Bu Çalışmaya Davetli

İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-Stiftung Mercator Girişimi, Marmara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Araştırma ve Uygulama Merkezi ile Fransız Kalkınma Ajansı “Özel Koşulların Ötesinde: Türkiye ve Küresel İklim Değişikliği Politikaları” başlığıyla bir “Genç Araştırmacılar Çalıştayı” düzenliyor. 16-17 Nisan’da Marmara Üniversitesi Sultanahmet Kampüsü’nde gerçekleştirilecek çalıştay aracılığıyla özellikle genç araştırmacıların çalışmalarını sunmaları teşvik ediliyor. Yapılan açıklamaya göre, çalıştaya kabul edilecek bildiriler, bir derleme kitapta veya uluslararası bir hakemli akademik derginin özel sayısı için değerlendirilecek.

Kadir Has Üniversitesi UNDP’de Başarı Hikayesi Oldu

Kadir Has Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Meltem Şengün Ucal tarafından hazırlanan, Küresel Çevre Fonu (GEF) ve UNDP kaynakları ile desteklenen “Elektrikli Ev Aletlerinde Enerji Verimliliği Farkındalığı ve İklim Değişikliği” adlı proje, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) web sitesinde Türkçe, İngilizce, İspanyolca ve Fransızca olarak dört dilde başarı hikayesi olarak yayınlandı. Türkiye’de Enerji Verimli Ürünlerin Piyasa Dönüşümü Projesi (EVÜDP) Hibe Programı ile desteklenen beş projeden biri olan çalışma, enerji verimli aletlerin hem aile bütçelerine hem de çevreye yararlı olduğu konusunda çocuklar başta olmak üzere insanları bilinçlendirerek evlerdeki elektrik tüketiminin ve buna bağlı olarak sera gazı salımının azaltılmasını amaçlıyor.

Era Koleji Öğrencileri “Armağan Ekonomisi” ile Tanıştı

Ünlü düşünür Charles Eisenstein, “Kutsal Ekonomi” adlı kitabında şöyle der: “Armağan zihniyetine adım atarken, bırakın duygularınızı yönlendirsinsiz. Verdikleriniz bir erdem standardına ulaşma çabasından değil, minnetten doğsun. Belki de ilk adımlarınız küçük olacaktır: Fazladan bir şey eklemek, herhangi bir ödül gündeminiz olmadan küçük iyilikler yapmak.” İşte bu adımların geleceğin ekonomisini oluşturacağını söyleyen Eisenstein’i örnek alan Era Kolejleri, öğrencileri için bir **takas şenliği** düzenledi. Etkinlikler kapsamında okulun

Dolu ve Don Önleme Sistemleri Türkiye’de

3-Efe Tohum, “Dolu Önleme Sistemleri” ve “Don Önleme Sistemleri” teknolojileriyle çiftçilerin zararını minimuma indirmeyi hedefliyor. Bulutların içerisinde olası dolu kristallerini eriterek yağmura dönüştüren mekanizmasıyla “Dolu Önleme Sistemleri”, başta meyve bahçeleri olmak üzere tarım alanlarının her yıl yaşanan dolu felaketleriyle tahrip olmasını engelleyecek. **3-Efe Tohum Şirket Müdürü Fahri Öz**, çiftçiyi yüzbinlerce liralık zarardan kurtarmayı hedeflediklerini belirtti ve “Böyle bir sistem, bin dekarlık bir alanı koruyor; meteo-radar olmadan da cep telefonları üzerinden kontrol edilerek çalıştırılıp manuel olarak da kullanılabilir” bilgisini verdi.

tüm kampüslerindeki öğrenciler, artık kullanmadıkları ve ihtiyaç duymadıkları elektronik eşya, kitap, oyuncak, takı ve kıyafet gibi eşyalarını, herhangi bir parasal bedel olmaksızın diğer arkadaşlarının getirdiği ürünlerle birebir değiştirebilme fırsatını buldular.

“Biyçeşitlilik Krizi Yaşıyoruz”

Uluslararası Doğa Koruma Birliği’nin (IUCN) geçtiğimiz ay hazırladığı “Doğu Akdeniz’de Tatlısu Biyçeşitliliğinin Durumu ve Dağılımı” başlıklı araştırmaya göre Türkiye, en fazla tür yok oluşunun yaşandığı ülke. Sulak alanlara yönelik en önemli tehditlerin baraj ve HES’lerle su rejimine müdahale, yeraltı suyunun aşırı kullanımı olarak sıralandığı raporda, İhsu Barajı projesinin tehdidi altındaki Hasankeyf ve Dicle Vadisi ile barajlar ve su kuyularının yok etmek üzere olduğu Burdur Gölü, yaşamakta olduğumuz yok oluş sürecine ilişkin verilen en önemli örnekler arasında. Konuyla ilgili görüş bildiren **Doğa Derneği Genel Müdürü Engin Yılmaz** şöyle diyor: “Sulak alanlarımız yok oldukça doğanın can damarları kesiliyor ve doğanın yaşamsal döngüsü kırılarak biyolojik ve kültürel zenginliklerimiz geri dönüşsüz biçimde yok oluyor. Mevzuatta yapılan değişiklikler ve fiili uygulamalar ile bu yok oluş hızla artıyor. Doğa Koruma mevzuatının tümüyle iflas ettiğini görüyoruz. Geldiğimiz nokta, yatırımların önünü açmak için doğanın yok oluşu ile sonuçlanan bir biyçeşitlilik krizidir.”

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Her operasyonun ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri vardır. Hiç birini göz ardı etmeden ölçerek, şirketinize en uygun sürdürülebilirlik stratejisini oluşturuyor ve iş süreçlerinize entegre etmenizde profesyonel destek sağlıyoruz. Yaptığınız ve yapmayı planladığınız sosyal yatırımların getirisini ölçmenizde, sürdürülebilirlik raporlaması ile uygulamalarınızı ve performansınızı şeffaflıkla

Etkilerinizi
göz ardı
etmeyin!

Atlı Danışmanlık

- 📌 Sosyal Yatırım Getirisi Ölçümü
- 📌 Şirketinize En Uygun Sürdürülebilirlik Stratejisi
- 📌 Sürdürülebilirlik Raporlaması

Aklease'den Güneş Enerjisine 9.6 Milyon Dolarlık Destek

Baycan Yapı firmasının Tunçmatik Powergie tarafından inşa edilecek, her biri 1 MW olan toplam 8 MW'lık güneş enerjisi projesinin leasing ile finansmanını Aklease üstlendi. Yapılan anlaşmaya göre Konya Kızören'de hayata geçirilecek olan yatırımın 9.6 milyon dolarlık bölümünü Aklease finanse edecek. Haziran 2015'te üretime başlaması planlanan yatırımla ilgili görüş bildiren Aklease Genel Müdürü Tuncer Mutlucan, şöyle konuştu: "2010 yılında Türkiye'de leasing ile ilk büyük rüzgar santral projesini finanse ederek, sektörümüze yeni bir açılım ve soluk getirmiştik. Baycan Yapı'nın yatırımına sağladığımız finansal destekle, yenilenebilir enerji ve çevre dostu finansmanlarına rüzgar ve biyogazdan sonra güneş enerjisi halkasını da eklemiş bulunuyoruz. Konya/Kızören projesi ile birlikte yaklaşık 50 bin kişinin elektrik ihtiyacı karşılanmış olacak. Ayrıca bu projenin yıllık seragazi salımı azaltımına olan katkısı da 6500 ton CO₂."

Hangi Plaja Gidelim?

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı desteğiyle, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen "Türkiye Kıyılarında Yüzme Suyu Profillerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında Türkiye kıyılarında bulunan tanımlı 1112 adet plajın yüzme suyu kalitesiyle birlikte yüzme suyu ve insan sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek kirlilik kaynaklarının tespiti, alınması gereken önlemler ve kirlilik izleme programı oluşturularak yüzme suyu plaj profilleri hazırlandı. İsteyenler, <http://turkiyepaljari.cevre.gov.tr/> adresi üzerinden plajların durumları hakkında bilgi alabilecek.

YeditepeSEM Ölümlü İş Kazalarını Azaltmayı Hedefliyor

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verilerine göre Türkiye, 100 bin çalışan başına ölümlü iş kazalarında Avrupa birincisiyken, dünyada üçüncü sırada. En fazla işçi ölümü ve iş kazalarının üçte biri de inşaat sektöründe meydana geliyor. Bu tablodan hareketle yola çıkan Yeditepe Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (YeditepeSEM) de ölümlü iş kazalarının sayısını aşağı çekmek hedefiyle ülkemizde bir ilke imza attı ve "Yüksekte Çalışma Eğitici Eğitimi" ve "Acil Durum Kriz Yönetimi Eğitimi" vermeye başladı. Eğitimler, başta İstanbul olmak üzere Kocaeli, İzmir, Ankara, yakın zaman içerisinde Antalya ilinde Yüksekte Çalışma Eğitici Eğitmenliği,

1. ve 2. Seviye Yangın Eğitici Eğitimi ve Acil Durum Kriz Yönetim Eğitimi olarak veriliyor. 2014 yılında 30'dan fazla ilden gelen katılımcılar eğitimleri sonunda sertifika aldı. YeditepeSEM'in tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde yapılması devam ediyor.

Türkiye'deki Su Havzaları Mercek Altında

TÜBİTAK MAM Çevre ve Temiz Üretim Enstitüsü "Türkiye'de Havza Bazında Hassas Alanların ve Su Kalitesi Hedeflerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında 5-6 Şubat tarihlerinde "Yüzey Sularında Ekolojik Su Kalitesi ve Hassas Alan Tayini" konulu bir çalıştay düzenledi. Çalışmaya Orman ve Su İşleri Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkilileri, biyolojik izleme çalışmalarını gerçekleştiren öğretim üyeleri ve TÜBİTAK MAM ÇTÜE uzman personeli katıldı. 20 Eylül 2012'de

başlatılan projenin amacı, Türkiye'deki 25 su havzasında bulunan yüzeysel sularda hassas alanların tespit edilmesi ve yüzey, yeraltı sularında belirlenmiş olan nitrate hassas su alanlarının güncellenerek su kalitesi hedefleri ile su kalitesinin iyileştirilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi. Bu kapsamda şimdiye kadar Türkiye'deki 25 su havzasında yüzeysel su kütleleri tespit edildi, su kütlelerindeki kentsel, endüstriyel ve tarımsal faaliyetlere bağlı olarak oluşan baskılar ve kirlilik yükleri belirlendi, nehir ve göllerde Hassas Alan belirleme kriterleri geliştirilerek "Hassas/Normal Su Alanları" saptandı.

HiPP

Yaşamdaki en değerli varlık için.

Bebeginize HiPP'ten **ORGANİK** **İYİ GECELER**

- ✓ Şeker ilavesiz
- ✓ Tam tahıllı ve Kalsiyum ilaveli

HiPP, bir bebek maması üreticisi olarak fazlasıyla ağır bir sorumluluk taşımaktadır. HiPP Premium kalitede üretim yapar. Bu üretimi mümkün olan tüm yönleriyle doğayla uyumlu bir şekilde yüksek HiPP standartlarını hedefleyerek gerçekleştirir.

Uzun HiPP kalite kontrol süreci daha hammadde aşamasında henüz üretime geçmeden başlar. Bu yöntemle HiPP ürünlerindeki hammaddelerin en iyileri olduğundan emin oluruz.

Bunu şahsen garanti ederim.

Claus Hipp

www.hipp.com.tr

Bu Mobilyalar Kartondan!

2012 yılında “Kartonworks” markalı tasarımlara imza atmaya başlayan Mete Mordağ ve arkadaşları, mobilyalara verdikleri çöl isimleriyle de tüketicide farkındalık yaratmayı hedefliyor. Biz de Mordağ ile mukavva kullanarak yaptıkları tasarımları, özelliklerini ve ekolojik tasarımın geleceğini konuştuk.

 Füsun AKAY

Tabure ve sehpa ünitesi Kalahari, 1,75 kg ağırlığı ve 180 kg taşıma kapasitesiyle üstün bir mukavemet/ağırlık oranına sahip...

Mukavva kullanarak yaptığımız mobilya tasarımlarımız dikkat çekiyor. Kartonworks adını verdiğiniz bu tasarımları hayata geçirmeye nasıl karar verdiniz? Ürünlerin öne çıkan özelliklerini anlatır mısınız?

2012 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde “Mühendislik ve Sanatın Buluştuğu Çizgi” isimli seminerimin ardından **Ömer Faruk Kahya** ve **Onur Kuru**, kartondan mobilyalar üretme fikirlerini benimle paylaştılar. Geçtiğimiz iki yıl içinde de bu birliktelikten Kartonworks doğdu.

Mukavvanın akılcı katlama yöntemleri ve iyi tasarım üzerinden inanılmaz ağırlık ve sağlamlık oranlarına ulaşabiliyorsunuz. Bunun yanında bu ürünlerin sundukları kalite-fiyat oranlarının da mobilya sektöründe rakipsiz olduğunu düşünüyorum. Ürünlerin çeşitli grafik tasarımları üzerinden çeşitlendirmeye son derece uygun olması da bir diğer olumlu

tarafı. Bu özelliklerin yanı sıra estetiği de tasarım üzerinden çözerek Kartonworks için son derece önemli bir avantaj sağladığımızı düşünüyorum.

Ürünlerinizin her birine çöl isimleri vermeniz de ilginç: Kalahari, Meke, Antartika ve Sahara. Neden çöl isimleri?

Ürünleri çöl isimleri üzerinden adlandırmak Onur Kuru'un çok başarılı bir fikriydi. Ürünlere görsel anlamda mukavva malzemesi dolayısı ile sahip oldukları doku ve ana renk olarak bundan daha yakışan bir isimlendirme düşünmüyorum. Anlamsal olarak baktığımızda ise örneğin dünyanın en büyük çöllerinden biri olmasına ve "büyük susuzluk" anlamına gelen ismine rağmen, yaşam verdiği inanılmaz çeşitliliği ile **Kalahari**, dünyanın en çelişik habitatlardan biri. İyi tasarımın, "az"la, ne kadar "çok"u başarabildiğine, bu isimler üzerinden gönderme yapılmış olduğunu düşünüyorum.

Kartonworks'un ürün grupları ve kullanım alanları hakkında da bilgi verir misiniz?

Şu ana kadar Kartonworks ile üç ürün grubu üzerine çalıştık. Koleksiyona 2015 yazına kadar içinde bir masa grubu ve aksesuarları da kazandırmayı planlıyoruz. Evlerin yanı sıra ofislerden kafelere, fuarlardan restoranlara kadar geniş kullanım alanı bulunan ürünlerimize www.kartonworks.com sitesi üzerinden ulaşılabilir. Kısaca ürün gruplarımızın özelliklerinden de bahsedeyim:

Meke: 4 mm kalınlığında dört parça yüksek kalite kartondan akılcı katlama yöntemleriyle oluşturulmuş ve LED ile aydınlatmayı sağlayan bir lambader ünitesi. Yüksek kalitede oluklu mukavvadan üretilen Meke, estetiğin ve mühendisliğin hafif, güçlü, zarif ve çevreci bir aydınlatma ünitesi üzerinden sentezlenmiş hali. Üzerinde kullanılan tüm malzemeler de geri dönüşüme uygun. Dört adet 2 metrelik şerit LED'ler üzerinden bulunduğu ortamda 90 derecelik açılarla ayrılmış üç ayrı yöne endirekt ve dingin bir ışık yayıyor.

Kalahari: Yüksek kalite mukavvadan oluşturulmuş bir tabure ve sehpa ünitesi.

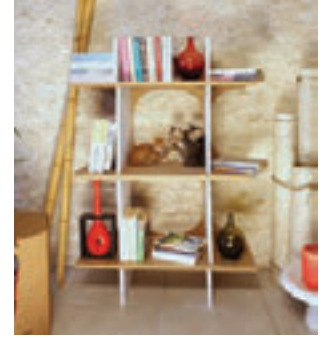
Akışkan dinamizmi, üstün dayanıklılığı ve su geçirmez renkli üst tabla opsiyonları ile Karton serisinin üst segment modeli olan Kalahari, 1,75 kg ağırlığı ve 180 kg taşıma kapasitesi ile üstün bir mukavemet/ağırlık oranına sahip. Tasarımda, 4 mm kalınlığında Z şeklinde katlanmış ana plaka ile hem 7 adet triplex sütunun diyagonal bir hat boyunca sabitlenmesi, hem de ince bir yan duruş elde edilmesi sağlandı.

Antarktika: Farklı kalınlık değerlerine sahip toplam altı parça yüksek kalite kartondan akılcı montaj yöntemleri ile oluşturulmuş modüler bir kitaplık ünitesi. Antarktika, kontrolsüz sanayileşmenin sonucu dengesini yitirmekte olan ve dünyanın ısı dengesinin korunması açısından hayati önem taşıyan bir bölge. İsmi buradan alan tasarımı da kitaplığı işlevselliğinden ödün vermeden, hatta ek avantajlar sunarak yeşilci bir bakış açısı altında ortaya koymayı hedefliyor. Üç dakika içerisinde hiçbir bağlantı, yapıştırma veya kağıt dışı bir elemana ihtiyaç duyulmadan kurulabiliyor. 4,8 kg ağırlığı, dikey/yatay kullanım özgürlüğü ve modülerliği ile kullanıcı için birçok ek avantajı da mümkün kılıyor.

Söz konusu tasarımlarımızı çevreye duyarlılık açısından değerlendirir misiniz? Konvansiyonel mobilyalara göre ne gibi farklılıkları var?

Öncelikle tüm Kartonworks koleksiyonunda kağıdın çevre ve süreklilik açısından tüm olumlu yanları bu ürün üzerine doğrudan aktarıldı. Üründe kullanılabilen sınırsız grafik çeşitliliği ise ürünün yine çevreci bir bakış açısı altında sınırsız olarak özelleştirilebilmesini sağlıyor.

Sağlamlık ve dayanıklılık açısından da

Antarktika isimli kitaplık, üç dakika içerisinde hiçbir bağlantı, yapıştırma veya kağıt dışı bir elemana ihtiyaç duyulmadan kurulabiliyor.

Yüksek kalitede oluklu mukavvadan üretilen Meke, estetiğin ve mühendisliğin hafif, güçlü, zarif ve çevreci bir aydınlatma ünitesi üzerinden sentezlenmiş hali. Üzerinde kullanılan tüm malzemeler de geridönüşüme uygun.

ürünlerimiz plastik ve ahşap benzerlerinden farksız. Diğer yandan ağırlıklarını ve kağıt üzerinden bu sağlamlığı sunabilmiş olmalarını göz önüne aldığımızda fiyat ve ağırlıklarına oranla sundukları dayanıklılık ve kalite değerlerinde pazarın en iyileri olduğunu söylemenin abartılı olacağını düşünmüyorum. Kalahari tabure üzerinden bunu örneklendirmek gerekirse 180 kg taşıma kapasitesini 1,75 kg ağırlığı ile sağlayabiliyor. Diğer yandan sehpa ünitesi olarak kullanıma uygunluğu için Kalahari'nin sudan etkilenmez renkli üst tabla versiyonları da mevcut. Kartonworks ürünleri aynı zamanda bir yıl garantili.

Dünya geneline baktığımızda, tasarımcıların çevre korumayı ön planda tutarak tasarımlarını buna göre şekillendirmeye başladıklarını görüyoruz. Sizce bu bir trend mi, yoksa gereklilik mi? Bu doğrultuda nasıl bir gelecek öngörüyorsunuz?

Ekolojik tasarım, 20. yüzyılın son çeyreğinden itibaren tasarım süreçlerinin içerisine girmeye başladı ve günümüzde ürün geliştirme süreçlerinin "olmazsa olmazları" arasında yerini aldı. Ürün ve servislerinin ekolojik farkındalığa ve sürdürülebilirliğe uygun olabilmesi için kendi

ekiplerini kuran veya dışarıdan danışmanlık alan firmaların sayısı gün geçtikçe artıyor. Bu, aslında toplumun bu konuda her geçen gün daha bilinçlenmesi ve tüketim alışkanlıklarını değiştirerek bu kavramlara özen gösteren markaları tercih etmesinden kaynaklanıyor. Önümüzdeki 10 yıl içinde rekabetçi pazarda başarılı olabilmek için firmalar bu konuda gerekli tedbirleri almak ve iş akışlarında gerekli düzenlemeleri yapmak gerektiğinin farkındalar.

Peki, tüketici farkındalığını artırmak için tasarımcılara düşen görevler nelerdir?

Geçtiğimiz son 10 yılda özellikle yeni kuşak tüketicinin bu konudaki duyarlılığının son derece artmış olduğunu, satın alma kararlarını verirken bu bilincin önemli bir etkisi olduğunu görüyoruz. Bu kapsamda,

çevre duyarlılığı ve sürdürülebilirlik kavramlarına özen gösteren markaları ve ürünleri tercih etmeye başladıklarını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu sebeple markaların bu farkındalığı ürünlerinin ve projelerinin içine dahil etmesi bir zorunluluk haline geldi.

Endüstriyel tasarımcılar ise tasarım ve ürün geliştirme süreçlerinde gerek malzeme seçimi olsun gerek seçilecek üretim yöntemi olsun firmaları yönlendirme gücüne sahipler. Bu güçlerini çevreye daha duyarlı, daha sürdürülebilir ürünler ortaya koymak için kullandıklarında aslına bakarsanız bu bilinçlenmede oldukça direkt bir rolleri var. Son olarak tasarım gelişimi, katma değeri ve sunduğu yenilikler ile toplumu ileri taşımaya hedeflemek zorundadır. Her proje, her parça beraberinde bir sürü yatırım, emek, çevreye bir sürü ağırlık getirirken, bunları sadece anlamsız bir çeşitlilik sunmak uğruna kullanma lüksümüz artık yok. ○

Mete Mordağ Kimdir?

1977 İstanbul doğumlu olan Mete Mordağ, Alman Lisesi'ni bitirdikten sonra Boğaziçi Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. New South Wales Sydney Üniversitesi'nde Endüstriyel Tasarım yüksek lisans eğitimini tamamlayan Mordağ, 2005'te İstanbul'a döndü ve Mordağ Design Studio'yu kurmadan

önce Eczacıbaşı Vitra ve T-Design firmalarında ürün tasarımcısı olarak çalıştı. Mordağ, 2007'den bu yana da mutfak eşyaları, aksesuarlar, mobilyalar, dalış ekipmanları, kentsel mobilyalar, mimari donatılar, yapı sektörlerinde faaliyet gösteren firmalara tasarım ve ürün geliştirme konusunda destek veriyor.

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK SERTİFİKA PROGRAMI

"Sürdürülebilirlik için Değişimin Yönetimi"

SON BAŞVURU TARİHİ

16 Mart 2015

PROGRAM TARİHİ

2 Nisan 2015 - 28 Mayıs 2015

Kurumsal Sürdürülebilirlik Sertifika Programı Sekreteryası

Tel: +90 312 491 95 30 ■ Faks: +90 312 491 95 40

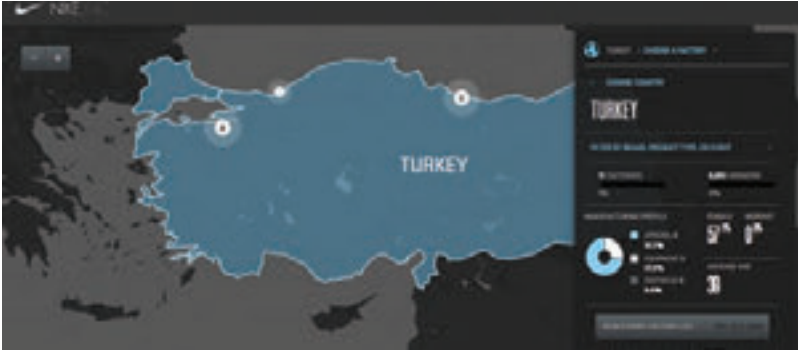
<http://www.kurumsal-surdurulebilirlik.org>

tr.linkedin.com/in/kurumsalsurdurulebilirlik

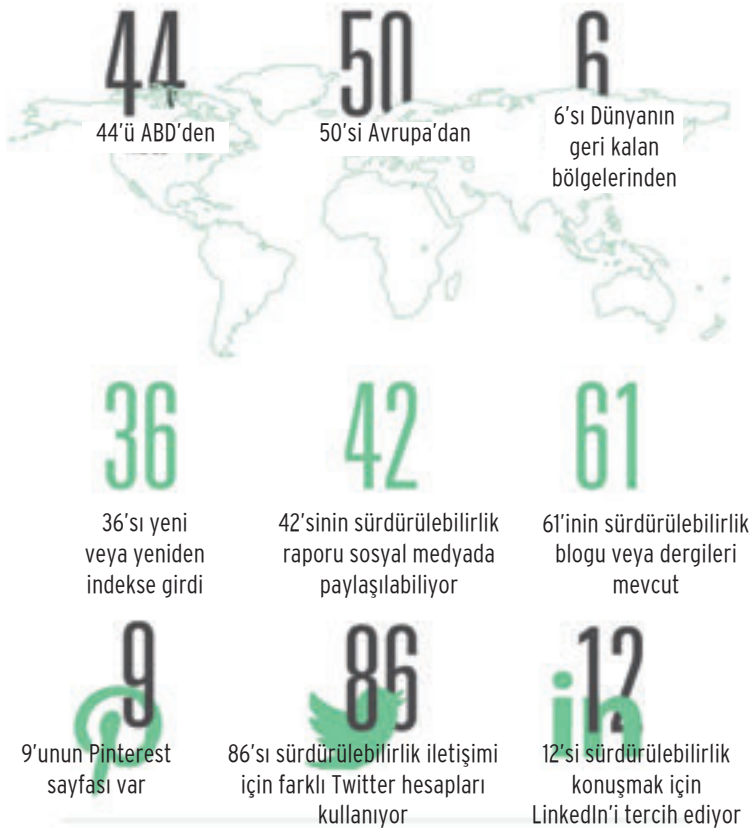

BAŞVURU İÇİN

<http://www.kurumsal-surdurulebilirlik.org>

Endekste Yer Alan 100 Şirketin Dağılımı

Sürdürülebilirlik raporlamasında “**Online CSR Reports**”, önümüzdeki yıllarda artacağını düşündüğüm bir trendin ötesinde çok kullanışlı bir yaklaşım. Üstelik rakiplerinizi inovatif yaklaşımınızla kısıtladığınız işten bile değil. Çünkü online ortamda yüzlerce paylaşımı görünce eminim onlar da yapmak isteyeceklerdir. Nasıl ve kimler tarafından uygulandığına gelince, şimdiye kadar üç farklı şekilde başarıyla uygulandığını söyleyebiliriz:

- 1) Online haritalar olarak sürdürülebilirlik raporları
- 2) Küresel ve yerel etki haritası
- 3) Yıllık üretim ve dağıtım haritaları

İncelediklerim arasında en güzel örneği ise **Coca-Cola'nın interaktif harita raporu**. Büyük bir şehir gibi hazırlanmış bu raporda içecek, gıda, aktif yaşam gibi alanlar ayrı ayrı bölümler altında toplanmış. Her bölümün alt başlıklarına da ayrıca layer'lar şeklinde kolayca ulaşılabilir. Üstelik her türlü bilgi ve her sayfa twitter veya diğer sosyal ağlarda paylaşılabilir. Diğer bir dikkate değer çalışma ise **Nike'in “tedarik zinciri haritası”**. Örneğin bu harita sayesinde Nike için Türkiye'de 6951 kişinin çalıştığını; bunların %57'sinin kadın olduğunu ve ortalama yaşlarının 39 olduğunu öğrenebilirsiniz. Çin'de ise 183 fabrikada 232 bin kişinin Nike için çalıştığını gördüğümüzde bir hayli şaşıracağız. Üstelik bu sayı dünyadaki tüm çalışanlarının sadece %23'ü. Online sorumluluk veya sürdürülebilirlik raporlarını inceledikçe sıradan bir kullanıcı, çalışan veya o markayı seven kişi şunu söyleyecektir: Daha fazla bilgiye çok kısa sürede ulaşabilmek için böyle kolay bir yol varken neden sayfaların veya PDF'lerin içinde kaybolayım? ○

Konuyla ilgili ayrıntılı bilgilere şu linklerden ulaşabilirsiniz:

<http://sustainly.com>

<http://publisher.wizness.com/reports/the-smi-wizness-social-media-sustainabilityindex-2013>

<http://www.cokecce.com/crs/sustainability-map/>

<http://manufacturingmap.nikeinc.com>

Caner Özkan / Greenpeace

Kadının Doğası Doğanın Kadınları

Kadınların elinin ve ruhunun değmediği bir dünyada yaşamamanın nasıl bir şey olduğunu anlamak için çevremize bakmamız yeterli değil mi? O nedenle dünyayı sürdürülebilir kılma konusundaki her mücadelede onların izlerini görmek de şaşırtıcı değil. Bu vesileyle, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutluyor, hem Hindistan'a hem de Yırca köyü kadınlarına selamlarımızı yolluyoruz Gökşen Şahin'in yazısı aracılığıyla...

 Gökşen ŞAHİN

Modern bilimi geliştirdikçe, kendimizi büyük bir yanılığın içine hapsedmeye başladık. Sandık ki, “düşünebiliyoruz, öyleyse varız”; “düşünebiliyoruz, öyleyse diğer canlılardan üstünüz”. Ürettiğimiz makineleri doğayla uyumlu sürdürdüğümüz yaşantımızdan sıyrılıp, doğayı yok etmek ve haliyle kendi sonumuzu hazırlamak üzere geliştirmeye adadık kendimizi.

“Doğa” tatilde gidip görülecek bir yer, hayvanlar etrafı tellerle çevrili yerlerde yaşaması için var olan canlılar oluverdi. Toprağın üzerine beton dökmek de, kışın domates yemek de hayatın “normalleri” haline dönüşüverdi. Oysa toprak doymak demektir; rüzgar soluduğumuz hava, hayvanlar hayatta kalma güdümündü; bunu unuttuk. Kendimizi yıldızlara gitmeye öyle odakladık ki, yıldızların üzerinde

durduğumuz gezegenden bakınca ne kadar güzel göründüklerini düşünmeyi bıraktık. Öyle mühendislik harikaları yaptık ki, yıkımımız en büyük övünç kaynağımız oldu. Doğayı yıkarken kurduğumuz cümleler, aslında bir kadın bedenine verilen zarardan haz duymak gibi sapıkçaydı ama bunu ifade etmekten çekinmedik. Ne de olsa yaptığımız mühendislik harikaları bunu gerektirirdi. **Henry Vaughan** gibi yıkıma ve şiddete adadık şiirlerimizi, “güzel”den anladığımız değişiverdi: *Teslim aldım doğayı, yarıp geçtim her yerini.*

*Kırdım kimsenin dokunamadığı
mühürlerini
Rahmini, göğüslerini ve başını
Yani tüm gizlerinin saklı olduğu
yerlerini parçalayıp açtım.
(Henry Vaughan 1621-1695)*

Ağaca Sarılan Kadınlar

Gezegenin milyar yıllık tarihinde, tüm dengeleri değiştirmeyi ve geri dönülemez bir yıkımın önünü açmayı başaran tek canlı türü olduk. Amerikan yerlileri, Asyalı çiftçiler, Afrikalı kadınlar, bize “Doğa acı çekiyor, sonucunda bizim de canımız acıyor” dedi; o zaman “Ülkelerin büyüklere bir salona toplanıp bunu bir konuşsunlar” dedik. “Umarız çok insan ölmeden bir çözüm çıkarırız” diye teselli ettik. “Bekleyecek vaktimiz yok” dediler; “Nasıl olmaz canım” deyip kapıyı yüzlerine kapattık. En son öyle bir noktaya geldik ki, hiç kimsenin, evinde oturup kendisine hayat veren doğanın yok oluşunu izleyecek sabrı kalmadı. En önde yerliler, çiftçiler ve her toplulukta öncelikle kadınlar çıktı sokağa. Çünkü kadının doğayla olan bağı, erkeğinkinden çok daha güçlüydü. Afrika’da kilometrelerce yol yürüyüp suyu arayan da, Türkiye’de tarımda çalışan da, Alaska’daki yerli kabilelerinde ormandan topladıklarını pişiren de kadındı. Ancak biz, kadınların ekoloji hareketinin öncülüğünü yaptığını ilk **Chipko Hareketi** ile gördük. Hindistan’da 1730 yılında kendileri için kutsal sayılan ağaçları Kral’ın adamlarının kesmesini engellemek için ağaçlara sarılan 363 din adamının eylemine verilen isim olan Chipko ha-

reketi, modern haliyle 1970’lerde tekrar ortaya çıktı. Uttarakhand’da Orman Müdürlüğü’nün emri ile kesilecek ağaçlara karşı çıkmak için köyün kadınları gidip ağaçlara sarıldılar. Zaten Chipko da Hindu dilinde sarılmak demektir. Kadınlar biliyorlardı ki o ağaçlar giderse; gölgeleri de, tuttıkları toprak da, getirdikleri yağmurlar da, ormanda yaşayan hayvanlar da gidecekti. Çünkü Hindistan hükümeti ormanları ticari amaçla kullanıma açıp, kesmeye başladığından beri Hindistan’daki kasırgalar, sel baskınları ve toprak kaymalarından en ağır etkilenenler ağaçların kesildiği yamaçların ardında yerleşmiş olan köylüler olmuştu. Erkekler işe gittiğinde evde kalan kadınlar ve çocuklar ise bu sorunu en ağır biçimde yaşayanlardı. Ağaçlara sarılan kadınların yaptıkları çevreci eylem değildi; onlar ağaçlar giderse kendilerinin de yaşayamayacaklarının farkındaydılar. Kendi yaşam alanlarını savunmak için yapabilecekleri tek şey, ellerindeki en değerli şeyi ortaya koyarak mücadeleye çıkmaktı. Kadınlar canları pahasına gidip ağaçlara sarıldılar. O günden beri, kadınlar doğayı korumak için verilen mücadelelerde hep en önde oldular. Doğa gibi üretken ve doğurgan olan kadın, kendi bedeni ve doğayı tahakküm altına almaya çalışanın aynı düşünce biçimi olduğunun farkında ve bu yüzden dünyanın her yerinde ekoloji mücadelesinde en

Hindistan’da 1730 yılında kendileri için kutsal sayılan ağaçları Kral’ın adamlarının kesmesini engellemek için ağaçlara sarılan 363 din adamının eylemine verilen isim olan Chipko hareketi, modern haliyle 1970’lerde tekrar ortaya çıktı. Uttarakhand’da Orman Müdürlüğü’nün emri ile kesilecek ağaçlara karşı çıkmak için köyün kadınları gidip ağaçlara sarıldılar.

Bugün Birleşmiş Milletler düzeyinde imzalanan, uluslararası alandaki en önemli üç sözleşmeden ikisinin sekretaryasını kadınlar yapıyor: BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Genel Sekreteri Monique Barbut (en üstte) ve BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Genel Sekreteri Christiana Figueres (üstte).

Umut Vedat / Greenpeace

önde yer alıyor. Türkiye’de de doğa mücadelesine kadınlar yön veriyor. Gerze’de beş yıl süren termik santral mücadelesi boyunca çocuklarını evde bırakıp, nöbet çadırında sabahlamaya giden kadınlar da; Yırca’daki zeytinliklerini korumaya çalışırken “Ben o zeytinlere, yirmi senedir çocuğumdan iyi baktım” diyen kadınlar da aslında Chipko kadınlarının ruhunun bugün devam ettiğini gösteriyor.

“Doğa İçin Doğru” Olana Yürürken

Kadınlar, yalnızca sokak mücadelelerinde değil; doğa koruma konusundaki diğer çalışmalarda da liderliği ele alıyor. Doğa ko-

nusuna eğilen sivil toplum kuruluşlarında da çalışanların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Bununla da yetinmeyip, dünyanın çeşitli yerlerinde kadın kooperatiflerinin başlattıkları girişimler de büyük dönüşümlere öncülük ediyor.

Peki ya çevresel kararlar alınırken kadınlara ne kadar danışılıyor?

Bugün Birleşmiş Milletler düzeyinde imzalanan, uluslararası alandaki en önemli üç sözleşmeden ikisinin sekretaryasını kadınlar yapıyor (**Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi**). Ancak, toplantılara katılan kadın sayısına veya kadınların çevresel kararlar konusundaki söz hakkına bakınca kadınların yalnızca “politik olarak doğru” davranmak adına uluslararası alanda bu görevlere getirildiğine dair şüphe duymamak mümkün değil. Birleşmiş Milletler müzakerelerinde Ada devletleri veya Afrika devletleri dışındaki birçok ülkenin sözcülüğünü hâlâ erkekler yapıyor. Toplantıların yönetimi hâlâ büyük oranda erkekler tarafından yürütülüyor.

Dolayısıyla, “politik olarak doğru”dan, “doğa için doğru” olana yürürken; doğa için yan yana duran kadınların sayısının ciddi oranda artması gerektiği görülüyor. ○

60+
EARTH HOUR

*Verimli
bir hasat
dönemi
için...*

İklim değişikliğiyle mücadele ediyorum!

2007'den beri her yıl olduğu gibi bu yıl da iklim değişikliği sorununa dikkat çekmek için ışıklarımızı **bir saatliğine kapatıyoruz**. Alarmını **28 Mart 2015 saat 20:30'a** kur ve o gece ışıklarını kapatmayı unutma. Dünyada 2 milyar insanın katıldığı ortak mücadelenin bir parçası ol.

#DünyaSaati / dunyasaati.org

28 MART 2015
20:30

“Kadın Güçlenirse Toplum Güçlenir”

BM'nin Binyıl Bildirgesi'nin sekiz önemli maddesinden biri, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi... Bu hedeften yola çıkan Global Compact Türkiye de Mayıs 2014'te “Kadının Güçlenmesi Çalışma Grubu”nu oluşturdu ve çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. “Kadın güçlenirse toplum güçlenir” mottosuyla hareket eden grubun faaliyetlerini ve geldikleri noktayı Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi Dilek Cesur'un kaleminden okuyalım...

Dilek CESUR, Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi ve Yeşim Tekstil Kurumsal İletişim Müdürü

Eylül 2000'de toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 147 hükümet başkanı, “küresel düzeyde insan onuru ve eşitlik ilkelerinin güçlendirilmesi için topluca taşıdıkları sorumluluğu” kabul ederek **Binyıl Bildirgesi**'ni ilan etti. Söz konusu bildiriyle de 2015 yılına kadar öncelikli sekiz hedef belirlendi.

Kadın-erkek eşitliğinin sağlanması ve kadınların konumunun güçlendirilmesi, bu sekiz hedeften biri ve hiç kuşkusuz kalkınma hedeflerine ulaşmak için de en önemli maddeler arasında. Bu hedef, hem kendi başına insan hakları alanında önemli bir fonksiyona sahip, hem de diğer alanlarda ve amaçlarda ilerleme kaydedebilmenin ön koşulunu oluşturuyor.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği; genellikle kadın-erkek arasındaki gelir eşitsizliği, ücretli işe ulaşmadaki eşitsizlikler, temel hizmetleri almada yaşanan zorluklar, etnik kökene dayalı ya da engelli olmaktan kaynaklı eşitsizlikler, mülkiyet haklarından yoksun olmak gibi farklı biçimlerle kendini gösteriyor. Bütün bunlar da aslında sadece kadınlar-

da değil, erkekler, çocuklar, aileler üzerinde ve bir bütün olarak toplumun genelinde olumsuz sonuçlar doğuruyor. Bu nedenle bugüne kadar öncelikli olarak ele alınan bu maddenin, 2015'ten sonra da takip edilmesi gerekiyor.

50'yi Aşkın Üyemiz Var

Hedeflerin açıklanmasından bu yana ülkeler, söz konusu maddenin öneminden yola çıkarak çeşitli çalışmalar başlattı. Bu doğrultuda birçok sivil toplum örgütü, kuruluş ve firma; kadınların toplumdaki statüsünü güçlendirmeye yönelik uygulamalara imza attı. Ama asıl önemli olan, bu çalışmaların sürdürülebilirliğini sağlamak ve 2015 sonrasında da bu konuda ortak bir sinerjiyle hareket edebilmek.

Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu da bu doğrultuda Mayıs 2014 toplantısında “**Kadının Güçlenmesi Çalışma Grubu**” oluşturulmasına karar verdi. Kadının güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusuyla ilgili paydaşları bir araya getirmeyi hedeflediğimiz bu çalışma grubunun; genel olarak şirketler arası öğrenme süreçlerini desteklemesi,

farklı paydaşların kadının güçlenmesi konusunda yaptığı çalışmalarla ilgili katılımcı firmalar arasında sinerji yaratması ve **Kadının Güçlenmesi Prensipleri**'nin (Women's Empowerment Principles-WEPs) ülke çapında yayılımına destek vermesi amaçlanıyor. Ayrıca bu çalışma grubunun "**Kadın Dostu Şirket**" hedeflerine ulaşmak için de özel sektörün toplumsal cinsiyet eşitliği girişimlerini bir araya getirerek, Türkiye'nin bu yöndeki çabalarına büyük katkı sağlayacağı düşünülüyor.

Bu doğrultuda 17 Haziran 2014 tarihinde Ankara'da ilk toplantısını yapan grubumuz çalışmalarına başladı ve geçen sekiz ayda da bu konuda önemli ilerleme sağladı. Global Compact Türkiye sekreteryasını TÜSİAD ile ortak yürüten Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK) koordinasyonunda, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) ve BM Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlenmesi Birimi (UN Women) desteğiyle 10 Şubat 2015'te üçüncü defa bir araya gelen Kadının Güçlenmesi Çalışma Grubu'na, özel sektör, akademi, sivil toplum, belediye ve ticaret örgütü dahil olmak üzere 50'den fazla kurum ve kuruluş üye oldu. Üye sayısı ile Global Compact Türkiye'nin en fazla katılımcısı olan çalışma grubu olma özelliğini de taşıyan bu grupla yapılan iki genel toplantıda çalışma şekli, hedefler ve bu hedefler doğrultusundaki faaliyet planları oluşturuldu.

WEPs İmzacı Firma Sayısının Artırılması Hedefleniyor

Kendi içinde teknik ekip, iletişim ekibi, materyal oluşturma ekibi, eğitim materyalleri ekibi, mentorluk/coaching ekibi, destek ekibi ve WEPs uygulama rehberi hazırlama ekibi olmak üzere çeşitli alt gruplar oluşturulan grubun iki temel hedefi var. Birincisi, özel sektörün toplumsal cinsiyet eşitliği girişimlerini bir araya getirerek şirketler arası öğ-

Şubat ayında üçüncü toplantısını gerçekleştiren Gruba özel sektör, akademi, sivil toplum, belediye ve ticaret örgütü dahil olmak üzere 50'den fazla kurum ve kuruluş üye oldu.

renme süreçlerini desteklemek. Bu kapsamda, kadın-erkek cinsiyet eşitliği konusunda Türkiye'de yapılan çalışmaları kamuoyuna duyurarak ve bu çalışmaları yapan tüm kuruluşlar arasında bir sinerji ve öğrenme ortamı yaratarak bu konuda farkındalığı artıracığımızı inanıyoruz. Çalışma Grubu'nun ikinci hedefi ise UN Global Compact ve UN Women'in ortak girişimi, Kadının Güçlenmesi Prensipleri'nin (WEPs) ülke çapında yayılımına katkı sağlamak. Bu doğrultuda Türkiye'deki WEPs imzacısı firma sayısını artırmayı, kadınların işyerinde, piyasalarda ve toplumda güçlenmesini sağlamayı hedefliyoruz. Şu anda bu platforma 2014 yılı sonu itibarıyla dünya çapında 850'den fazla işletme, Şubat 2015 itibarıyla da Türkiye'den 24 kuruluş imza atmış durumda.

Bu hedefler paralelinde özel sektör, kamu kurum ve kuruluşları, kadımla ilgili çalışmalar yapan STK'lar, üniversiteler, konu ile ilgili politikalar oluşturan devlet organları (Çalışma

ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı) ve basın-yayın organları da hedef kitlemizi oluşturuyor ve paydaşlarımız arasında yer alıyor.

"Kadın güçlenirse toplum güçlenir" diyerek yola çıktığımız bu oluşumda ilk işimiz de mevcut durumu gösteren bir araştırma yapmak ve çalışma grubunda yer alan firmaların, kurumların ve sivil toplum örgütlerinin kadının güçlenmesi amacıyla yürüttükleri faaliyetler ile örnek uygulamaları bir araya getirmek oldu. Bu doğrultuda elde ettiğimiz bilgileri tüm üyelerimizle paylaşarak öğrenme ve etkileşim sürecini başlatmış olduk.

Geçtiğimiz dönem içinde İletişim Ekibimiz, üyeler arasında ve hedef kitlelerimiz nezdinde iletişim stratejilerimizi ve yapılacak çalışmaları belirlerken, WEPs Uygulama Rehberi Hazırlama Ekibimiz de özellikle WEPs imzacı sayısını artırmak ve onlara prensiplerin uygulanması konusunda yol göstermek üzere hazırlanacak materyaller üzerinde çalışıyor.

Kısacası, geçen bu sekiz aylık zamanda grubumuzu oluşturan kurumları, firmaları ve STK'ları tanıdık, amaç ve önceliklerimizi belirledik, faaliyet planımız ile iletişim stratejimizi oluşturduk. Mart ayı ile birlikte hayata geçireceğimiz faaliyetlerimizle çalışmalarımızın yansımalarını görmeye başlayacağız. ○

Küresel Isınma mı, Küresel İklim Değişikliği mi?

Küresel ısınma ve küresel iklim değişikliği, uzman olmayan insanlar tarafından birbirlerinin yerine kullanılabilen kavramlar. Üzerinde yaşadığımız dünyanın iklimi değişiyor ve bu değişimin nedeni atmosferin ısınması. Bu nedenle iki kavramı ortak olarak kullanmakta fazla bir sakınca yok. Ancak bazı dönemlerde ikisini aynı anlamda kullanmak, kafa karışıklığına yol açabiliyor. Yaşadığımız sertçe sayılabilecek kışın ardından, özellikle de soğuk geçen günlerin nedenini anlatabilmek için bu iki kavramın benzerliklerine ve farklarına açıklık getirmek istedik.

Küresel Isınma Varsa, Hava Neden Bu Kadar Soğuk?

Öncelikle, biri kötüye kullanmadığı müddetçe iki kavram arasında önemli bir anlam farkı yok. Kötüye kullanmaktan da kastımız, "Küresel ısınma var dendiği halde nasıl oluyor da hava bu kadar soğuk oluyor?" gibi söylemlerdir. Bu söylemlerden korunmak için bilim insanları, ısınma yerine iklim değişikliği demeyi tercih ediyorlar.

2014-2015 kışında ABD'nin doğu kıyısı son 100 yılın en soğuk kışlarından birini geçirdi. New York ve Boston, bir metreyi aşan kar altında kaldı; Erie Gölü neredeyse tamamen dondu. Ancak, yayımlanan raporlara göre ABD geneli, yine de bu kışı ortalamanın üzerinde bir sıcaklıkta geçirdi çünkü doğu kıyısı kış şartları ile mücadele ederken batı kıyısına kış neredeyse uğramadı. Doğru ve batının ortalaması alındığında ise normalin üzerinde sıcaklıklar ortaya çıktı. ABD'nin ne doğu ne de batı

kıyısı normaldi bu kış. Her iki kıyıda da normallere göre "değişik bir kış" geçirildiği söylenebilir. Bu değişik kışın nedeni de şimdi açıklayacağımız gibi iklim değişikliğidir.

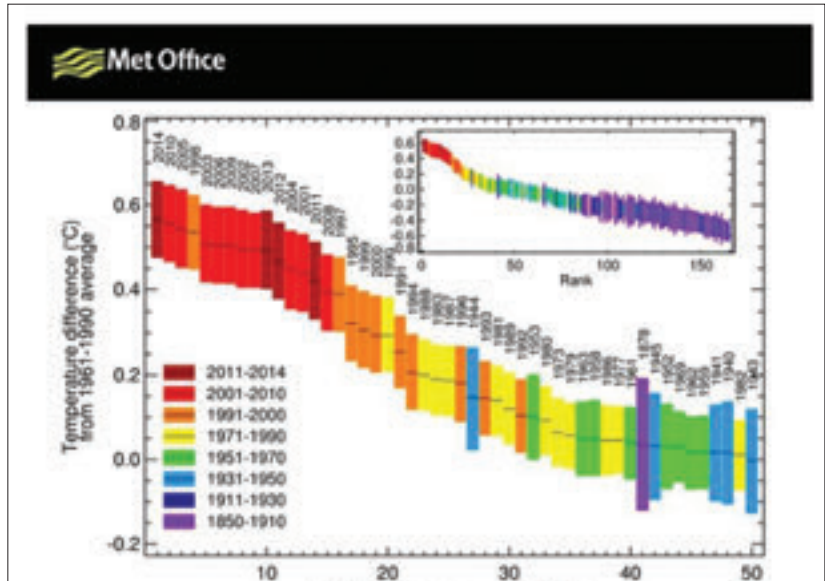
Dolayısıyla genelde bakıldığında, dünyanın bazı bölgeleri bazı seneler ısınırken, aynı bölgeler bazı seneler serinler. Yine bazı bölgeler ortalama sıcakken, başka bazı bölgeler ortalama serin olabilirler. Ancak dünyanın tamamının senelik ortalamasını aldığımızda, her geçen sene biraz daha ısınmakta olduğunu görüyoruz.

Lima'daki iklim görüşmeleri sırasında İngiliz Meteoroloji Ofisi'nin yayımladığı bir grafik, dünyanın her geçen sene nasıl daha da fazla ısındığını gözler önüne seriyor. Bu grafik, son 150 yıldaki sıcaklıkların 1961-1990 yılları arasındaki sıcaklıklar ile farkını gösteriyor. Geçirdiğimiz 2014 yılı, son 150 yılda yaşadığımız en sı-

cak yıl olarak en sol üst köşede yer alıyor. 2014 yılının ardından 2010, 2005 ve 1998 en sıcak yıllar olarak sıralanıyorlar. Tarihte ölçtüğümüz en sıcak 20 yılın tamamı, 1990 yılından bu yana yaşanmış. Burada aklınıza "Ya ölçümlerden önceki yıllar, onlar daha sıcak olamaz mı?" diye bir soru gelecek olursa şöyle bir cevap verebiliriz: Her ne kadar modern termometrenin tarihi birkaç yüzyıl geriye gitse de sıcaklık ölçmek için kullandığımız metotlarla son milyon yılın ortalama sıcaklıklarını belirleyebiliyoruz. Bu belirlememize göre son milyon yılda 2014 yılından daha sıcak bir yıl yaşanmış olması ihtimali çok düşük.

Soğuk Hava Artık Balkanlar'dan Değil, Sibirya'dan Geliyor

Küremizin böylesine ısındığını göserdikten sonra sıra, yaşadığımız ga-

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Üniv.
Fizik Böl. ve Mercator/IPM
Araştırmacısı
mlkurnaz@gmail.com

rip kışı açıklamaya geldi. Aklımızda hep yağın kar kalsa da 1 Şubat günü gerek çöl kumlarının getirdiği toz bulutu, gerekse de sıcaklıkların son 100 yılda ölçülen en yüksek ikinci değere ulaşması, bir yanda kışı bir yanda da baharı aynı ayda yaşamış olduğumuzun göstergesiydi.

“Hangisi normal?” diye soracak olursanız cevap ne yazık ki “ikisi de” olacak. Küresel ısınma atmosferin sıcaklığını artırıyor. Bu da bizim 1 Şubat gibi sıcak ve çöl tozları ile dolu bir havayı daha sık göreceğimiz anlamına geliyor. Ancak çoğunuzun dikkatini çekmiştir: Soğuk hava dalgaları artık çocukluğumuzda alıştığımız gibi “Balkanlar üzerinden” gelmiyor ülkemize. Son yıllarda daha sıklıkla “Sibiryaya üzerinden” gelen soğuk hava dalgalarıyla soğuk havaya alışmaya başladık. Bu “yeni” soğuk hava türünün sebebi de önümüzdeki senelerde daha sıklıkla duyacağımız “**polar vorteks**”.

Polar vorteks -bir diğer adıyla **kutbi girdap**- kutuplara yerleşmiş soğuk hava parçaları olarak özetlenebilir. Kutuplar, dünyanın diğer yerlerine göre en soğuk yerlerdir ve atmosferin yüzeye yakın katmanlarının sıcaklığı kış aylarında -60 dereceleri

bulabilir. Kutuplarda atmosferin dikey katmanları arasındaki sıcaklık farkları da çok fazladır. Buna bağlı olarak, kutuplarda saatteki hızı 150 km’yi aşabilen soğuk rüzgarlar oluşur. Dünyanın dönmesine bağlı olarak oluşan koriolis kuvvetinin etkisiyle bu hızlı rüzgarlar (siklonlar) batıdan doğuya doğru bir girdap içinde dönerler. Bu çok soğuk rüzgarlar, bir girdabın -polar vorteksin içinde adeta hapsolmüştür ve soğuk hava kütlesi güney enlemlere, yani bizim yaşadığımız yerlere, çok sık inmez.

Kutupların üstünde oluşan polar vorteksin alçak enlemlere hareketini engelleyen, bir hava akımıdır. Bu hava akımına “**jet akımı**” (jet stream) denir. Jet akımı, kutup bölgesindeki soğuk hava ile orta enlemlerdeki sıcak havayı birbirlerinden ayıran bir yol olarak düşünülebilir. Jet akımı, genel anlamda batı-doğu doğrultusunda eser. Fakat enlemlere paralel şekilde hareket etmez, dalga şeklinde inişli çıkışlı bir yapısı vardır. Bu da aynı enlemdaki iki farklı bölgenin biri çok soğukken, diğerinin aynı anda ılık olmasına sebep olabilir. Yazımızın başında bahsettiğimiz ABD’nin doğu kıyısı ile batı kıyısı arasındaki büyük sıcaklık farkının da sebebi budur.

Polar vorteks, kutuplardaki soğuk havanın kutuplarda kalmasını sağlar. Kutuplar ne kadar soğuksa bu hava kutuplarda o kadar güçlü tutunabilir ve bizim yaşadığımız

yerlere pek etkisi olmaz. Ancak kutupların, iklim değişikliğinin etkisiyle ısınmasına paralel olarak polar vorteksin gücü de zayıflar ve jet akımının izlediği yol aşağı enlemlere kayar. Böylece kutuplardaki soğuk hava aşağılara sarkarak Amerika, Avrupa ve Asya’ya kadar inebilmeye başlar. Jet akımının dalga şeklinde olması sebebiyle her kışı soğuk geçirmiyoruz ama polar vorteksin zayıfladığı zamanlarda jet akımının alçalan kısmı bulunduğumuz yere denk gelirse, kutuplardan gelen aşırı soğukları hissetmemiz kaçınılmaz oluyor. Bu kış, sıcak günlerin ardından yaşadığımız soğukların sebebi de bu kutuplardan aşağıya sarkan soğuk hava dalgalarıdır. Bundan sonraki senelerde de bu hava sistemleri ile yaşamak zorunda kalacağız.

Unutmayın, sıcak günlerin ardından “Sibiryaya üzerinden gelen soğuk hava dalgalarının” nedeni, kutupların fazla ısınmasından dolayı kutup girdabının soğuk havayı kutuplarda tutamamasıdır. Önümüzdeki yaz aylarında da oluşacak şiddetli fırtınalar, hortumlar ve sağanak yağışlar da benzer şekilde küresel ısınma nedeniyle hem atmosferin enerjisinin hem de buharlaşmadan dolayı su buharı miktarının artmasından kaynaklanmaktadır.

İçinde yaşadığımız dünya her geçen gün alıştığımız dünyadan biraz daha uzaklaşıyor. Buna alışmaya çalışmaktansa küresel ısınmayı durdurmaya çabalamak da, bu değişikliklerin daha da kötüye gitmesini engellemek için yapmamız gereken en önemli şeydir.

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

Dayanışma...

Bir kentin yaşanabilirliği, orada yaşayanların birbirlerine olan bağlarıyla, toplumdaki dayanışmayla ölçülmeli. İlginçtir, Bhutan Happiness Index'i dışında hiçbir yaşanabilirlik göstergeleri listesinde böyle bir kavram yok.

Dayanışmanın önemini 3 Şubat'ta, annemi kaybettiğim gün anladım. Ani oldu ve bir anda acılar içinde kıvranan bir şaşkına döndüm. Arkadaşlarım, konu komşu, etrafımda öyle bir kenetlendi ki... İşlemleri hiç bilmem; hepsini onlar halletti.

Onlar annemi güzel duygularla andıkça hepsini daha çok sevdim. Annem kimseyi incitmedi. Kimsenin hakkında kötü konuşmadı. İkramı çok severdi. Amerika'daki arkadaşları, yaptığı baklavanın tadının hâlâ damaklarında olduğunu yazdı. Evimizin kapısı her zaman açıktı. Taziye mesajlarında on yıllardır görmediğim çocukluk arkadaşlarım hâlâ annemin güler yüzünü, insanlara olan sevgisini ve yaptığı yemekleri hatırlıyordu. Ben de güzel yaşanan hayatın geride sevgi, saygı ve iyiliklerle dolu anılar bırakmak olduğunu öğrendim.

Arkadaşlarım gözyaşlarımı kâh paylaştılar, kâh sildiler. Yaşanabilir toplum olmanın güzelliğini en acılı günümde yaşadım. İşte bizim toplumumuz bu dedim.

Ama... Yüreğimin bir köşesi cızz etti ve hatırladım.

Evlat acısı en büyük acıdır. Ve bu toplum yavrusunu kaybetmiş bir anneyi yuhalayacak kadar alçaldı, insanlıktan uzaklaştı. Biz ne zaman bu kadar nefret ve kinle doldurulduk? Neden?

Liderlerimiz, büyük toplum olma peşinde. İnsanların arasına nefret tohumları ekerek, onları ayrıştırarak büyük toplum olunmuyor. Merdivenin her basamağına asker dikmekle insanları adaletten mahrum bırakmakla büyük toplum olunmuyor. Sanatı, yaşam sevincini söndürerek; insanların haklarını ellerinden alarak büyük toplum HİÇ olunmuyor.

Toplumun büyüklüğünün ölçüsü yaşanabilirliktir. Ve toplumu yaşanabilir kılan, bireylerinin sevgi, saygı ve şefkatle dayanışma içinde olmasıdır. Toplumun yaşanabilir olması, bireylerinin insan olmasından geçer.

Büyük toplumların tarihi güzel yaşanmış hayatların birikimidir. Annem güzel yaşadı.

Döngüsel Ekonomi ya da Geri Dönüşebilecek miyiz?

Doğa döngüsel, insan ve yaratımları ise lineer akıyor. İşte bütün sorun buradan çıkıyor. Peki insan, doğanın bir parçası olduğunu; bulduğu her şeyi doğayı ve yaratımlarını taklit ederek icat ettiğini hatırlayıp, tüm yaşam sistemlerini ve tabii kendine baş tacı ettiği “ekonomiyi” de, doğanın döngüsellliğini taklit edecek şekilde yeniden ve yeniden tasarlayabilir mi? İşte o zaman, geridönüşüm ve atıktan değil, sadece ve sadece “besin”den bahsedeceğiz, çünkü doğada atık yoktur... Döngüsel Ekonomi’de de...

Doğa lineer işlemez. Yani doğrusal bir çizgisi yoktur doğa yasalarının. Tüm maddeler, doğada döngüsel bir formda yolculuk eder. Bu döngülerin herhalde en tipik olanları, su, karbon ve nitrojen döngüsüdür. Yani dünyada yaşamı var eden bu üç temel madde, sonsuz bir döngü içinde durmadan değişir, dönüşür ve tekrar başladığı yere ulaşır. Ve bu döngüde aslında hiç kayıp yoktur. Su buharlaşır, gökyüzünde su buharı formuna gelir. Yağmur veya kar olarak tekrar yeryüzüne düşer; denizlere, derelere, göllere ve yeraltı kaynaklarına ulaşır ve döngü tekrardan başlar. Karbon ve nitrojenin yolculuğu da benzer bir şekilde sonsuz kerelerce tekrarlanır. Her bir dönüşümde doğa ana varlığını tekrar yaratır; sonsuz biyoçeşitlilik biçiminde kendini var eder. Hayvanlar, bitkiler ve mantarlar bu dönüşümün bir parçasıdır. Hepsinin atığı bir diğerinin gıdası olarak varolur. Tam da bu nedenle doğada herhangi bir atıktan söz etmek son derece saçmadır...

Bu sonsuz döngünün ve varoluş kuralının dışına çıkan, dönüşüm sürecinin sekteye uğramasına neden olan tek varlık ise ne yazık ki insan; çünkü insan yapımı tüm sistemler, özellikle modern uygarlıkla birlikte lineer, doğrusal bir model üzerine kuruludur. Ekosistemin dengesini tutan su, karbon ve nitrojen döngüsünün temelden bozan bu doğrusal model, devasa çöp dağlarının da, atmosferin ısınıp mutlak bir dengede tutan sera gazlarının artışının da tek sorumlusu aslında. Fosil yakıtların yeryüzünün derinliklerinden çıkarılıp yakılmasının, kullanılabilir su kaynaklarının kurumasının, üretimde kullanılan tüm hammaddelerin kısıdının ve tükenmesinin nedeni olan bu sistemin temel hatası, aslında doğanın döngülerinin tam aksi yönde ilerlemesidir. Yani döngüsel değil, doğrusal olmasıdır...

Geridönüşüm Sembolünün Yaratılışı

Bugün dünyanın en ücra köşelerinde bile görebileceğiniz ve belki de yerkürenin en bilinen sembolü olan geridönüşüm işaretinin yaratıcısı, sonradan birçok büyük firmanın logolarına da imza atacak olan genç bir grafik tasarım öğrencisiydi: Gary Dean Anderson. 1970 yılında Amerika Ambalaj Üreticileri Birliği'nin açtığı yarışmada birinci olan Anderson, aynı yıl düzenlenen ilk Dünya Günü eylemlerine katılan bir aktivistti ve zamanın ruhundan etkilendiğini söylüyordu yıllar sonra da...

Ağaca Değil Ormana Baksak

Aynı doğa gibi, doğrusal olmayan, canlı sistemlerini model alan döngüsel olana yolculuğu başarıp başaramayacağımız, aslında gezegendeki varlığımızın da geleceğini belirleyecek. Bu, artık Döngüsel Ekonomi kavramsallaştırmasıyla ifade ediliyor. 2014 yılında Avrupa Birliği'nin de bir paket program olarak kabul ettiği Döngüsel Ekonomi, temel düzeyde, doğal sistemlerin taklit edilmesinden başka bir şey değil. EKOIQ sayfalarında defalarca konu ettiğimiz Biyomimikri, bu konuyu daha iyi kavramak için gayet yerinde bir örnek aslında. Kuşları taklit ederek uçaklar yaptık; şimdi yalıtımını örnek olarak sürtün-

meyi çok daha azaltan ve olağanüstü bir verimlilikle çalışan hızlı trenler geliştiriyoruz. Doğanın temel yasalarını örnek alarak, yaz kış aynı sıcaklığı korumayı başaran termitlerin yuvalarından hareketle, hiçbir enerji girdisi olmadan ısınan ve soğuyan, temiz havanın dolaşımını sağlayan pasif evler artık gündemimizde. İşte Biyomimikri kavramıyla ifade ettiğimiz bu yaklaşımla, nasıl küçük ölçekte, doğayı taklit ederek belirli bir ürünü daha dirençli, verimli ve yaşamsal kılıyorsak, Döngüsel Ekonomi de aslında bütün bir sistemi, canlı ekosistemlerini taklit etmeyi öneriyor. Bu noktada temel bir yaklaşım değişiminden bahsetmek doğru olur. Tek tek ürünlere bakmak yerine, ya da bunun ötesinde tüm bir üretim sistemini bu yaklaşımla ele almak. Yani **ağaca değil ormana bakmak...** Doğal ve sosyal sermayeyi de içine alan, sermayeyi yeniden inşa etmek ve tüketicileri sadece kullanıcılara dönüştürmek (bunun için üretici kavramını önerenler de var). Bu noktada, sahiplik ilkesini ve duygusunu kuvvetli bir eleştiriden geçirmek de neredeyse zorunlu. Ekolojistlerin çoğu zaman dile getirdiği gibi, dünyaya veya bir toprak parçasına sahip olmak, aslında son derece iptidai bir bakış açısı. Bu köklü ama eski bakış açısından kurtularak, büyük soyutlamalardan öteye uzanarak, yani sadece müştereklerimiz olan toprağı, atmosferi veya su kaynaklarını sahiplenmenin bir adım daha berisine uzanarak, kullandığımız araçların, arabaların, ekipmanların, hadi daha da özele girelim cep telefonlarımızın, televizyonlarımızın da sahibi değil, belirli bir süre boyunca kullanıcısı konumuna gelmek, önemli açmazlarımızı çözebilir. Birçok firma, bunun üzerine aslında uzun bir zamandır düşünüyor, çalışıyor. Döngüsel Ekonomi kavramsallaştırmasında iş yapma, materyallerin ya da mamul haline getirilmiş materyallerin kendisini

değil, kullanımını satmak anlamına gelecek. Şirketlerin iş modellerini de temelden değiştirebilecek olan bu modelde satın alma değil, belirli bir süre kullanım olanağı söz konusu. Kullanım süresi tamamlandığında, üretici firmaya teslim edilen cihaz, üretici tarafından son haddine kadar geridönüşüm sürecine teslim edilmiş oluyor.

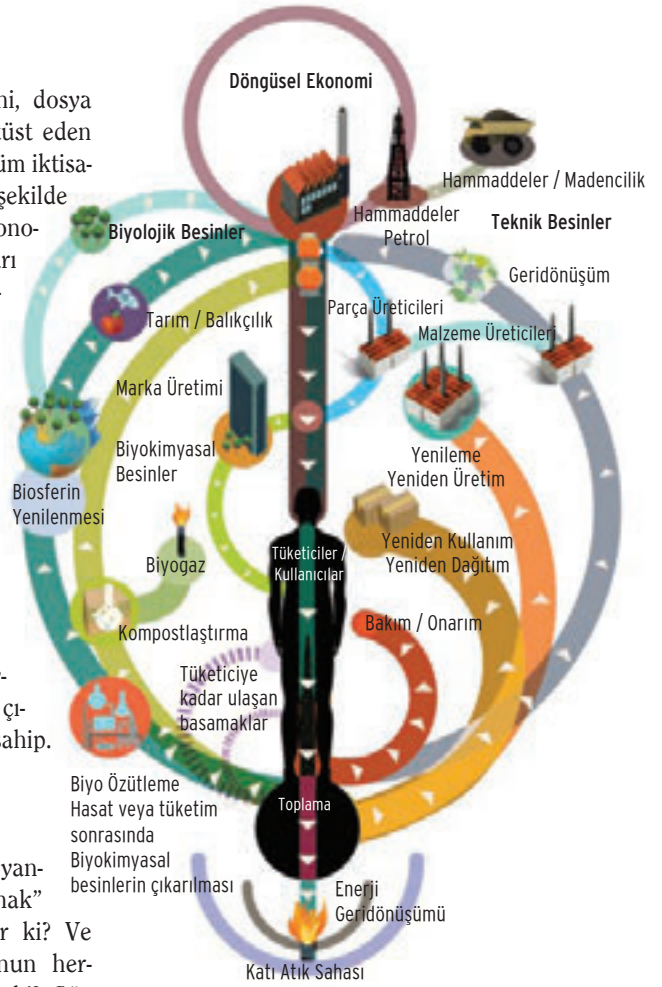
Bu modelin önemli bir mantıksal dönüşüm gücü de, üretici firmasının daha cihazı baştan tasarlarken, süreci öngörerek planlama yapabilmesinde yatıyor. Kısa ömürlü, geridönüşüme uygun olmayan tasarım ve planlamalar yerine, daha sağlam ve verimli ürünler, daha sürecin başından uygulamaya konmuş oluyor böylece. Neredeyse artık bir klasik haline gelen ve ne yazık ki hâlâ Türkçeye çevrilmeyen **William McDonough** ve **Michael Braungart**'ın **Cradle to Cradle (Beşikten Beşiğe)** çalışmalarında, aslında bu mantık son derece net şekillerle tanımlanmıştı. Döngüsel Ekonomi kavramsallaştırmasının ayakları üzerine basması konusunda önemli bir fikri zemin yaratan çalışmada, McDonough ve Braungart, iki temel bölümlenmeden bahsediyordu: Biyosfere güvenli şekilde tekrar girmek ve doğal sermayeyi yaratmak üzere dizayn edilen **biyolojik besinler**. Ve ikinci olarak da biyosfere girmeksizin yüksek kalitede durmadan dönüşmek üzere dizayn edilmiş **teknik besinler**... Bu iki besin grubunu temel alan yeni tasarım modeli, Döngüsel Ekonomi'nin belki de en temel başlangıç noktası olarak kabul edilmeli.

Döngüsel Ekonomi'yi "**Yeni Bir Endüstri Devrimi**" olarak selamlayan Dünya Ekonomik Forumu'nun Çevre İnisiyatifinin Yöneticisi **Johnson Yeh**'in ve daha birçok uzmanın belirttiği gibi, bu yeni üretim ve kullanım modelinin temel altyapılarından biri de internet ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşması ve olanakları.

İlk önce müzik endüstrisini, dosya paylaşım programlarıyla altüst eden bu gelişme, şimdi sırasıyla tüm iktisadi faaliyetleri benzersiz bir şekilde değiştirmeye, paylaşım ekonomisinin yükselişine kapıları ardına kadar açıyor. İnternet bağlantı ve servisleri aracılığıyla arabadan tatil mekanlarına, son derece seyrek kullandığımız ev araçlarına (mesela bir matkaba yılda kaç kere ihtiyaç duyuyorsunuz) kadar uzanan bir dizi ürüne sahip olmak yerine, kullanımını kiralamak veya paylaşmak üzerine kurulu bu yeni sistem, kaynak verimliliğini optimuma çıkararak devrimsel sonuçlara sahip.

Artık O Kelimeyi Kullanmadığımızda...

Çöp, yanlış yöntemlerle yanlış yerlere atılmış "kaynak" ve "değer"den başka nedir ki? Ve Döngüsel Ekonomi'de bunun herhangi bir yeri neden olsun ki? Söz konusu yeni iktisadi sistemin dipten gelen adımlarının sesini duymamak mümkün değil. Bu, kullanıcılar ve üreticilerin tüm eski varsayımlarını geridönüşüme uğratmasını sağlayacak yeni bir pratik ve düşünsel süreç. Şu andaki tezahürü, geridönüşüm tartışmaları odağında ilerlemekle birlikte, asıl olan, **endüstriyel simbiyozu**, **biyomimikriyi** ve tabii ki **yenilenebilir enerjiyi** de içine alan toptan bir dönüşümü birlikte düşünmek ve eylemek. Yakın bir zamanda yayımlanan ve sayfalarımızda, değişik aktörlerle birlikte tartışmaya çalıştığımız, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın hazırladığı "**2014-2017 Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı**"nın sevindirici tespitlerinden biri olarak görülen "Türkiye'de üretilen atıkların yarısından fazlası geri kazanılabilir özelliğe sahip" şeklindeki ifadeyi

ele alalım. Büyük ihtimalle, şu ani geridönüşüm oranlarının çok ötesine ulaşan ve dolayısıyla gidilecek önemli bir mali ve çevresel yol olduğunu gösteren %50'lik oran, gerçek bir Döngüsel Ekonomi bütünü içinde herhalde önemli bir zaaf olarak kabul edilecektir. Ancak bunun için, bildik iktisat ve işletme yönetimi anlayışlarının hızla dışına doğru çıkan yeni bir akıl inşa etmek gerekiyor. O zaman atıklarımızın %50'sinin geri dönüştürülebilir olmasına sevinmeyecek, "atık" diye bir şeyin nasıl varolabildiğini konuşmaya başlayacağız. Braungart ve McDonough'un, klasik eserlerinden bu yana, "**Atık besindir**" mottosundan, "**Söz konusu kelime artık var bile olmamalıdır**; öyle bir şey yoktur; her şey aslında besinin ta kendisidir" ifadesine geçişleri, tam da gidilecek yeri gösteriyor herhalde...

Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu: “Döngüsel Ekonomi Atık Yönetimsiz Varolamaz”

Sürdürülebilir üretimin en önemli öğelerinden birinin atık yönetimi olduğunu dile getiren Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği (SÜT-D) Başkan Yardımcısı ve İTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu, “Döngüsel Ekonomi de atık yönetimsiz var olamaz. Bu modelle çoğunlukla tasarım dışı kalan ya da adeta yok da sayılabilen atık için en doğru yaklaşım sergileniyor. Atık yönetimi hiyerarşisine uygun olarak geridönüşüm ve kazanımı başarmak, gerek dünya gerekse Türkiyemiz için tartışılmaz şekilde önemli ve anlamlı” diyor.

İklim değişikliği ve dünya kaynaklarının tükenmesi, gezegenin limitleri konusunda insanlığı bir yol ayrımına doğru götürüyor. Bu noktada üretimde kullanılan hammaddelerin geri kazanımı giderek daha da kritik bir önem kazanıyor. Bu bağlamda hammadde, kaynak ve yenilenebilir enerji kullanımlarını esas alan yeni bir ekonomik sistemin ortaya çıkması neredeyse bir zorunluluk. Avrupa Birliği tarafından da desteklenen bu yeni üretim sistemi çoğunlukla “Döngüsel Ekonomi” (Circular Economy) başlığıyla ifade ediliyor. Bu ekonominin kurulmasında tüm üretim şemalarının en baştan yenilenmesi gerek. Ancak bu uzun değişimin kısa vadede en önemli adımlarından biri geridönüşüm ve kazanım. Bu bağlamda, Türkiye olarak neredeyiz?

Belirttiğiniz gibi “Döngüsel Ekonomi” çok önemli. Çünkü bu ekonomi, sürdürülebilir büyümeyi destekliyor. Bu yeni üretim sistemi için, düşük karbon ekonomisine gidiş yolunda, sürdürülebilir üretimin en önemli öğelerinden biri de atık yönetimi. Döngüsel Ekonomi, atık yönetimsiz var olamaz. Bu modelle çoğunlukla tasarım dışı kalan ya da adeta yok da sayılabilen atık için en doğru yaklaşım yapılıyor. Atık yönetimi hiyerarşisine uygun olarak geridönüşüm ve geri kazanımı başarmak, dünya ve Türkiyemiz için tartışılmaz şekilde önemli ve anlamlı. AB Müktesabatına Uyum Süreci ile ilerleyen ülkemiz, birincil ve ikincil mevzuatı ile yasal anlamda konu için hazır. Ancak “Döngüsel Ekonomiye Doğru: Avrupa İçin Sıfır Atık Programı (COM/2014/0398)” konusunda bilgin dahilinde henüz özel bir çalışma yok. Ülkemizde yasama ile gelen kısıt ve yaptırımlar da mevcut,

ancak destekler de var. Bu aşamada, uç noktada başarıları görüyorum. Çok iyi uygulamalar bir yanda; konuyu yok sayanlar, görmezden gelenler bir yanda. Öğrenmek, gelişmek isteyenler bir yanda; “atık, atıktır” diye teknoloji dışı kurtulma yolunu seçenler bir yanda. Geridönüşüm ve kazanım ile sağlanan istihdam ve yeşil ekonomi bir yanda; kara işler bir yanda. “Atık ulusal servettir” diyerek ilerleyenler başımızın tacı. Döngüsel Ekonomi ile ilerleyecek küçük ve orta ölçekli tesisler, önemli bir kaynak verimliliği sağlayacak ve yerküre dostu üretimi başaracaklardır.

Yani Döngüsel Ekonomi'nin KOBİ'ler yoluyla ilerleyeceğini öngörüyorsunuz...

Türkiye ekonomisini KOBİ'ler ayakta tutuyor. Döngüsel Ekonomiye de en iyi KOBİ'ler başarabilir. Atığını yöneterek ilerleyen KOBİ'ler daha güçlü olarak geleceğin firmaları olabilir ve ihracat seçenekleri de güçlenir. Avrupa Birliği de bu konularda KOBİ desteklerini öncelikli görüyor.

Peki, bu alanda daha ilerleyebilmek için hangi sorunları aşmamız gerekiyor? Geridönüşümde sorunlar nerelerde, hangi aşamalarda yaşanıyor?

Geridönüşümde öne çıkan sorunları değerlendirdiğimde ve sektörün sesini de dikkate aldığım, **atık bertaraf bedeli** ile ilerlemek gerektiği öne çıkıyor. Atık suyun bertaraf bedeli gibi, atık su için verilen enerji teşviki gibi bedel ve teşvikler belirlenmelidir. **Atık yönetimi hurdacılık dışına ancak teşvik ile çıkar.** Atık, kaynaktan lisanslı geridönüşüm firmasına, sokak sistemi dışında bir yolla ulaşmalıdır. Atık-

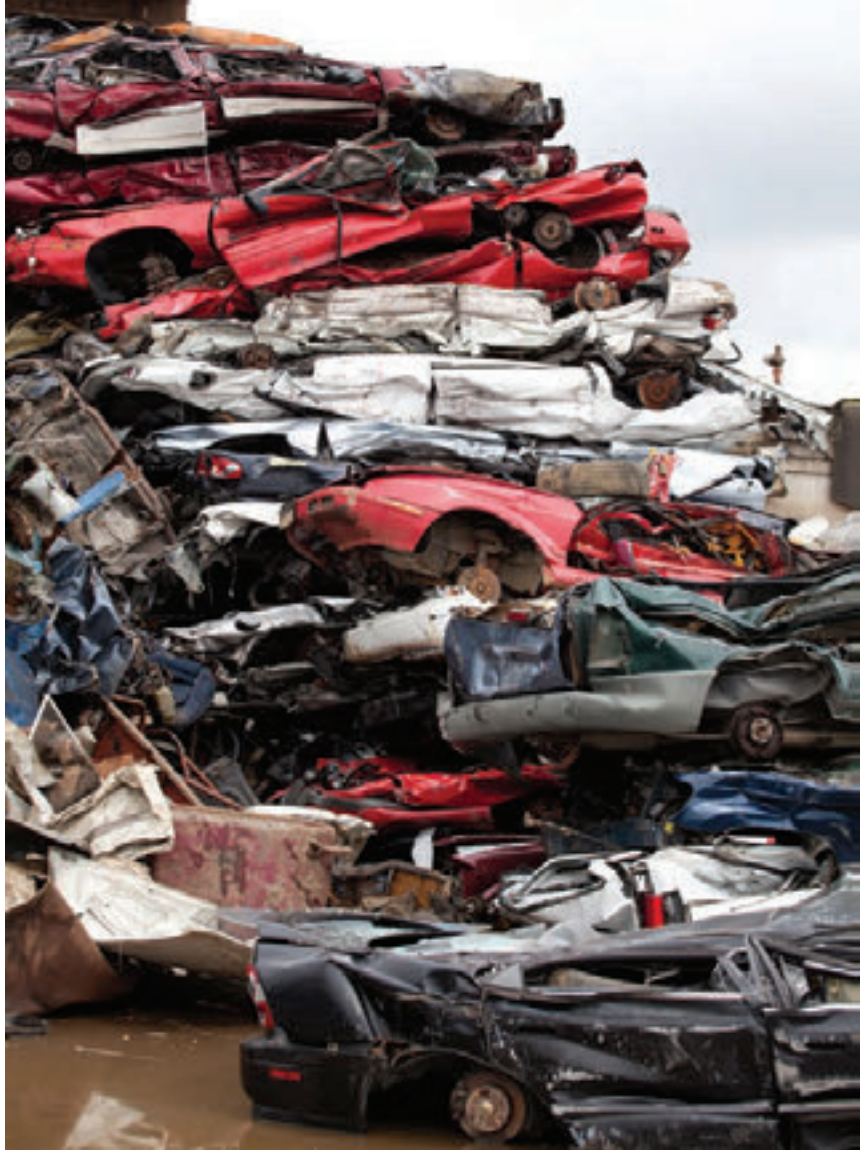
tan enerji üretimi için verilen teşvik olumlu ve yapıcıdır. Atık çıkışında mümkün ise yerinde atık yönetimi ile lisanssız elektrik üreterek, üretim döngüsünde başarı yakalamak da mümkündür. Geridönüşüm konusunda toplumda ve sanayide bilinç ve kabulde eksikler var. Hatta direnç var da diyebiliriz. Direnenler de öğrensin ve eyleme geçsin. Geçmeyenler için de tetikleyici destek ile özendirme ve cezalar ile de korku münasip olacaktır.

Söz konusu sorunların aşılması için ne gibi önerilerde bulunursunuz?

En iyi dünya uygulamaları dikkate alınarak gereken vergi ve yaptırımlar gözden geçirilmelidir. **Kritik öge, bence yerel yönetimlerdir.** Türkiye, atık yönetimi ve her bir atık tipi için hedeflerini tanımlamalıdır. Ülkemiz, geridönüşüm toplumu olma yolunda ilerlemelidir. Yakın ve uzun vade hedeflerimiz olmalıdır. AB “2030 yılından itibaren atıkların geri dönüştürülmesi ve yeniden kullanımının en az %70’e artırılmasını, mevzuatını sadeleştirmeyi, atıktan katma değerli ürünlere geçişi, ikincil hammadde pazarını geliştirmeyi öngörüyor. Ülkemiz ne yapacak? Türkiye geridönüşüm hedefleri nedir? Tüm bunları bilmeliyiz.

Öte yandan Türkiyemizin bir **Ulusal Atık Veri Merkezi** olmalıdır. Atık ve dögüsel ekonomimizdeki yerinin canlı takibi başarılmalıdır. Hep beraber başarımız gerektiğine inanıyorum. TÜBİTAK ve TTGV’nin bu konuda özel proje çağrısına çıkması, disiplinler arası yaklaşımla sektör üretici- geridönüşüm firmalarının etkileşimi ile bize, güzel ülkemize uygun, en iyi örnek uygulamalarına ulaşmak yararlı olacaktır.

Gerekli adımlar atıldığında, ihtiyaç duyulan gelişmeler yaşandığında geridönüşümde hangi noktalara gelebileceğimizi düşünüyorsunuz?

“Atık yönetimi hurdacılık dışına ancak teşvik ile çıkar. Atık suyun bertaraf bedeli gibi, atık su için verilen enerji teşviki ve benzeri bedel ile teşvikler belirlenmelidir.”

Atık bir hammaddedir. Bir değeri ve yaratacağı değer vardır. Atık üretimi, ekonomiye girerse ve ürünlere dönüşürse, örneğin kimya endüstrisi gibi, doğrudan katma değer ile istihdamı tetikleyerek, hammadde ithalatını azaltır. **Petrolü ithal eden bir Türkiye için her bir plastik ürün, sektörde yeni hammaddedir.** Geridönüşümün çevresel katkısı da malumumuz. Geridönüşüm, doğrudan karbon ve su ayak izini olumlu etkiler. Sıfır atık yolu, iklim değişikliğini azaltma yolunun olmazsa olmazıdır.

Çok kısa bir süre önce Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi

Genel Müdürlüğü tarafından 2014-2017 yıllarına yönelik “Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı” açıklandı. Belge hakkında genel bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Bu belge, mevcut durumu ortaya koyması ve “Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler (GZFT) Analiz” sonuçları açıklarından çok önemlidir ve gerçekçidir. Önemli olan, saha başarısı ve uygulama için hız kazanmamızdır. Her bir atık sınıfı için ayrı yol haritası ve hedeflerle ilerlemeyi, uygulamaları gerçekleştirmeyi başarmalı; bu doğru-güzel cümleleri, tespitleri saha başarısına ulaştırmalıyız.

Ahmet Cihat Kahraman: “Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu Yerleşmeden Olmaz”

Geridönüşümde yol alabilmemiz için “Kirlenen öder” prensibinin ve “genişletilmiş üretici sorumluluğunun” altını çizen Marmara Belediyeler Birliği Çevre Yönetim Merkezi Direktörü Ahmet Cihat Kahraman, “Belediyelere, sorumlulukla birlikte yetki de verilmeli, yoksa davul belediyelerin boynunda, tokmak başkalarının elinde olur ve yol alamayız” diyor.

Kısa bir süre önce açıklanan “Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı” belgesini nasıl buldunuz? Genel bir değerlendirmenizi alabilir miyiz?

Öncelikle ifade etmeliyiz ki, geridönüşüm gibi çok paydaşı olan bir konu hakkında strateji belgesi ve eylem planının hazırlanması, farklı disiplinlerin bir araya gelmesini gerektirirdi. Ve öyle de olmuş; doküman her ne kadar Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayınlansa da, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın işin sahibi olduğu unutulmamalıdır. Bu tür dokümanların ciddi bir hazırlık süreci geçirdikten sonra meydana geldiğini biliyor ve bunu takdir ediyoruz, ancak uygulama safhasında da aynı iradenin gösterilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Aksi halde değiştiremediğimiz yanlışlığı bilmemizin bize bir şey kazandırmayacağı aşikâr.

Mevcut durumun ifade edilmesi açısından başarılı bir çalışma olmuş fakat uzun yıllardır problemlere yönelik belirttiğimiz çözüm kanallarının ötesinde bir şey yok. Biz bu tür belgelerin bir üst akıl olmasını ve sadece eylemin ne zamana kadar yapılacağını değil, eylemi izleyecek mekanizmayı geliştirmesinin de

önemli olduğunu düşünüyoruz. GZFT Analizinin (Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler) altında ifade edilen “Zayıf” yanların sadece beş tanesinin toplumsal farkındalıkla ilgili olduğunu görmek ve bunu kabul etmek, üreticilere, sanayicilere, merkezi yönetimlere ve biz yerel yönetimlere ödevlerimizi bir kere daha hatırlatıyor. Bu açıdan çok faydalı buluyoruz. **Yerel yönetimlerin ortak hareket etme girişimlerini** desteklemesi, yetki dağılımının gözden geçirilmesine vurgu yapması, **endüstriyel simbiyozun** altının çizilmesi belgeyi çok değerli kılan yönler. Ayrıca büyükşehir belediyelerinin stratejik plan ve yıllık hedeflerine geridönüşümle ilgili ölçütleri koyması gerektiğinin vurgulanması da son derece memnuniyet verici.

Özellikle dikkat çekmek istediğim noktalar ise belediyeleri doğrudan ilgilendiren **Eylem 4.3.** ve **Eylem 4.5.**'in kendi içinde açmazları olduğudur. İfade edilmelidir ki, katı atıkların toplanması ve bertarafının belediyelere gider oluşturmaktan başka bir anlamı yoktur. Eylem 4.3.'te belirtilen bu faaliyetlerin belediye bütçelerine gelir sağlama-sı hususu kabul edilebilecek gibi

değildir maalesef. Üstelik Eylem 4.5.'te belirtildiği gibi belediyeler bu tür faaliyetler için finansmana ihtiyaç duymaktadır.

Son olarak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın koordinasyonunda faal olacak Yönlendirme Kurulu'nda Türkiye'nin en dinamik bölgesi olan Marmara'da belediyelerin nabzını tutan Marmara Belediyeler Birliği'nin de bulunması gerektiğine inanıyoruz.

Eylem Planı'na göre Türkiye'de üretilen atıkların yarısından fazlası geri kazanılabilir özelliğe sahip. Bu veri sizce nasıl değerlendirilmeli? Ülkeler bazında kıyaslama yaparsak nasıl bir durumdayız?

Bu soruya işin toplama ve bertaraf etme organizasyonu tarafında olan belediye açısından baktığımızda, ağırlık olarak bu miktarda geri kazanım olabilecektir, hacimsel değerlendirmede oran büyüyecektir. Bu verinin iki şekilde değerlendirilmesi mümkün: Birincisi ve en önemlisi çevresel değerlendirme olacaktır. Şöyle düşünün; onlarca kimyasal işlemden geçirilerek ambalaj halini alan maddeler kullanıldıktan sonra kimyasal formlarını koruyarak toprağa gömülüyorlar. Bunun top-

rak formunda meydana getireceği tahribat bir kenara, bunları değerlendirmedığımız için ihtiyaç duyduğumuz hammadde nedeniyle, yine doğal kaynakları onlarca kimyasal işlemden geçirerek kendi istediğimiz forma çeviriyoruz. Bu çevrim durmaksızın devam ediyor. Bir de işin ekonomik boyutu var elbette; bir denklemdeki eşitliğin iki tarafını oluşturan atık yönetimi ile kaynak yönetimi birbirinden bağımsız hareket edemezler.

Ülkelerden kastınız Kuzey Avrupa ülkeleri ise, bu kıyaslama ilk etapta moralimizi bozabilir fakat teşvik ve cezai uygulamalar dikkate alındığında, işe başlama tecrübesi de buna eklendiğinde bu ülkelere oranla gerilerde olmamız normal. Son 10 yılda gerçekleştirdiğimiz sıçrama ise kesinlikle ümit vaat ediyor. Bu ivmeyi biraz daha artırarak devamını sağlamamız gerekiyor fakat günü kurtarmalarla değil, kalıcı çözüm politikalarıyla. Özellikle **kirleten öder prensibi** ve **genişletilmiş üretici sorumluluğu** bu politikaların üzerine bina edilmesi gereken temel politikalar.

Bu noktadan hareketle, Türkiye’de geridönüşüm çalışma ve faaliyetlerinin genel durumuyla ilgili değerlendirmenizi de almak isteriz.

Türkiye’nin özellikle son dönemdeki en büyük şanslarından biri, bu işi sahiplenmek üzere yola çıkan bir

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın olması; diğeri de özellikle Bakanlık ile güçlü iletişim kuran yerel yönetimlerin varlığıdır. Çevre temizliği ve geridönüşüm faaliyetleri açısından başarılı bir noktada olan Almanya’ya baktığımızda, geçtiğimiz 30 yılda onlarca mevzuat ve uygulama değişikliği yaptığımızı görürüz. 2000’li yıllar itibarıyla ciddiyle çalışılmaya başlandığını düşünürsek Türkiye’nin asla kötü bir noktada olmadığını itiraf etmemiz gerekiyor. Fakat kesinlikle yolun başında olduğumuz gerçeğini ikinci plana atmamalıyız. Özellikle üretici sorumluluğunun geliştirilmesi ve çevre yönetimi faaliyetlerinin vatan-daşa dokunur bir mekanizma içerisine dahil edilmesi gerekiyor. Sorunları net olarak sıralamak mümkün: Üreticilerin ezici bir çoğunluğunun sorumluluklarını yerine getirmemesi ve bu nedenle geri dönüştürülebilir atıkların yönetimindeki finansman sıkıntısının meydana gelmesi. Geri dönüştürülebilir atıklar özelinde yetkilendirilmiş

“Özellikle ambalaj atıklarının belediyenin sistemine bedelsiz olarak verilmesinin sağlanması için mutlaka belediyelere yetki devrinin önü açılmalıdır. Sorumluluğun sahibi olan bir tarafın, yetkisinin olmaması kabul edilemez”

kuruluşların efektif faaliyet göstermemesi. Kaynağında ayrı toplama davranışının benimsenmemesi. Ve son olarak, belediyelerin çok sık çöp toplamaları.

Geridönüşüm ve atık sorununda üç ayrı taraftan bahsetmek mümkün sanırız. Atık toplama konusunda yetkilendirilmiş kuruluşlar, atıkların toplanmasından sorumlu yerel yönetimler ve atıkların üreticisi konumundaki üreticiler. Bu noktada, ortadaki sorunlar ne? Yerel yönetimler bu sorunun neresinde yer alıyor?

Bu soruya cevap verirken öncelikle sorumluluk ve yetki denklemini iyi izah etmemiz gerekiyor. Bu konuda referans kabul edeceğimiz iki tane kanun var: Biri Belediye Kanunu, diğeri de Çevre Kanunu. Bu her iki kanunda da sorumluluklar birbirleriyle çelişmeyecek şekilde belirlenmiş aslında. Geridönüşüm sistemi ve atık yönetiminde üç farklı sorumluluktan bahsetmek mümkün: **Birisi idari sorumluluk**, diğeri **operasyonel sorumluluk** ve sonuncusu da **finansal sorumluluk**. İdari sorumluluk, Bakanlık ve bağlı İl Müdürlükleri tarafından yerine getiriliyor. Operasyonel sorumluluklar, yerel yönetimlere ve doğrudan vatandaşlara aittir. Finansal sorumluluklar ise Çevre Kanunu’yla sabittir ki doğrudan ve tamamen üreticilere aittir.

Üreticilerin resmi temsilcileri konumundaki yetkilendirilmiş kuruluşların, Bakanlığın ambalaj atıkları veri tabanına dahil olmuş işletmelerin sadece %10’luk bir kısmına üyelik hizmeti veriyor olması, üreticilerin yeteri kadar sorumlu davranmadığını gösteriyor. Mutlaka **tüm işletmelerin yetkilendirilmiş kuruluşlara üye olması zorunlu hale getirilmeli** ve yetkilendirilmiş kuruluş faaliyetleri de sadece Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından değil, Bakanlık tarafından da denetlenme-

lidir. Toplama ayırma tesisleri de bu denetimlerden geçirilmelidir, daha sık ve daha ciddi bir şekilde. Ancak bu şekilde uygunsuz ve gerçek dışı belgelendirmelerin önüne geçilmesi sağlanabilir.

Yerel yönetimleri belediyeler özelinde değerlendirmek daha doğru olacaktır. Belediyeler operasyon sorumluluğunun en güçlü temsilcisi konumunda. Mali sürdürülebilirliği sağlanmış bir sistemin yürütülmesi belediyelerin sorumluluğundadır. Özellikle Marmara Bölgesi'ndeki belediyelerin fedakârca evlerde, işyerlerinde ve özellikle okullarda bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinde olduğunu bizzat biliyoruz. Kadınların altın günlerine katılıp kaynağında ayrı toplamayı anlatan Çevre Mühendisi arkadaşlarımız var, ya da bir vakit namazına gidip cami çıkışında amcalara çay eşliğinde geridönüşümün öneminden bahseden arkadaşlarımız var. Belediyelerin yanlış davranışları olabilir mi? Elbette olabilir, her belediyeyi bir kabul etmeyerek, sorumluluklarını yerine getirmeyerek uygunsuzluklara zemin hazırlayan belediyelerin de mutlaka, gerek İçişleri Bakanlığı gerekse Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından tespit edilmesi gerekiyor. **Çöplerin çok sık toplanması** ile ilgili maalesef yanlış bir hamle var. Bu teknik ve verimli bir hamleden ziyade hizmet odaklı bir hareket olarak anlaşılabilir fakat mutlaka optimize edilmesi gereken, teknikle, mühendislikle bağdaşmayan öncelikleri içeren bir hamle olduğu muhakkak.

Ayrıca özellikle ambalaj atıklarının belediyenin sistemine bedelsiz olarak verilmesinin sağlanması için mutlaka belediyelere yetki devrinin önü açılmalıdır. Sorumluluğun sahibi olan bir tarafın, yetkisinin olmaması kabul edilemez. **Davul belediyelerin boynunda, tokmak başkalarının elinde.** Marmara Belediyeler Birliği olarak Ambalaj Atıkların ve Tehlikeli Atıkların yö-

“Eksiklikler mevzuattaki problemlerden kaynaklanmıyor ancak mevzuatın da hukuki temeller dikkate alınarak usul ve esas açısından güncellenmesi gerekli”

netiminde denetim yetkisinin gerekliliğine ilişkin bir rapor hazırladık, bunu önümüzdeki günlerde Bakanlığa da sunacağız. Belediye çalışanları bir uygunsuzluk gördüklerinde buna ancak Kabahatler Kanunu ile müdahale edebiliyorlar fakat buradaki cezai müeyyideler caydırıcılıktan çok uzak olduğu için Çevre Kanunu'na göre işlem yapılması gerekiyor ancak buradaki cezalar da tahsil edilebilirlikten uzak. Hazırladığımız raporda buna ilişkin öneriler de yer alıyor. Cezalar caydırıcı ve tahsil edilebilir miktarlarda işlevsel hale getirilmelidir.

Eksikliklerin mevzuattan çok, alanın aktörleri arasındaki ilişkide yattığı genel kanılardan biri. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Sorunların aşılması için üç temel sorunun çözüme kavuşturulması gerekiyor: **Genişletilmiş üretici sorumluluğu** ciddiyle uygulanmalı. **Kirleten öder prensibi** ile kirleten ile koruyan ayrımı maddi olarak belirginleştirilmeli. **Denetim mekanizması güçlendirilmeli, yetki dağılımı**

optimize edilmeli.

Eksiklikler mevzuattaki problemlerden kaynaklanmıyor ancak mevzuatın da hukuki temeller dikkate alınarak usul ve esas açısından güncellenmesi gerekli. Asıl olan, mevzuat çok doğru ve uygun olsa da, bu mevzuatın denetimlerle uygulanabilirliğinin sağlanmasıdır. Teoride kusursuz olan bir metni, bu kadar fazla paydaşı olan bir konuda pratikte uygulamak için izleme ve denetleme mekanizmalarını sorunsuzca uygulamanız gerekmektedir. Bu konuda belediyeler olarak denetim konusunda gönüllü ve istekliyiz. İl müdürlükleriyle bir arada güç birliği yaparak çok daha başarılı olacağımızdan şüphemiz yok. Üreticilerin veya yetkilendirilmiş kuruluşların bu konuyu sahiplenmesi başarının kilit noktasıdır.

Yerel yönetimler kâr amacı gütmeyen, bu konuda işin sadece hizmet boyutunda olan siyasi kurumlardır. Yaptıkları her davranışı, vatandaş tarafından en geç beş yıl içerisinde reaksiyon gören başka bir mekanizma yoktur bu paydaşlar arasında. Dolayısıyla sistemin başarısızlığının faturası, vatandaşlar tarafından yerel yönetimlere kesileceğinden en azimli ve istekli çalışan taraf da belediyelerdir. Marmara Belediyeler Birliği olarak da bu konuda atılacak her olumlu adımın bir parçası olmak için çabalyoruz.

Neslihan Bahar:

“Türkiye’de Hâlâ Atık Pil Geridönüşüm Tesisi Yok”

2014 yılında 550 bin ton atık pil topladıklarını söyleyen Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP) Genel Sekreteri Neslihan Bahar, “Ülkemizde maalesef atık pil geridönüşüm tesisi hâlâ mevcut değil. Bu nedenle ülkemizde toplanan atık pillerin şarj edilebilir olanları yurtdışındaki tesislere gönderiliyor. Diğer piller ise bertaraf ediliyor” bilgisini veriyor.

Atık pillerin toplanmasında ve geridönüşümünde Türkiye’de tek yetkili kuruluş olan TAP’ın çalışmaları ve sistemin işleyişi hakkında bilgi verir misiniz?

Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP), pil ithalatçılarının katılımıyla Ağustos 2004 yılında kuruldu. TAP; atık pillerin toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertarafına yönelik, “**Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği**” (APAK) çerçevesinde çalışmalar yürütüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ülkemizde bu konuda yetkilendirilmiş tek kuruluşuz. TAP olarak üç ana amacımız var: Verimli bir toplama sisteminin kurulması, çalışması ve denetlenmesi; tüketicilere ve öğrencilere yönelik bilinçlendirme kampanyalarının yapılması; atık pillerin bertaraf sürecinin yürütülmesi...

Sistemin işleyişi ise şöyle: TAP, atık pil toplama çalışmalarını gerçekleştirirken, belediyelerle işbirliği protokolleri imzalanır. İmzalanan protokollerde, her iki tarafın üstlendiği sorumluluklar mevcuttur. Büyükşehir belediyelerinde, APAK yönetmeliğinin ilgili maddesi gereği taraflar, **Büyükşehir Belediyesi, İlçe Belediyesi ve TAP olmak üzere üçlü protokol** imzalar. Büyükşehir Belediyesi olmayan mahallerde ilçe belediyeleri ile ikili protokol imzalanır.

Protokol kapsamında TAP, gerekli malzemeleri belediyelere belirlenen toplama noktalarına göre ücretsiz gönderir ve ayrıca ilgili belediyelerle birlikte eğitim çalışmalarını düzenler. TAP Derneği olarak 2007 yılında 225 ton olan yıllık toplama limitimiz, 2014 sonu itibarıyla 550 tona yükseldi. Biz bu rakamın daha da artmasını istiyoruz.

Peki, topladığınız atık pillerin geridönüşümü ne şekilde gerçekleşiyor?

Türkiye’de maalesef atık pil geridönüşüm tesisi mevcut değil. Bu nedenle ülkemizde toplanan atık pillerin şarj edilebilir olanları yurtdışında geridönüşüm tesislerine gönderiliyor. Diğer piller ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın izni ile bertaraf ediliyor.

Atık pillerin toplama miktarlarının artırılması için hangi kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapıyorsunuz?

Şu ana kadar Türkiye çapında 30’u büyükşehir olmak üzere toplam

527 belediye ile işbirliği halindeyiz. Bu sayı her gün artıyor. Belediyelerin yanı sıra teknomarketler, zincir marketler, bakanlıklar, organize sanayi bölgeleri, okullar, Diyanet İşleri, Silahlı Kuvvetler, cezaevleri, oteller, Emniyet Genel Müdürlüğü ve PTT de bizimle işbirliği yapan kuruluşlar arasında. Bütün bu kuruluşlar sürekli olarak atık pil konusunda bilinçlendiriliyor. Vatandaşın atıklarıyla birebir temas halinde bulunan belediyeler, atık pil konusuna daha da çok eğilmeliler.

Atık Piller İçin TAP’tan Kutu Talebinde Bulunabilirsiniz

TAP olarak, isteyen her kurum ve kuruluşa atık pil kutusu gönderdiklerini dile getiren Neslihan Bahar, şu bilgileri paylaşıyor: “Talepler, www.tap.org.tr’de ana sayfada bulunan ‘**Toplama Malzemesi İstiyorum**’ bölümünden yapılıyor.

Nakliye bedeli de derneğimiz tarafından karşılanıyor. Bireyler ise toplanan atık pilleri gerek belediyeler, gerekse diğer kuruluşlarla birlikte oluşturulan atık pil toplama noktalarına bırakabilirler. Genel olarak atık pil toplama noktaları okullar, zincir marketler, muhtarlıklar, camiler gibi yerlerdir. Eğer toplanan atık pil miktarı fazla ise TAP’ın web sitesinde ‘**Atık Pil Biriktirdim**’ formunun doldurulması yeterlidir.”

Korhan Ul:

“Lastik Geridönüşümünde Avrupa’da 6. Sıradayız”

Ömrünü Tamamlamış Lastikler’in toplanmasında merdiven altı firmaların varlığının ciddi bir sorun olduğunu söyleyen LASDER Genel Sekreteri Korhan Ul, “Geridönüşüm alanında daha hızla ve sağlam bir altyapıyla ilerleyebilmek için tüm maliyetlerin, lastik üreten ve ithal eden firmaların üzerinde kalmasını engellememiz lazım” diyor.

Öncelikle “Ömrünü Tamamlamış Lastik”lerin (ÖTL) geridönüşümü ile ilgili yasal mevzuat hakkında bilgi verir misiniz?

Hiçbir şekilde kullanılamayacak hale gelen ÖTL’lerin toplatılarak geridönüşümü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nca hazırlanmış ve yürürlüğe konulmuş mevzuatla yerine getiriliyor. Mevcut mevzuata göre, Türkiye’de lastik üreten ve Türkiye’ye lastik ithal eden tüm firmalar, ÖTL’lerin geridönüşümünden sorumludur ve söz konusu firmalar gerek ürettikleri, gerekse ithal ettikleri araç lastiklerinden bir önceki yıl yenileme pazarında sattıkları lastik tonajının %80’i kadar ÖTL’nin toplatılarak geridönüşümünden sorumludurlar. Firmalar, bu sorumluluğu kendileri üstlenebilecekleri gibi, kuracakları bir kuruluşla da yerine getirebilirler.

LASDER de bu amaçla kurulmuş bir dernek... Bize yaptığımız çalışmalardan ve toplanan ÖTL’nin rakamsal boyutundan bahsedermisiniz?

LASDER; Brisa, Continental, Goodyear, Michelin ve Pirelli lastik firmaları tarafından kuruldu. Sonradan Baytur, İncitaş ve Anlaş’ın da

üye olduğu derneğimiz, Bakanlıkça da yetkili kılınmış bu alandaki tek kuruluş. Türkiye’deki ÖTL üretiminin yaklaşık %70’lik payı LASDER üyelerine ait ve toplanarak geridönüşüm için gereken her şey hassasiyetle yapılıyor. Geriye kalan %30’luk payın da sahibi olan lastik üretici ve ithalatçısı tarafından toplatılarak geridönüşümünün sağlanması halinde Türkiye atık lastik sektöründe sorunlar azalacaktır. LASDER tarafından yerine getirilen bu geridönüşüm faaliyetleri

sonucunda yılda yaklaşık olarak 100 bin tonun üzerinde ÖTL geri dönüştürülüyor, bu süreçte 3500-4000 personel istihdam ediliyor ve 150 milyon TL büyüklüğünde ekonomik yarar elde ediliyor. Bunların yanında yakıt olarak kullanılması esnasında alternatif diğer yakıtlara göre havayı daha az kirletiyor.

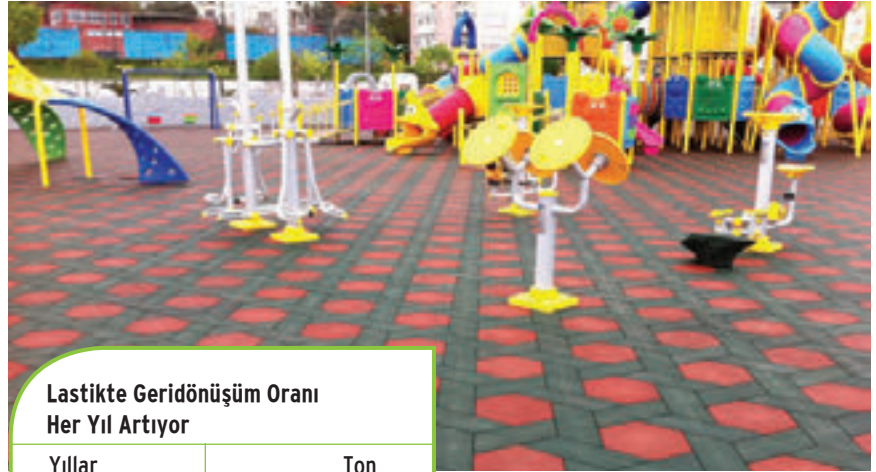
LASDER kuruluşundan bugüne kadar yaklaşık olarak 500 bin ton ömrünü tamamlamış lastiğin geridönüşümünü sağladı. Geçtiğimiz yıl da 108 bin ton ÖTL’nin geri kazanımını gerçekleştirdik. 2015 için de yaklaşık 140 bin ton ÖTL’nin toplanarak geri kazanımı planını yaptık ve faaliyetlere başladık.

Öte yandan, LASDER’in ilk olarak toplama ve geridönüşüm faaliyetlerine başladığı 2008 yılında dört adet olan lisanslı geri kazanım firma sayısı, LASDER’in ÖTL sektörüne getirdiği güven ve istikrar sayesinde, 2015 yılında yapılan ihalelerde 24’e ulaştı. LASDER, faaliyetlerinde göstermiş olduğu başarı nedeniyle Avrupa Birliği üyelerinin kurduğu ve merkezi Brüksel’de olan ETRMA’ya (Avrupa Lastik ve Kauçuk Üreticileri Derneği) üye kabul edildi ve her yıl ÖTL ve geridönüşüm rakamları ETRMA bülteninde ve sitesinde yayımlanıyor.

Türkiye'deki ÖTL toplama ve geridönüşüm faaliyetlerini gelişmiş ülkelerle kıyasladığımızda ortaya nasıl bir tablo çıkıyor? Öncelikli olarak hangi sorunların çözülmesi gerektiğini düşünüyorsunuz?

Ülkemizdeki çalışmaları Avrupa Birliği ülkeleri ile mukayese edecek olursak, Türkiye 2013 yılı ÖTL geridönüşüm faaliyeti sonucunda 18 ülke arasında 6'ncı sırada yer aldı. LASDER, bu noktaya 5-6 yıllık bir süreçle gelirken, Avrupa'daki çalışmalar 15-20 yıllık bir süreyi kapsıyor. Geridönüşüm alanında daha hızlı ve sağlam bir altyapıyla ilerleyebilmek için de bazı sorunların halledilmesi gerekiyor. Bunlardan biri de şu: Geridönüşümün tüm maliyetleri, lastik üreten ve ithal eden firmaların üzerinde kalması... İlgili mevzuatın söz konusu firmalara yüklediği sorumluluğu, ÖTL geridönüşümü için gerekli faaliyetleri yapmak, organize etmek diye de kabul edebiliriz. Halbuki, Türkiye'deki uygulamada lastik üreticisi ve ithalatçısı firmalar hem geridönüşümün sağlanması için gereken faaliyetleri yerine getirmek, hem de organize etmenin dışında tüm maliyetlerden sorumlu. AB ülkelerinde ise büyük bir çoğunlukla bu faaliyetler lastik tüketicileri tarafından lastiğin sa-

**Lastikte Geridönüşüm Oranı
Her Yıl Artıyor**

Yıllar	Ton
2008	4000
2009	21.000
2010	63.000
2011	88.500
2012	104.000
2013	106.000
2014	108.000

“Türkiye’de yılda yaklaşık olarak 100.000 tonun üzerinde ÖTL geri dönüştürülüyor. Bu süreçte 3500-4000 personel istihdam ediliyor ve 150 milyon TL büyüklüğünde ekonomik yarar elde ediliyor”

tın alınması aşamasında ödedikleri katkı payları ile karşılanıyor. AB ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de lastik tüketicilerinin ÖTL geridönüşüm sürecinde ortaya çıkan maliyetlerin finansmanına katılacağı, yani lastiği kullanarak eskiten tüketicilerden de oldukça mütevazı bir çevre katkı payının alınabileceği bir sisteme geçilmesi için mevzuat değişikliği yapılmalı. Geridönüşümle ilgili maliyetlerin mümkün olduğunca tüm taraflar tarafından karşılanması uygun ve gerçekçi olacaktır. Öte yandan, ilgili hukuki mevzuatın önce Türkiye’nin, daha sonra birbirinden farklı sektörlerin her birinin durumuyla uyumlu olarak, onların katılımıyla çıkarılması veya revize edilmesi gerektiğini de belirtmeliyim.

Bir de merdiven altı ÖTL toplanması söz konusu, değil mi?

Evet, ne yazık ki, resmi olarak hiçbir yerde kayıtlı olmayan, fatura kesmeyen, vergi vermeyen merdiven altı şirketler var. Bu firmalar, toplama fiyatlarının yükselmesine, üretilen ürünlerin piyasada satılmasında büyük bir fiyat avantajı sağlayarak haksız rekabete sebep oluyorlar. Söz konusu firmalar, Maliye Bakanlığı denetim personeli ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İl Çevre Müdürlükleri kanalıyla tespit edilmeli ve gerekli yaptırımlar uygulanmalı.

Özcan Pektaş: “442 Bin Ton Ambalaj Atığının Geridönüşümünü Sağladık”

2014 yılı itibariyle 442 bin ton ambalaj atığının toplanmasına ve geridönüşümüne katkı sağladıklarını dile getiren Tüketici ve Çevre Eğitim Vakfı (TÜKÇEV) Genel Müdürü Özcan Pektaş'a göre sektördeki en büyük problemlerden biri denetim eksikliği...

Döngüsel ekonominin kurulmasında tüm üretim şemalarının en baştan yenilenmesi gerekiyor. Ancak bu uzun değişimin kısa vadede en önemli adımlarından biri geridönüşüm ve kazanım. Bu bağlamda, kurumunuzun ana çalışma alanı olan ambalaj atıklarının toplanmasında ve geridönüşümünde Türkiye olarak hangi noktadayız?

Ülkemizde ambalaj atıkları konusundaki süreç; 1991 yılında yürürlüğe giren Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği ile başladı ve 2004-2007 ve 2011 yıllarında yapılan değişiklikler sonucu “Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde yürütülüyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yöne-

timi Dairesi'nin 2015 Ocak ayında yayımladığı 2011 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçlarına göre, üretilen 4 milyon 428 bin tonluk ambalajın yaklaşık **2 milyon 225 bin tonu geri kazanılmış**. 2013'te ülkemizde toplama-ayırma tesisi 399 iken, bu rakam 2014 yılında 430'a çıktı. 432 olan geridönüşüm tesisi sayısı ise 470'e yükseldi. Elbette ambalaj atıklarının daha fazla miktarda toplanması ve ekonomiye kazandırılması gerekiyor. Bu, hem iktisadi anlamda hem de çevrenin kirlenmesinin önlenmesine önemli katkı sağlayacaktır. Biz de TÜKÇEV olarak çevre ile ilgili olarak daha aktif rol alabilmek için 2009 yılında vakfımıza bağlı İktisadi İşletme'yi

kurduk; ambalaj atıklarının toplanmasında ve geridönüşümünde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan Yetkilendirilmiş Kuruluş belgesi olarak faaliyetlerimize başladık.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca Avrupa Birliği mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılan düzenlemeler esas alındığında, kirlenen öder prensibinden hareketle; piyasaya ambalajlı ürün süren firmaların (kirlenenlerin) ambalaj atıklarının toplanmasında yükümlülüklerinin yerine getirilmesinde vakfımız yetkili kuruluş olarak hizmet veriyor. Vakfımız İktisadi İşletmesi tarafından 2010 yılında 26 bin 685 ton, 2013 yılında 456 bin ton, 2014 yılı itibariyle de 442 bin ton ambalaj atıklarının toplanmasına ve geridönüşümüne katkı sağlandı.

En Büyük Geri Kazanım Oranı Kağıt-Karton Grubunda

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Atık Yönetimi Dairesi'nin 2015 Ocak ayında yayımladığı “2011 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları”na göre en büyük geri kazanım oranı kağıt-karton kategorisinde gerçekleşti.

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (ton)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (ton)	Geri Kazanılan Miktar (ton)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	1.223.783	706.082	307.549	44
Metal	246.861	137.764	74.669	54
Kompozit	91.001	68.756	70.715	103
Kağıt / Karton	2.389.201	996.076	1.573.511	158
Cam	477.559	601.962	198.532	33
Toplam	4.428.408	2.510.642	2.224.977	

Peki, bu alanda daha ilerleyebilmek için hangi sorunları aşmamız gerekiyor? Geridönüşümde sorun-

lar nerelerde, hangi aşamalarda yaşıyor?

Geridönüşüm sektöründe Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin EK-4, EK-5 ve EK-6 bildirimleri kapsamında, ambalaj ve ambalajlı ürün üreticileri, piyasaya sürenler ve tedarik eden firmaların her yıl yapmış oldukları bildirimlerin doğruluğunun kontrolü ve denetim eksikliği bulunuyor. **Sokak toplayıcıları** konusu da sektörün çözüme muhtaç en önemli sorunudur. Bu durum, yıllardan beri herkesin göz ardı etmiş olduğu ama daha fazla görmezden gelemeyeceği bir noktaya geldi. Vakıf olarak sokak toplayıcıları ile ilgili bir proje hazırlığındayız. Burada amacımız, sokak toplayıcılarını kayıt altına almak. Böylece hem topladıkları ambalaj atıkları kayıt altına alınacak, hem de sosyal güvenlik açısından kayıtlı hale geleceklerdir. Tamamlandıktan sonra bu projeyi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İç İşleri Bakanlığı ile paylaşacağız.

Çevre Lisansı almak isteyen tesislerde belirlenecek olan lisans kriterlerinin yetersizliği de modern tesislere sahip olmada bir engel olarak duruyor. Bu noktada lisans kriterleri yeniden gözden geçirilmelidir. Örneğin tesisler kapasitelerine göre A, B, C ve D gibi sınıflara ayrılabilir. Sadece 1000 metrekare yüzölçümüne sahip, ayırma bandına, pres ve iki tane ambalaj atığı toplama aracı bulunan tesislerden modern tesislere geçiş yapılabilir.

Öncelikle gerekli adımların neler olduğunun belirlenmesi için tüm tarafların katılımıyla bir çalıştay düzenlenmelidir. 2014-2017 Strateji Belgesi ve Eylem Planı doğrultusunda, ülke gerçekleri de göz önünde bulundurularak uygulamaya yönelik bir yol haritası belirlenmelidir. Gerekli düzenlemelerin kısa sürede uygulamaya geçirilmesi halinde katı atıkların toplanmasında ve geridönüşümde daha ileri aşamalara geleceğimiz kuşkusuzdur.

İbrahim Engin: “Atıkların Ekonomik Değeri 2,1 Milyar TL’yi Buluyor”

Geri Kazanım Sanayicileri Derneği (GEKSANDER) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Engin, Türkiye’de geri dönüştürülen atıklara, yurtdışından ülkemize getirilerek sökülmesi yapılan gemilerin ve demir çelik sanayisine hammadde oluşturan gemi söküm hizmetlerinin de eklendiğinde, ekonomik değerinin 2,1 milyar TL’ye ulaştığını belirtiyor.

Dünyadaki doğal kaynakların, dünya nüfusunun artması ve tüketim alışkanlıklarının değişmesi sonucunda giderek azaldığına vurgu yapan Geri Kazanım Sanayicileri Derneği (GEKSANDER) Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Engin, “Bu sebeple malzeme tüketimini azaltmak, değerlendirilebilir nitelikli atıkları geri dönüştürmek suretiyle doğal kaynakların verimli olarak kullanılması gerekiyor” diyor. Geridönüşümün doğaya büyük katkı sağladığını altını çizen Engin, şu örnekleri veriyor: “Bir ton kağıdın geridönüşümüne katılması sonucu **17 ağacın kesilmesi önleniyor**. Plastik ambalaj atıklarının geri kazanılması sonucu ise petrolden tasarruf sağlanabiliyor. Dönüşen **her ton cam için 100 litre yakıt tasarrufu** elde ediliyor. Öte yandan bir alüminyum kutunun geridönüşümünden, hammaddeyi ürün elde etmeye yönelik %95 oranında enerji tasarrufu gerçekleştiriliyor.”

75 Bin Kişi İstihdam Ediliyor

2013 yılında geri kazanıma ilişkin faaliyetlerini sürdüren 240’a yakın firma ile ekonomiye 1,3 milyar TL katkı sağlandığını kaydeden İbrahim Engin, her bir atık kalemiyle ilgili şu bilgileri paylaşıyor: “Ömrünü tamamlamış 117 bin ton lastikten 37,5 milyon TL, 64 bin ton atık akümülatörden 87,5 milyon TL, 18

bin 750 ton atık motor yağından 23 milyon TL, 10 bin civarındaki ömrünü tamamlamış hurda araçtan 59 milyon TL, 2 milyon tona yakın kağıt, plastik, cam ve metal ambalaj atığından ise ekonomiye 1,1 milyar TL’lik katkı sağlandı. Bunun yanında 232 adet söküm amaçlı gelen gemiden 750 bin ton hurdanın geridönüşümünden elde edilen gelir 720 milyon TL oldu. Öte yandan çevresel etkileri yüksek olan 526 ton atık pil de toplanarak bertarafı sağlandı. Türkiye 2002 yılında bu alanda yaklaşık 5 bin çalışan ve 60 milyon TL katma değer sağlayan bir noktada iken, 2013 yılında 75 bin çalışan ve 1,3 milyar TL katma değer sağlayan bir noktaya geldi. Bu rakamlara yurtdışından ülkemize getirilerek sökülmesi yapılan ve demir çelik sanayisine hammadde oluşturan gemi söküm hizmetlerini de eklersek, ekonomik kazanç 2,1 milyar TL’yi bulur.”

Yavuz Eroğlu: “İşlevsel Atık Yönetimi Uygulamasına Geçilmeli”

Türkiye’de işlevsel bir atık yönetimi uygulamasının olmadığını, bunun da sürdürülebilirlik açısından sektörün önündeki en büyük engel olduğunu ifade eden Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) Yönetim Kurulu Başkanı Yavuz Eroğlu, “Kalkınma” kavramına atıfta bulunarak şu yorumu yapıyor: “Bugün tüm dünyada maalesef kalkınma modelinin temel parametresi Gayrisafi Milli Hasıla... Zenginleşen ama havası solunmaz, suyu içilmez hale gelen ülkeler var. Bu gerçekten kalkınma mı? Gelişme mi? Elbette değil...”

Kurumunuzun ana çalışma alanı olan ambalaj atıklarının toplanmasında ve geridönüşümünde bugün Türkiye olarak neredeyiz? Rakamsal verilerle birlikte genel tabloyu özetler misiniz?

Geleceğe damgasını vuracak sektörler arasında gösterilen “geridönüşüm”, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla yaygınlaşıyor. Bu durumu kamuoyunun farkındalığının artması ile izah edebiliriz. Bireylerimiz artık geridönüşümü sadece çevresel boyutu ile görmüyor ve ekonomik olarak da değerlendirme bilincine varıyor. Böylece büyük bir geridönüşüm endüstrisi oluşuyor. İşin en güzel yanı ise geridönüşümün bilimsel metotlar ve entegre atık yönetimi sistemi içinde değerlendirilmesi yönünde büyük adımların atılıyor olması.

İşlevsel bir atık yönetimi uygulamasına sahip olmadığımız için maalesef geridönüşüm konusundaki rakamlara da net olarak ulaşamıyoruz. Ancak istatistiklere göre 2014 yılında Türkiye’de yaklaşık 3,5 milyon ton ambalaj atığı oluştu ve bunların sadece 1,2 milyon tonu yetki-

lendirilmiş kuruluşlar tarafından belgelendirilerek geridönüşüme kazandırıldı. Oysa kayıt altına tam olarak alınamayan rakamlar bunların çok daha üzerinde. Plastik ambalajlar özelinde ise 3 milyon 250 bin ton üretimin yaklaşık 1 milyon 950 bin tonu piyasaya sürülürken, bu ambalajların 685 bin tonu geri dönüştürüldü. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın istatistiklerine göre ise geri dönüştürülen atıkların %70’ini kağıt, %15’ini plastik, %9’unu cam, %3’ünü metal, %3’ünü ise kompozit oluşturuyor.

Bugün Türkiye’de çevre lisanslı ve geçici faaliyet belgeli yaklaşık 362 ambalaj atık toplama ayırma tesisi (TAT) ve yaklaşık 414 adet geridönüşüm tesisi (GDT) faaliyet gösteriyor. Türkiye’deki atık yönetimi ve geridönüşüm sektörü bugün 5 milyar Euro’luk bir pazar haline geldi. 2010 yılına kadar %35 olan geridönüşüm oranı ise 2012 yılından sonra %40’a yükseldi. 2023 yılına kadar bu rakamın %60’lara ulaştırılmasını hedefliyoruz. Geçtiğimiz yıl atık piller, atık yağlar, plastik ve karton ambalaj atıklarının geridö-

nüşümüyle de ekonomiye katkının yaklaşık 1,3 milyar TL’ye ulaştığını söyleyebiliriz.

Ancak yine de gelişmiş ülkelerle aynı seviyelere ulaşabilmemiz için önümüzde katetmemiz gereken oldukça fazla bir mesafe olduğunu da belirtmeden geçemeyeceğim.

Gelişmiş ülkelerin seviyesine ulaşamamış olmamızın altında yatan en büyük nedenler nelerdir peki? Söz konusu ülkeler, hangi uygulamalarıyla öne çıkıyor?

Dünyada her yıl ortaya çıkan 2,1 milyar ton atığın bir bölümü geri dönüştürülürken; büyük bir bölümü düzenli çöp depolama alanlarına gömülüyor. Tam bu noktada önemli bir konu ortaya çıkıyor: Bizler atıkların toprağa gömülmemesi gerektiğine inanıyoruz. Hatta bu uygulamanın yasaklanmasını talep ediyoruz, çünkü atıklar toprağa gömülmeyecek kadar değerlidir. Katı atıkları geri dönüştürerek tekrar kazanabiliriz ve ekonomimize katkı sağlayabiliriz.

Bugün **Almanya, Danimarka, Avusturya, Norveç** ve **İsviçre** gibi ülke-

lerde atık gömmek yasaklanmış durumda ya da çok az oranda gömme işlemi yapılıyor. Bu yasak sayesinde atıkların neredeyse tamamı geri kazanılıyor ve kullanılıyor. Atık gömmenin serbest veya çokça olduğu İngiltere, Romanya gibi ülkeler ise tam tersi durumda kalıyor; geridönüşüm ve enerji dönüşümünde olumsuz portre çiziyorlar. Örneğin, Almanya'da 2001 yılında toprağa gömmenin yasaklanması kararı alındı ve uygulamaya 2005'te geçildi. O yıl geridönüşüm oranı %50 iken, gömme yasağı ile birlikte bu oran 2011 yılında % 99,8'lere ulaştı.

Avrupa Birliği'nin son dönemde yayınladığı **"Döngüsel Ekonomi Belgesi"**, bu konuda AB'nin stratejisini de ortaya koyuyor. Stratejik olarak geri dönüştürülecek malzemelerin gömülmemesi gerektiği belirtiliyor. Ayrıca bu doğrultuda 2020 yılında geridönüşümü mümkün olmayan maddelere enerji dönüşümünün uygulanacağı, 2025 yılında ise %0 toprağa gömme, %40 geridönüşüm ve %60 enerji dönüşümünün gerçekleşeceği öngörülüyor. Türkiye'de geridönüşüm mevzuatları da AB ile uyumlu, ancak uygulama konusunda sıkıntılarımız var. Olumlu örnekleri uygulamaya geçirmeliyiz. Böylece hem 2023 yılı hedeflerimize ulaşırız hem de çevreye karşı sorumluluklarımızı yerine getirmiş oluruz.

İşlevsel bir atık yönetimi uygulamasının olmadığını da özellikle vurguluyorsunuz. Bu konuda da bir değerlendirme yapar mısınız?

Ülkemizde işlevsel bir atık yönetimi uygulamasının olmaması, gelişmiş ülkelere göre sürdürülebilirlik açısından sektörümüzün önündeki en büyük engel. Oysa geridönüşüm özellikle plastik sektörü için büyük bir avantaj. Aslında atık yönetimi konusunda tüketicilere ve yerel yönetimlerimize önemli görevler düşüyor. Ancak tüm paydaşların etkin

"İstatistiklere göre, 2014 yılında Türkiye'de yaklaşık 3,5 milyon ton ambalaj atığı oluştu ve bunların sadece 1,2 milyon tonunun yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından belgelendirilerek geridönüşüme kazandırıldı. Oysa kayıt altına tam olarak alınamayan rakamlar bunların çok daha üzerinde"

bir biçimde dahil olduğu bir atık yönetim sisteminin olmaması yerel yönetimlerimizin bu sorumluluğunu yerine getirirken çeşitli zorluklarla karşılaşmasına sebep oluyor. Kaynağında ayrıştırılmayan, ancak geridönüşümü mümkün olan malzemeler düzensiz atık toplama alanlarında birbirine karıştırılmış olarak depolanıyor. Günümüzde atıklar maalesef bilinçsiz yöntemlerle toplanıyor ve bunun sonucunda bazı atıklar geridönüşüm şansını da yitiriyor. Sonuç olarak yerel yönetimlerimizle birlikte hareket ederek çözümler üretmemiz gerekiyor.

Ayrıca atık depolama alanları deniz kıyılarına yakın yerlere konumlandırıldığında çeşitli sebeplerle bu atıklar denize karışabiliyor. Kıyı kirliliği de hem bu atıklar hem de bilinçsizce denize atılan diğer atıklardan kaynaklanıyor. Üstelik bu sorun, sadece ülkemizin sorunu da olmuyor; kıyı atıkları akıntılar ve diğer sebeplerle denizlerde ülke sınırlarını aşıyor. Türkiye'nin denize karışan atıkları başka ülkelerin

sahillerini kirletirken, diğer ülkelere de bizim kıyılarına ulaşan ve sorun yaratan atıklarla mücadele etmemiz gerekiyor. Çoğu zaman okyanuslarda bir kıyıda diğerine yüzen atıkların kaybolduğu sanılıyor ama aslında kaybolmuyor, sadece güneş ışınları ve dalgaların mekanik etkisi ile çok küçük parçalara ayrılıp gözden kayboluyorlar. Ancak söz konusu atıkları artık görmüyor olmamız, onların yok oldukları anlamını taşıyor. İşin gerçeği tehlike daha da büyüyor. Zira bu küçük tanecikleri denizlerimizdeki balıklar yiyor ve balıkları da biz. Dolayısıyla insan sağlığı da böylece büyük bir risk altına girmiş oluyor. Tüm bunlar bize atık yönetimi ve geridönüşüm konusunda daha fazla çalışmamız gerektiğini gösteriyor.

Tabii bir önceki soruyla bağlantılı olarak, bu sorunların aşılması için ne gibi önerileriniz ve çalışmalarınız var? PAGEV olarak hangi alanlarda çalışmalar yürütüyorsunuz?

Öncelikle, atıkların çöpe atılmayarak ekonomik bir kaynak olarak değerlendirilmesi ve ekonomiye yeniden kazandırılması yönünde işleyen bir sistemin kurulması için atılacak tüm adımları destekliyoruz ve bu çalışmaların içinde her zaman yer alıyoruz. Vakfımızın İktisadi İşletmesi PAGEV olarak, hem piyasaya sürdükleri ambalaj atıklarının belgelendirme yükümlülüğünü üstlenmek üzere atık üreten sektörlerde faaliyet gösteren firmalar ile işbirliğinde bulunuyor, hem de yerel yönetimlerle birlikte bu atıkların

kaynakta ayrı toplanması faaliyetini yürütüyoruz. Bilinç yaratma konusunda eğitime verdiğimiz önem doğrultusunda özellikle ilköğretim okullarındaki çalışmalarımızı da sürdürüyor, aynı zamanda ev kadınlarımıza da yönelik eğitim ve farkındalık çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Plastik sektörünün Avrupa'daki en önemli kuruluşu konumundaki **EuPC**'nin İcra Kurulu üyeliğimin de etkisi ile "çevre" öncelikli çeşitli AB projelerini ülkemize taşıma imkanına da sahibiz. Bu çalışmalara örnek olarak Avrupa'da başlatılan "**WasteFree Oceans**" (Atıksız Denizler) vakfının organizasyonunu gösterebilirim. Vakfın Türkiye, Ortadoğu ve Afrika Başkanı olarak bu önemli projeyi Türkiye'de uygulama kararı aldık. Bu kapsamda 2012 yılında ilkini gerçekleştirdiğimiz "**Mutlu Balıklar**" projesini geçtiğimiz yıl da sürdürdük. İstanbul Boğazı'nda deniz yüzeyindeki atıkları proje kapsamında özel bir ağ ile temizlemeye başladık. Üstelik bu temizliği

sadece plastik atıklar için değil, tüm ambalaj atıklarını toplamak üzere gerçekleştirdik. Toplanan atıkların geridönüşüm işlemlerini ise PAGÇEV yerine getirdi. Geridönüşümü mümkün olmayan atıkları da çimento fabrikalarında yakıt olarak kullanarak enerji tasarrufu sağladık. Projeye önümüzdeki süreç içinde de devam edeceğiz.

Geridönüşüm, aynı zamanda gelecek nesillere daha yaşanılır ve temiz bir çevre bırakmak için de gereklidir.

Son olarak, gerekli adımlar atıldığında, ihtiyaç duyulan gelişmeler yaşandığında geridönüşümde hangi noktaya gelebileceğimizi düşünüyorsunuz? Bu gelişmelerin iktisadi, sosyal ve çevresel ne gibi faydaları olacağını hesaplıyorsunuz?

Sürdürülebilir bir atık yönetimi yaklaşımı benimsendiği ve etkin bir biçimde uygulandığında geridönüşümün sosyal, çevresel ve ekonomik

alanda çok büyük bir fark yaratma potansiyeline sahip olduğunu görüyoruz. Doğal kaynakların hızla tükenmesi ile üretim için gerekli olan hammadde miktarının azalması, hammadde maliyetlerinin de artmasına sebep oluyor. Ülkemizde üretilen atıkların yarısından fazlasının değerlendirilebilir durumda olduğu düşünüldüğünde **geridönüşüm uzun vadede ekonomik bir yatırımdır**. Hammadde ihtiyacının büyük bir bölümünün geri dönüştürülmüş malzemelerden karşılanması ile **Döngüsel Ekonomi** sağlanacaktır. Kendi kendine yeten ve kaynakları verimli kullanan bir ekonomi sürdürülebilir büyümeye katkı sağlayacaktır.

Ayrıca bugün tüm dünyada maalesef kalkınma modelinin temel parametresi; "**Gayrisafi Milli Hasıla**" ve bu yanlış bir algı oluşturuyor. Dünyada, GSMH'si çok artmış ama yaşam kalitesi çok düşük ülkeler var. Yalnızca kalkınma dikkate alındığında çevresel sorunlar da baş gösteriyor. Zenginleşen ama havası solunmaz, suyu içilmez hale gelen ülkeler var. Bu gerçekten kalkınma mı? Gelişme mi? Eğer insanca sağlıklı bir çevrede yaşamıyorsanız bu insanlığa faydalı bir kalkınma ve gelişme değildir.

Ekonomi artık sadece ekonomi değil, politikanın çok önemli bir parçası ve hayatımızı doğrudan etkiliyor. Dolayısıyla doğru politikalar oluşturulması için ekonomik değerlerin doğru belirlenmesi ve doğru ölçülmesi çok önemli. **Kalkınma ve gelişme halka anlatılırken, daha kapsamlı bir endekse ihtiyacımız var**. Bu endeks özellikle gelir dağılımını, satın alma gücü paritesini, sosyal ve çevresel maliyetleri, yenilenemez kaynakların amortismanını, ülkedeki insanların intihar oranını, eğitimi, sağlığı, beslenmeyi, barınmayı, temel hizmetleri, çevre kirliliğini, biyoçeşitliliği de içinde barındırmalı.

2015 Hedefi, 3 Milyon Ton Ambalaj Atığını Geri Dönüştürmek

Ambalaj atıklarının kaynakta ayrı toplanması konusunda yetkilendirilmiş üç kuruluşun biri olan PAGÇEV'in

(PAGEV Geri Dönüşüm İktisadi İşletmesi) plastik, cam, kağıt gibi tüm diğer malzemelerden üretilen ambalaj atıklarının geridönüşüm sorumluluğunu üstlendiğini dile getiren Yavuz Eroğlu, geçtiğimiz yıl yaptıkları çalışmaları ve

hedeflerini şu şekilde özetliyor: "2014 yılında ülke genelinde 23 belediye ile ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması konusunda işbirliği yaptık, 2015 yılı için hedefimiz bu sayıyı ikiye katlamak. Ayrıca plastik atıkların geri dönüştürülebilene ve değerli bir malzeme olduğunu anlatmak bizim en büyük amacımız. Bu doğrultuda okullarımızdaki eğitim çalışmalarına da devam ediyoruz. 2014 yılı sonunda 110 bin ton atığı geridönüşüme kazandırdık. Böylece ülke ekonomimize yaklaşık 305 milyon lira katkı sağladık ve yerel yönetimlerimiz ile yürüttüğümüz bu çalışmalar neticesinde 4,5 milyon kişiye ulaştık. Önümüzdeki yıl için ülkemizin hedefini 3 milyon ton ambalaj atığını geri dönüştürmek olarak belirtebilirim. PAGÇEV olarak da 190 bin ton ambalaj atığının geridönüşümünü hedefliyoruz."

Barış Gökğör: “E-Atık Tesisleri Ne Yazık ki Kapasitelerinin Altında Çalışıyor”

Türkiye’deki e-atık toplama miktarının gelişmiş ülkelere göre çok düşük olduğunu vurgulayan European Recycling Platform’un (Avrupa Geridönüşüm Platformu-ERP) Türkiye Müdürü Barış Gökğör, toplama noktaları sayısının tüketicinin rahatça ulaşabileceği şekilde artırılması gerektiğini belirtiyor. Gökğör’e göre geridönüşüm sektörünün en büyük problemi de tesislerin kapasitenin altında çalışmaları.

Türkiye’de e-atıkların toplanması konusundaki yasal mevzuat ne zaman oluşturuldu? Bu alanda ülke olarak neredeyiz?

Türkiye’de atıkların değerlendirilmesiyle ilgili yönetmelikler, 1990’lı yılların başlarından itibaren yürürlüğe girmeye başladı. Son olarak Avrupa Birliği direktiflerine paralel olarak “**Atık Elektrik ve Elektronik Ekipmanlar**” ile ilgili yönetmelik 2012 yılında oluşturuldu. Buna bağlı olarak üreticilerin sorumlulukları kapsamında e-atıkların kaynağında ayrı olarak toplanması ve geridönüşüme tabi tutulması, tüketicilerin bilinçlendirilmesi konusunda çalışmalar devam ediyor. Mevcut durumda evsel atıklarda toplama miktarının özellikle gelişmiş ülkelere göre çok düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Peki, e-atık toplamada en iyi sistemi kuran ülkeler hangileri? Benzer sosyoekonomik basamakları paylaştığımız ülkelerdeki tablo nasıl?

E-Atık alanında **Avrupa Birliği** ve **Kore** ile **Japonya** gibi ülkelerin başarılı toplama sistemleri kurduklarını söyleyebiliriz. Avrupa Birliği’nde bu konuda çalışmalar 2002 yılında başladı ve üye ülkeler tarafından direktife bağlı uygulamalar yönetmelikler halinde çıkarıldı. Atıkların toplanması konusunda nüfusa göre

toplanan miktar olarak en başarılı ülkeler arasında **İskandinav ülkeleri ön sırada**. Gelişmekte olan ülkelerde ise genelde 2010 sonrası çalışmalara hız verildiğini görüyoruz. Burada Brezilya, Hindistan gibi ülkelerde yönetmelikler mevcut. Yine yakın çevremizde Doğu Avrupa, Azerbaycan, Suudi Arabistan gibi ülkelerde e-atıkların değerlendirilmesi için çalışmalar da hız kazanmış durumda.

Teknoloji kullanımının oldukça yaygın olduğu Türkiye’de toplama miktarlarının istenen seviyede olmamasını neye bağlıyorsunuz? Ve çözüm önerileriniz nelerdir?

Atık toplama miktarının artırılması konusunda en önemli iki nokta, tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve toplama noktalarının tüketicilerin rahatça ulaşabileceği şekilde sayısının artırılması. Burada da **Yetkilendirilmiş Kuruluşların, özellikle belediyeler ve sivil kuruluşlarla yapacakları ortak çalışmalar büyük önem arz ediyor**. Bu şekilde toplanacak evsel atık miktarı artırılabilir. Geridönüşüm sektörünün en büyük problemi, tesislerin kapasitenin altında çalışmaları. Bu şekilde artan toplama miktarı, bu tesislerin daha verimli çalışmasına ve atıkların lisanssız tesislerde işlenmesinin önüne geçilmesine yardımcı olacaktır.

Avrupa’da 2,3 Milyon Tonun Üzerinde E-Atık Topladı

European Recycling Platform (ERP), 32 ülkede üreticilerin AEEE kapsamında yükümlülükleri doğrultusunda üye firmalar adına atıkların toplanması, işlenmesi ve bilinçlendirme alanlarında faaliyet gösteriyor. 2002 yılında kurulan platformun Avrupa çapında topladığı e-atık miktarı ise 2,3 milyon tonun üzerinde. Halihazırda 3 bin üyeye hizmet sunan ERP; belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve üreticiler ile ortak çalışmalar yürütüyor, özellikle genç nüfus başta olmak üzere tüm bireylere yönelik bilinçlendirme faaliyetleri düzenliyor. ERP’nin bir diğer amacı da toplama ve geridönüşüm sistemindeki kalitenin artırılması. Bu bağlamda tüm lojistik ve geridönüşüm tesislerini sürekli olarak denetliyor ve ilgili iş ortaklarına daha verimli bir sistem kurulması konusunda uyarı ve tavsiyelerde bulunuyor.

Son olarak eklemek, vurgulamak istedikleriniz nelerdir?

Yeniden kullanma ve geridönüşüm sayesinde çevresel etkiler azaltılıyor, hammaddeye kolay ve ucuz ulaşım, ek istihdam sağlanıyor. Özellikle elektronik ürünlerde değerli ve doğada az bulunan birçok maden kullanılıyor. Bunların yeniden ekonomiye kazandırılmasının önemi çok büyüktür. Önemli olan, bu işlemlerin lisanslı tesislerde, olması gerektiği gibi yapılması, aksi takdirde işleme sırasında ortaya çıkacak birçok zararlı gaz tekrar doğaya karışabiliyor.

Ve Yağmur ve Veysel ve Rifat...

Üreticilerden tüketicilere, yerel yönetimlerden sivil toplum kuruluşlarına, karar vericilerden akademisyenlere kadar geridönüşüm sektörünün pek çok paydaşı var. Bir de isimsiz kahramanları: Sokak toplayıcıları... Çöplerden kağıt, karton, plastik gibi atıkları ayrıştırarak toplayan ve günlük 20 ila 60 TL kazanç sağlayan sokak toplayıcılarının Türkiye ekonomisine ve sürdürülebilirliğe sağladığı katkı da yadsınamaz. Ama belki yeni bir akıl, çok daha insani ve verimli bir çalışma biçimi kurmamızı da sağlayabilir; kimbilir...

 Ferhat ULUDAĞLAR,
ferhatuludaglar@gmail.com

Her gün saatlerce yol yürüyen ve kilometrelerce yolu havanın soğuk ya da sıcak olmasına, şartların elverişli olup olmamasına aldırış etmeden kateden, 200-400 kilogram arasında atık kağıt ve plastik taşıyan geridönüşüm halkasının adsız kahramanları onlar... Çevreye ve ekonomiye de büyük bir katkı sağlayan katı atık toplayıcıları, yani çöpten yaşam kuranlar, geçimlerini toplumun tüketim alışkanlıklarının ortaya çıkardığı dağ gibi atıklardan sağlıyor.

Her Birinin Öyküsü Farklı

80'li ve 90'lı yıllarda iç göçle birlikte katı atık toplayıcılığı yapanların sayısı hızlı bir artış gösterdi. 2000'lerde ise katı atık toplayıcılığı bir "meslek" olarak tanımlanmaya başladı. Çöpten yaşam kuran kişilerin ise farklı öyküleri ve nedenleri bulunuyor. Zorunlu göç mağdurları, eski hükümlüler ve sokakta yaşayanlar gibi... Aralarında çöpten para kazananlar olduğu kadar, çöpten

günlük gereksinimlerini karşılayanlar da var. Sosyal güvenceleri yok. Çoğu evsiz ve bir çatı altında yaşam şansına sahip değil. Romatizma, eklem rahatsızlıkları, enfeksiyonel hastalıklar ve farklı iş kazalarıyla yüzleşmek zorunda kalıyorlar. Katı atık toplayıcıları, geridönüşüm sürecine önemli bir katkıda bulduklarını düşünüyor. Bu nedenle en büyük arzuları, yaptıkları işin toplum hizmeti olarak görünmesi... Toplumun kendilerine yönelik kötü bir algıya sahip olmasından ötürü de son derece şikayetçiler.

Veysel: "Ne Kadar Çalışırsanız, O Kadar Para Kazanırsınız"

Veysel 32 yaşında ve sekiz senedir katı atık toplayıcılığı yapıyor. Günde yaklaşık 10-12 saat çalışıyor ve 35-50 TL arasında bir kazanç sağlıyor. Veysel, "Hava koşulları uygun olmadığında çıkamıyorum. Bu durum, birkaç gün sürdüğünde ise çalışmadığım zamanlar için bir kazancım olmuyor. Yani ne kadar çalışırsanız,

Mustafa, Hakim ve Mehmet

o kadar para kazanırsınız” diyor. Veysel, topladıklarını ortak bir toplama merkezine götürüyor ve kilo başına belirli bir ücret karşılığında satıyor. Doğaya ve çevreye katkı sağlamaktan çok memnun olduğunu da sözlerine ekleyen Veysel’in sigorta ve diğer sosyal hakları yok.

Yağmur: “Belediyeler Katı Atık Toplayıcılarına Destek Vermiyor”

40 yaşında olduğunu söyleyen Yağmur, yaklaşık 20 yıldır katı atık topluyor. Günlük kazancının ise 25-30 TL arasında değiştiğini söylüyor. Gün içinde fazla mesai yapınca daha iyi para kazanıldığını belirten Yağmur; “Kağıt ve plastik atık topluyorum. Neredeyse haftanın her günü çalışıyorum. Sadece pazartesi günleri bazen işe çıkmıyorum. Topladığım malzemeleri atık toplama merkezine götürerek satıyorum. Bu işi aileden üç kişi ile yapıyoruz. Asla kolay bir iş değil ve pek çok zorluğu var. Çocuk okutuyorum. Daha ne kadar katı atık toplayıcılığı yaparım bilemiyorum. Çok para kazanmıyoruz ama doğaya faydalı bir iş yapıyor olmak gerçekten çok güzel bir his” yorumunda bulunuyor. Yağmur’un en büyük şikayeti ise belediyelere... Belediyelerin katı atık toplayıcılarına destek vermediğini dile getiren Yağmur, zaman zaman kötü davranışlara maruz kaldıklarını ve arabalarına el konulduğunu da sözlerine ekliyor.

Rıfat: “Zaman Zaman Çöpleri Dağıtıyoruz”

Rıfat, 20’li yaşlarında ve yaklaşık beş yıldır katı atık toplayarak geçiniyor. Askerden yeni gelmiş ve düzenli bir iş bulamadığı için askerden önce yapmaya başladığı bu işe geri dönmüş. Atık toplayıcılığında günde 50-60 TL kazandığını söyleyen Rıfat, “Askere gitmeden önce de kilo birim fiyatı aynıydı. Bu süre boyunca hiçbir artış olmamış” diyor.

Rıfat, mesaiye sabah 7:00’de başlıyor ve akşam 23:00’e kadar el arabasıyla sokakları arşınıyor. Sadece yemek yemek için mola veriyor ve sevdiği şarkıcıları cebindeki mp3 çaları ile dinlemeyi seviyor. Rıfat, çevreye sağladığı katkıdan hoşnut olsa da özeleştiride bulunmayı da ihmal etmiyor: “Doğayı korumaya yönelik bir katkıda bulunsak da zaman zaman çöpleri dağıtıyoruz ve ortalığı kirletiyoruz. Çöpçülerin gelmediği yerlerde bazen bu görevi de yerine getirmiş oluyoruz.”

Mustafa: “Çevreye Hizmet Ediyoruz”

Mustafa, 2001’den bu yana katı atık toplayıcılığı yapıyor. Günde 15 saat çalışıyor ve ortalama 25-35 TL para

kazanıyor. “Okuma şansım olmadı. Olsaydı, ne olurdu bilemiyorum” diyen Mustafa, sözlerine şöyle devam ediyor: “Biz, çevreye hizmet ediyoruz ve bu konuda önemli bir açığı kapatıyoruz. Yaptığımız işin pek çok zorluğu var. Tüm gün insanların attığı çöplerin içinde vakit geçiriyoruz. Bu nedenle çok sık hasta oluyoruz. Yeterince korunduğumuz da söyleyemem. Çocukluğumdan beri bu işi yapıyorum. İleride de bu işi yapacağımı düşünüyorum.”

Hakim: “İnsanların Küçümseyen Bakışlarından Şikayetçiyim”

Mustafa’nın arkadaşı olan Hakim, onun sözlerine birebir katılıyor. Aynı mahallede yaşadıklarını ve katı atık toplayıcılığına birlikte başladıklarını dile getiren Hakim, “Ben daha çok insanlardan, onların küçümseyen yaklaşımlarından ve önyargılarından şikayetçiyim. Biz hırsız ya da suçlu insanlar değiliz. Sizin artık değersiz görüp attığınız bazı şeyleri çöplerinizin arasından topluyoruz. Geridönüşümün bir parçası olarak yine size hizmet ediyoruz” diyor. Sonra da kulaklığını takıp istifledeği kağıtları el arabasına sıkıştırarak yoluna devam ediyor.

Mehmet: “Asıl Parayı, Topladıklarımızı Bizden Satın Alan Depolar Kazanıyor”

Mehmet, henüz 17 yaşında... “Hakim ile kardeşiz. Bu işe bizden çok daha küçük yaşlarda başlayanlar da var” diyen Mehmet, ağabeyi askere gitmek zorunda kalınca okulu bırakmış ve bu işe başlamış. Ağabeyine daha önce zaman zaman yardım ettiğini söyleyen Mehmet, “Katı atık toplayıcılığımı artık tam zamanlı bir şekilde yapıyorum. Bu işten çok para kazanmıyoruz. Asıl parayı topladıklarımızı bizden satın alan depolar kazanıyor. Başka bir iş bulabilsem, bu işi yapmam artık” yorumunda bulunuyor. ○

Gelecek 10 Yılda Bizi Bekleyen Küresel Riskler

— Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum) tarafından her yıl yayımlanan ve gelecek 10 yıldaki olasılığı ve potansiyel etkisi açısından en büyük risklerin ortaya konduğu Küresel Riskler serisinin yeni raporu “**En Büyük 10 Küresel Risk 2015**” (Top 10 Global Risks 2015) Ocak 2015’te açıklandı. Bu yılki rapora göre en yüksek olasılığı olan küresel risk, **bölgesel etkileri olan devletler arası anlaşmazlıklar**. **Aşırı hava olayları** ise gerçekleşme olasılığı açısından ikinci sırada. Etkileri açısından analiz edildiğinde ise en kritik riskler **su krizi** ve **bulaşıcı hastalıkların salgını**.

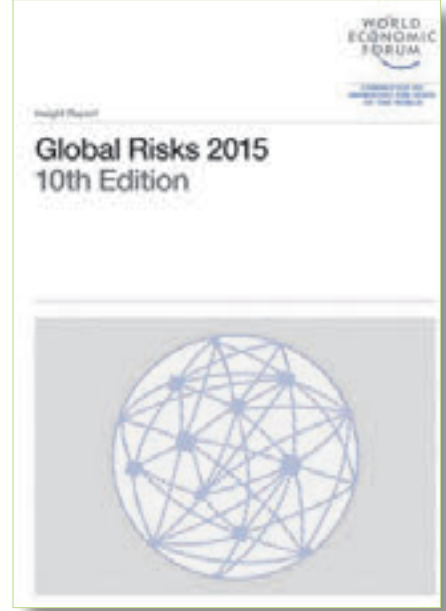
900 uzmanın 28 küresel risk üzerinden verdiği yanıtlara göre derlenen raporda, riskler beş kategoriye ayrılıyor: Ekonomik, çevresel, jeopolitik, toplumsal ve teknolojik. Bu yılki raporda, önceki senelerde

çok üst sıralarda olmayan **jeopolitik riskler**, hem olasılık hem de potansiyel etki bakımından üst sıralarda görülüyor. En yüksek etkisi olan iki risk ise toplumsal kategoride, fakat ikisi de çevresel etkenlerle doğrudan bağlantılı.

Bu yılki raporda çevresel riskler, ekonomik risklerden sayıca daha çok ve daha üst sıralarda. Bu da uzmanların aşırı hava olayları ve iklim değişikliğine karşı yapılan hazırlıkları yetersiz olarak değerlendirmelerinden kaynaklanıyor.

Raporda risklerin sıralanmasının yanı sıra aralarındaki bağlantılar ve sebep-sonuç ilişkileri de analiz ediliyor.

Bu yılki raporda ayrıca risklerin bölgesel olarak yoğunlukları da ortaya konuyor. Buna göre, Kuzey Amerika’da siber saldırılar ve kritik altyapı sorunları en büyük risk

olurken, Avrupa’da ve Afrika’da işsizlik, Arap Yarımadası’nda su krizi, Merkez Asya’da enerji fiyatları en büyük bölgesel riskleri oluşturuyor.

Detaylı bilgi: <http://www3.weforum.org>

Kaynak: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_2015_Report15.pdf

Hem Bütçeye Hem Çevreye Duyarlı Sürdürülebilirlik Fırsatları

Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi (UN Global Compact) örgütünün, İskandinav bir düşünce kuruluşu olan **Monday Morning Global Institute** ile birlikte hazırladığı “**Küresel Fırsatlar Raporu 2015**” (The Global Opportunity Report 2015) Ocak 2015’te yayımlandı. Sekiz ülkeden 6 bin kamu ve özel sektör yetkilisi ile 200 sürdürülebilirlik uzmanına uygulanan anket ve görüşme süreci sonucunda hazırlanan rapor; aşırı hava olayları, fosil yakıta bağımlılık, kronik hastalıklardaki keskin artış, su kısıtı ve toplu kentselleşme gibi olayların etkilerini dönüştürecek 15 fırsatı tanımlamayı ve sıralamayı hedefliyor.

Raporun ortaya koyduğu ana fikir şu: İş toplumunun kendi sürdürülemeyen davranışları sebebiyle ortaya çıkardığı karışıklığı temizlemek üzere anlamlı bir rol alması gerekiyor. Fakat güçlü düzenlemeler olmadıkça, şirketlerin karşılaştığımız zorlukları çözmek için kazanç yaratıcı fırsatlar bulmaları gerekiyor. Verilen yanıtlara bakıldığında **su yönetimi**, değişiklik ihtiyacı olan en önemli konu olarak ortaya çıkıyor. Özellikle tarımdaki

su kullanımı hem işletmeler için bir fırsat, hem de hızlıca değiştirilebilecek olması nedeniyle önemseniyor. Raporunda, tüketici davranışı açısından hızlıca değiştirilebilecek ve kazançlı bir fırsat olarak ise **yenilenebilir enerji** ön planda. Sıralamadaki diğer fırsatlar ise aşırı hava olaylarının etkilerini sınırlamak için erken uyarı ve öngörme sistemleri, şehirlere göçü yavaşlatmak için kırsal büyüme girişimleri ve kronik hastalıkların etkilerini azaltmak için mobil teknolojilerin kullanılması. Bir diğer ilginç bulgu ise kamu sektörünün, toplumları bu yeni iş fırsatlarına yönelmek konusunda özel sektöre nazaran daha az iyimser olması. Kamu sektöründeki bu isteksizlik ve inancsızlığın, fırsatların uygulamaya geçirilmesiyle sağlanacak değişikliğin önünde duran çok büyük bir engel olduğu belirtiliyor.

Detaylı bilgi: <http://globalopportunitynetwork.org>
Kaynak: <http://globalopportunitynetwork.org/the-2015-global-opportunity-report.pdf>

Amerikan Güneş Enerjisi Sektörü İstihdam Atağında

Amerika'da faaliyet gösteren Güneş Enerjisi Vakfı (The Solar Foundation) tarafından yapılan **Ulusal Güneş İstihdamı Sayımı 2014** (National Solar Jobs Census 2014) raporu Ocak 2015'te kamuoyu ile paylaşıldı.

Güneş enerjisi sektöründeki hızlı değişim bu sektörün yıllık olarak istihdam, eğilim ve kariyer olanakları verisinin toplanmasını gerekli kılıyor. Beşincisi olan bu rapuru oluşturan veriler, Amerika çapında üretimden mühendisliğe, inşaatın satışa kadar tüm endüstrileri kapsayan 276 bin işletmeden, istatistik örneklem ve anket yoluyla toplandı.

2014 sayımına göre, güneş enerjisi sektörü genel ekonomiden 20 kat hızlı büyüyerek ve Amerika'daki yıllık yeni istihdamın %1.3'ünü oluşturarak büyüme beklentilerini aşmaya devam ediyor. Son beş senelik sayımlara bakıldığında ise bu sektördeki istihdam büyümesinin %87 seviyesinde olduğu görülüyor. Kasım 2014 itibarıyla sektör 173 binden fazla istihdam sağlıyor ve bu da bir önceki seneye göre 31 bin artış ile %21,8'lik bir büyümeyi işaret ediyor. Güneş enerjisi sektöründeki bu istihdamın büyük çoğunluğunu, %56 oranı ile güneş paneli kurulumu ile ilgililer oluşturuyor. Daha sonra gelen panel üretimi alanındaki işler %19, satış ve dağıtım alanındaki işler ise % 8.7 oranında.

Bu verinin ortaya koyduğu en çarpıcı sonuç ise 2014 yılında güneş paneli kurulumu sektörünün, petrol-doğalgaz hattı kurulum ve ham petrol-doğalgaz çıkarma sektörlerinden en az %50 daha fazla istihdam sağlamış olması.

Rapor, büyümenin 2015 yılında da devam edeceğini, büyümenin %21 oranında olacağını ve gelecek 12 ayda sektörde 36 bin yeni istihdam yaratılacağını öngörüyor.

Detaylı bilgi: www.thesolarfoundation.org

Kaynak: www.thesolarfoundation.org/national-solar-jobs-census-2014

Büyük Şirketlerden Yenilenebilir Enerji Sözü

The Climate Group ve CDP davetiyle oluşturulan **RE100 Platformu**, 2020 itibarıyla dünyanın en büyük 100 şirketinin %100 yenilenebilir enerjiye geçmelerini sağlamak için kuruldu ve Eylül 2014'te New York İklim Haftası'nda tanıtıldı. Aralarında IKEA, Nestle, Mars, Philips, SAP ve H&M gibi şirketlerin bulunduğu platformda şu anda kamuoyu nezdinde %100 yenilenebilir enerjiye geçeceği sözü veren 15 şirket var.

Platform, yakında 9 milyara ulaşacak insan nüfusu için daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir dünya yaratmak için yenilenebilir enerjinin önemine ve faydalarına dikkat çekmek için küresel şirketlerin bu konudaki başarılarını ve hedeflerini paylaşıyor.

Dünya Gelecek Enerjisi Zirvesi'nde (World Future Energy Summit-WFES) konuşan şirketler, enerjilerini %100 yenilenebilir kaynaklardan sağlamanın artık düşük karbona geçişin yanı sıra mali açıdan da pozitif bir getirisi olduğunu belirttiler.

Detaylı bilgi: www.theclimategroup.org

Kaynak: www.theclimategroup.org/assets/files/RE100-insightbriefing.pdf

Helena Norberg-Hodge: “Kısr Politik Tartışmalar Yerine Yerel Ekonomiye Odaklanalım”

Yerelleşme akımının öncüleri arasında yer alan isimlerden Helena Norberg-Hodge, geçtiğimiz yıl İstanbul’da gerçekleştirilen “Bütünsel Yeni Ekonomi Çalıştayı” ile “Sürdürülebilir Bütüncül Ekonomi Semineri”ne katılarak görüşlerini paylaştı. Dostumuz Aysen Eren ile de bir röportaj gerçekleştiren Hodge, pek çok ülkede insanların kendilerini anlamsız politik tartışmalara kaptırdığının altını çizerek şu vurguyu yaptı: “Dünya genelinde sol ve sağ görüşlü partiler, ticari anlaşmaları onaylayarak ülkelerini giderek daha çok yıkıcı kalkınmaya ve sömürüye açıyorlar. Oysa gerçek sürdürülebilir ekonominin merkezinde ekonomik aktiviteleri biyolojik ve kültürel çeşitliliğe uyarlama ihtiyacı var.”

 Aysen Eren, ayseneren@yahoo.com

O, küresel ekonominin kültürler ve tarım üzerinde bıraktığı etkiyi uzun yıllardır araştıran bir analist ve yerelleşme akımının öncüleri arasında yer alan bir isim: Helena Norberg-Hodge... Hindistan’ın Ladakh Bölgesi’nde yürüttüğü çalışmalarla 1986 yılında Alternatif Nobel Ödülü’ne layık görülen Hodge, aynı zamanda ödüllü bir yapımcı olan “Mutluluğun Ekonomisi” (The Economics of Happiness) filminin yapımcılığını ve yardımcı

yönetmenliğini de üstlenmiş biri. **“Uluslararası Ekoloji ve Kültür Toplum”** (International Society for Ecology and Culture-ISEC) oluşumunun da başkanı ve kurucusu. Dünyanın farklı yerlerine giderek, günümüz dünyasının içinde bulunduğu durumu gözler önüne seren, serbest ticaret anlaşmalarının doğal çevremiz, hükümetlerimiz, kültürümüz ve kimliğimiz üzerindeki derin etkisine değinen ve “yerelleşme” akımı hakkındaki görüşlerini paylaşan Helena

Norberg-Hodge, geçtiğimiz yıl da iki kez İstanbul’u ziyaret etti. İlki, Eylül ayında düzenlenen Bütünsel Yeni Ekonomi Çalıştayı, ikincisi de Aralık’ta gerçekleşen Sürdürülebilir Bütüncül Ekonomi Semineri’ydi. Biz de Helena Norberg-Hodge ile İstanbul’a son gelişinde bir araya geldik ve sürdürülebilirlik kavramından ekonomiye, halk hareketlerinden geleceğe dair pek çok konu üzerinde sohbet etme fırsatı bulduk...

Geçtiğimiz yıl, sizi iki kez İstanbul'da ağırladık. Bu etkinliklerde Türkiye'deki insanlara vermek istediğiniz en temel mesaj neydi?

Beni çok heyecanlandıran ve ilham veren deneyimlerdi. Çalıştaya katılanlar, yeni bir vizyon, ilerleyecekleri yeni bir yol için çok istekliydiler. Ben de tam olarak bunu vermek istedim. Deneyimlerime göre pek çok ülkede halk, kısır tercih tartışmalarına sıkışmış ki, buna “**politik tiyatro**” diyorum. Bugün gerçek politik güç, devasa bir makine gibi çalışan ekonomik güçlerin elinde. Bunu besleyen fikir, ülkelerin takip edebilecekleri tek yolun küresel ekonomide rekabetçi olunması gerektiği. Modern çağın getirdiği en büyük değişiklik, serbest ticaret anlaşmalarıyla uluslararası dev banka ve şirketlerin faaliyetlerinin kontrol edilmez hale gelmesi. Maalesef, ne kamuoyu ne de hükümet bunu hiç tartışmıyor. Pek çok politikacı ve iş dünyası lideri, körmüşçesine serbest ticaret fikrini destekliyor ve anlaşmaların karmaşık detaylarıyla kendilerini yormuyor.

Türkiye'ye getirmek istediğim mesaj, bizim hayatlarımızın çok uzatıldığına gördüğümüz bu anlaşmaların sonuçlarının gerçekte doğal çevremiz, hükümetlerimiz, kültürümüz ve kimliğimiz üzerindeki derin etkisi ve bunlara karşı düzenlenen bilgi kampanyalarına katılmamızın çok önemli olduğu. Ayrıca, en az bunun kadar önemli olan, genişleyip, büyüyen yerelleşme akımı hakkında bilgi vermek. Bu akım, geleceğimize dair çok büyük bir umut taşıyor ve yerel ekonomik faaliyetlerin korunması veya yeniden kurulmasını desteklemenin birçok yararı olduğunu ispatlıyor.

İstanbul'daki dinleyicileri nasıl buldunuz peki?

İstanbul'daki katılımcılar beni çok etkiledi ve heyecanlandırdı. Pek ço-

Ekonomik anlamda sürdürülebilirliği nasıl tanımlarsınız? Sürdürülebilir ekonominin merkezinde ne duruyor?

Bir an önce dünyada insani ve biyolojik tek tip ürün yetiştirmeyi zorlayan merkezi küresel ekonomik sistemden uzaklaşmak gerekiyor. Dev uluslararası şirketlerle bağlantılı, kontrol edilmek istemeyen finansal kuruluşlar, çeşitli ekosistemlerdeki bitki ve hayvan türlerini de içeren tek tip bir büyüme şeklini dayatmaya çalışıyor. Aynı zamanda basmakalıp rol modellerine ve hayali görüntülere sahip tek tip şehirli tüketim kültürünü dünyadaki farklı kültürlere dayatıyor.

Gerçek sürdürülebilir ekonominin merkezinde ekonomik aktiviteleri, biyolojik ve kültürel çeşitliliğe uyarlama ihtiyacı var.

ğunun hâlâ birbirlerine ve toprağa bağlı yaşam tarzına ait anıları veya bağları var. Bu da Avrupa ve Kuzey Amerika'da endüstrileşmiş ülkelerde eksik olan enerji, canlılık ve sıcaklığı sağlıyor. Modern eğitim sistemi ve medya kentsel tüketime dönük yaşam tarzını desteklediği için, sanıyorum insanlar daha anlamlı bir bakış açısı arıyorlar.

Sürdürülebilirliği nasıl tanımladığınızı öğrenebilir miyiz?

Korkarım sürdürülebilirlik terimi, “sürdürülebilir kalkınma”yı ifade etmeye başladı ki, o da “sürdürülebilir büyüme” demek. İş dünyası ve hükümetler tarafından bu biçimde

kullanılıyor. Bu nedenle ben, hem insanoğlunun hem de ekolojinin iyiliğine çalışan kalkınmadan bahsetmeyi tercih ediyorum. Tabii ki bunu yapabilmesi için gelecekteki yaşamı da sürdürülebilir kılmalı.

Sürdürülebilirliğin sınırları, bulunduğu yerler veya bir biçimi var mı? Onu ne şekilde hayal edebiliriz?

Ekonomik aktivitelerin yürütüldüğü bir şemsiye veya bir çerçeve oluşturmak için uluslararası işbirliği yapabileceğimiz bir hayali desteklemeliyiz. Bu; havanın, suyun ve toprağın sağlığını sınırlar arası etkileyen hor kullanımlardan korumak demek. Aynı zamanda kültürel, ekonomik aktivitelerin biyolojik çeşitlilik, farklı iklim ve ekosistemlere uyumunun gerekliliğinin farkına varmalıyız. Bu nedenle uluslararası kalkınmanın belirli biçimlerini dayatmaya çalışmamalıyız. Pek çok diğer şeyin yanında bu, Dünya Ticaret Örgütü'nün yerine geçecek **Dünya Çevre Örgütü**'nü kurmak demek.

Çalıştay programına göz attığımda, ekonomi ile bağlantılı görünmeyen, “Etnik, dini ve ırksal çatışmanın kökeni”, “Doğa ile bağlantı

kurmanın psikolojik ve ruhsal önemi” gibi başlıklar gördüm. Bu konuları sürdürülebilir ekonomi ile nasıl ilişkilendirdiniz?

Ladakh ve Butan’da küresel ekonominin nasıl çatışmanın temel nedeni olduğuna şahit oldum. Orada, nesiller boyu barış içinde yan yana yaşayan dinsel ve etnik gruplar, dış ekonomik etkilere açılmaya başladıktan sonraki 15 yıllık süreçte birbirleriyle vahşi çatışmalara girdiler. Süreç, sistemli çalışıyor. Devlet destekli küresel ticaret, küçük yerel işletmeleri yok ediyor ve işsizlik yaratıyor. Öz saygıyı ve kendileri ile çocuklarının geçimlerini sağlama yeteneklerini yok etmesi de işin bir diğer yönü. Bunun sonucu sık sık kızgınlık ve şiddet oluyor.

Biz yerel ekonomilerin güçlendirilmesini destekliyoruz. Bu, diğer insanlarla ve bizi çevreleyen doğal ortamla yeniden bağ kurmamız şartına bağlı. Pek çok ruhani inanç öğretilerine benzer şekilde biz, kurulan bu bağların bir birlik duygusu sağladığını gördük.

Bugüne kadar pek çok ülkede sunumlar gerçekleştirdiniz. Farklı ülke, kültür ve coğrafyalardaki insanların ortak oldukları noktalar neler?

Dünya genelinde ülkeler aynı insan yapımı tekno-ekonomik güçlerin baskısı altındalar. Diğer yandan farklı kültürler, ihtiyaç ve istekleri de olan “Doğa Ana”ya bağımlılar. Günümüzde aynı Dünya Bankası, aynı Dünya Ticaret Örgütü ve aynı uluslararası güçler ülkelere baskı yapıyor. Çünkü her kültür ve doğal çevre farklı ve ne medya ne de bilim bu süreci anlaşılır biçimde tanımlıyor. Bu nedenle pek çok ülkede insanlar, anlamsız politik tercih tartışmalarına kendilerini kaptırılmış durumdadılar. Dünya genelinde sol ve sağ görüşlü partiler, ticari anlaşmaları onaylayarak ülkelerini gide-

“Gelecek yıllarda insanlar, dar politik bakışın ötesine gitmek gerektiğini fark ettikleri zaman halk hareketleri büyüyecek ve ekonomi politikasına odaklanacak”

rek daha çok yıkıcı kalkınmaya ve sömürüye açıyorlar.

Aynı zamanda giderek daha çok insan uyanıyor ve gerçek ekonominin dünya olduğunu fark ediyor. İhtiyacımız olan ve kullandığımız her şey ondan geliyor. Gelecek için umut veren ilham verici hareketler var.

Gezi Direnişi sırasında Taksim’de olduğunuzdan bahsetmiştiniz. Gezi ile ilgili ilk intibanız nedir?

Gezi hakkında en çarpıcı şey; farklı yaşlarda, farklı geçmişlere sahip insanların ve büyük sayıda kadının bir arada olmasıydı. Çok büyük bir canlılık ve olumlu, barışçıl bir enerji vardı.

Gezi Halk Hareketi’ni, ardından onu takip eden kamusal mekan ve doğal alanların korunması için Türkiye’de verilen halk mücadelelerini, ABD’deki Ferguson protestolarını, Arap Baharı’nı, işgal eylemlerini, İspanya’daki 15-M

hareketini ve diğerlerini nasıl değerlendiriyorsunuz peki?

Gruplar, hem sosyal hem çevresel endişelerinden dolayı bir araya geliyorlar. Gelecek yıllarda insanlar dar politik bakışın ötesine gitmek gerektiğini fark ettiklerinde bu hareketler büyüyecek ve ekonomi politikasına odaklanacak. Yoğun elektrik kullanımı, kirlilik ve çevre tahribatlarının arkasındaki küresel ekonomik politikalar, işsizlik ve zengin ile fakir arasındaki farkın büyümesinden de sorumlular. Şu an, insanlara, eğer küresel ısınma için bir şey yapmak isterlerse lambalarını değiştirmeleri ve araba kullanmamaları söyleniyor. Küresel pazar için çalışan büyük ölçekli endüstriyel üretimin iklim değişikliğinin ana nedeni olduğu gerçeği genellikle tartışılmıyor. Çevre hareketinde bile bu böyle. Pek çok insan hâlâ küresel büyümenin iş yaratmak için gerekli olduğuna inanıyor. Fakat her geçen gün bunların bir masal olduğu daha iyi görülüyor.

Büyük resmi gördükçe, olağanüstü güce sahip halk hareketlerinin sadece küreselleşmeye direnmeyip aynı zamanda mutluluğumuz, refahımız ve hayatta kalmamız için gerekli olan yerel alternatiflere şekil verme olasılıkları yüksek.

Ve son soru: Dünya nereye gidiyor? 21. yüzyıl dünya halklarına ne umutlar veriyor?

Şu an dünya iki zıt yönde ilerliyor. Politik ve ekonomik liderlerimiz, sosyal yapıları bozarken, bizi giderek doğal dünyadan uzaklaştıran teknolojik ve ekonomik değişimi destekliyorlar. Aynı zamanda her kıtada giderek daha fazla sayıda insan hem birbirleriyle hem de doğa ile daha derin ve anlamlı bağlar kurmanın yollarını arıyor. Yaşamı destekleyen yolu seçen kişi ve grupların daha mutlu oldukları benim için çok açık. Kazanan olup olmayacaklarından emin olmasalar dahi, herkese katılmalarını öneriyorum. ○

2015

SUSTAINABLE BRANDS ISTANBUL

26 - 27 MAY

Park Bosphorus Hotel Istanbul

HOW NOW

LEARN **HOW** TO SUCCESSFULLY INNOVATE YOUR
BRAND FOR SUSTAINABILITY **NOW?**

REGISTER NOW

BRAND STRATEGY

ORGANIZATIONAL DEVELOPMENT &
INTRAPRENEURSHIP

CONSUMER INSIGHTS
& INFLUENCES

BRAND POSITIONING &
COMMUNICATIONS

SUPPLY CHAIN &
PROCUREMENT

DESIGN & INNOVATION

İletişim: sbi@surakademi.com

<http://www.sustainablebrandsistanbul.com>

Telefon: +90 212 274 25 16

/SurdurulebilirMarkalar

/surmarkalar

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

“İstanbul’un Potansiyeli Çok Büyük”

İlk kez Almanya dışında bir ülkede gerçekleştirilecek olan Yeşil Çatılar Kongresi'nin dördüncüsü, Uluslararası Yeşil Çatılar Derneği'nin (IGRA) ev sahipliğinde 20-21 Nisan'da İstanbul'da düzenleniyor. Kongre öncesi Türkiye ziyaretinde bulunan IGRA Direktörü Wolfgang Ansel, özellikle İstanbul'da yeşil alana duyulan ihtiyaçta artış olduğuna değindi ve kentin yeşil çatı konusunda büyük bir potansiyele sahip olduğunu vurguladı.

 Eylül AKINCI

Sürdürülebilir kentsel yaşamın yeni alternatifi yeşil çatılar, tüm yönleriyle 20-21 Nisan 2015 tarihlerinde Raffles İstanbul Zorlu Center'da düzenlenecek “4. Uluslararası Yeşil Çatı Kongresi”nde ele alınacak. “Doğayı Çatınızda Keşfedin” sloganıyla gerçekleşecek kongre; Türkiye ve dünyadan yeşil çatı uzmanları, tasarımcılar, mimarlar ve yerel yönetim temsilcilerini buluşturacak. Uluslararası Yeşil Çatı Derneği'nin (IGRA) ev sahipliğinde, **Onduline Avrasya**'nın ana sporluğunda yapılacak etkinliğin en önemli özelliklerinden biri ise ilk kez Almanya dışında bir ülkede düzenleniyor olması ve İstanbul'un seçilmesi...

“İstanbul'da Yeşil Alana Duyulan İhtiyaçta Artış Var”

Uluslararası alanda yeşil çatı politikaları ve kanunları konusunda uzman bir isim olan **IGRA Direktörü Wolfgang Ansel** de Onduline Avrasya'nın misafiri olarak geçtiğimiz ay İstanbul'daydı. Kong-

re öncesi açıklamalarda bulunan Ansel, kongrenin dördüncüsünü İstanbul'da düzenlemekten büyük mutluluk duyduklarını belirterek şöyle konuştu: “İstanbul, tarihi ve kültürel zenginliği ile heyecan verici bir şehir. Kentin hızla artan nüfusuna bağlı olarak şehirde yeşil alana duyulan ihtiyaç da artış gösteriyor. Bu açıdan İstanbul, iki kıtayı birleştiren özel konumu ve taşıdığı potansiyele bakıldığında, yeşil çatı-

ların modern mimari konseptleri ve şehir planlama çözümleriyle ilişkisinin tartışılması bakımından çok uygun bir lokasyon oluşturuyor. 4. Uluslararası Yeşil Çatı Kongresi'ni İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin de desteklemesi, kongrenin hedefleriyle birebir örtüşüyor.” Kongrenin dünyanın dört bir yanından yeşil çatı meraklılarını ve sektörün farklı kesimlerinden temsilcileri bir araya getireceğini dile getiren Ansel, geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da sunumlar ve workshop'lar eşliğinde, güncel gelişme ve teknolojilerle birlikte yeşil çatıların mimarlık konseptleri ve şehir planlama çözümleri içindeki yerinin tartışılacağını söyledi; katılımcıların %50'sinin yurtdışından olmasını beklediklerini de kaydetti.

Aldığımız Kadar Yeşil Alanı Geri Verin...

Almanya'nın yeşil çatı alanında lider ülke olduğunu dile getiren Wolfgang Ansel, “Bu konudaki çalışmalara, politikaların ve normların

oluşturulması sürecine 1980'lerde başladık. İlk başta kafalarda soru işaretleri vardı. Örneğin bitki köklerinin ısı ve su yalıtımına zarar verip vermeyeceği konusu bir süre tartışılmıştı. İşte bizim de standartları en baştan belirlememizin çok büyük faydası oldu. Doğru uygulamalarla başlayarak yerel yönetimlerin ilgisini çekmeye başladık. Sonrasında da yerel yönetimler, yeşil çatıları ve yeşil alanları bize mecburi kılmaya başladı. 'Aldığımız kadar yeşil alanı vermek zorundasınız' şeklinde bir yaklaşım sergilemeye başladılar."

Yeşil çatılar konusunda Hamburg kentinden örnek veren Ansel, son olarak bir Türkiye karşılaştırması da yaptı ve ülkemizin, özellikle İstanbul'un büyük potansiyel taşıdığını ifade etti: "Hamburg'daki yeşil çatı sayısı bugün 2 bin civarında. Ancak küçük çaplı olduklarından toplam büyüklüğü yaklaşık 800 bin metrekare. Özellikle İstanbul Hamburg'a kıyasla çok daha büyük bir potansiyele sahip. Türkiye'de yeşil çatılar ağırlıklı olarak alışveriş merkezleri, ofisler, plazalar gibi büyük çaplı ve karma projelerde hayata geçiriliyor. Bu nedenle metrekare büyüklüğü de oldukça fazla. İstanbul'da gerçekleştirilecek kongreye yurtdışından katılacakların bu deneyimlerinizden faydalanmasını da bekliyoruz."

Türkiye'deki Büyüklük 500 Bin Metrekareye Ulaştı

Toplantıda konuşma yapan bir diğer isim de **Onduline Avrasya Sürdürülebilirlik Koordinatörü Ayşe Miray Şen** oldu. Uluslararası Yeşil Çatı Derneği'nin üyesi olan Onduline Avrasya'nın, böylesine önemli bir kongrenin Türkiye'de düzenlenmesi için önayak olduğunu ve Türkiye organizasyonunu da üstlendiklerini vurgulayan Şen, şunları söyledi: "Ülkemizde çok büyük çaplı yeşil çatı projeleri gerçekleştiriliyor. Bu

Wolfgang Ansel: "Türkiye'de yeşil çatılar ağırlıklı olarak alışveriş merkezleri, ofisler, plazalar gibi büyük çaplı ve karma projelerde hayata geçiriliyor. Bu nedenle metrekare büyüklüğü de oldukça fazla"

projelerin büyüklüğü Avrupa'nın da dikkatini çekiyor. 2013 yılından bu yana yeşil çatılarda gözle görülür bir artış söz konusu. Ayrıca kentsel dönüşümün Türkiye'nin gündeminde olması da yeşil çatılara duyulan ilginin artmasında önemli bir etken. Yeşil çatıların; yağmur suyunun kazanılması, sel baskınlarının önlenmesi, genel anlamda ısı, su ve ses yalıtımına katkısı, toz emici olması, şehirlerin havasını temizlemesi gibi pek çok katkısı var. İstanbul'da hızla artan nüfus oranı ve kişi başına düşen yeşil alanın sadece 1,5 metrekare olduğunu düşünürsek, yeşil çatılara duyulan ihtiyaç da daha net görülüyor."

Onduline Avrasya Genel Müdür Yardımcısı Fulya Koçak ise yeşil çatıların ülkemizdeki gelişimi ve bu alandaki çalışmaları hakkında bilgiler verdi. 2005 yılında 10 bin

metrekarelerde olan yeşil çatı uygulamalarının geçtiğimiz yıl 500 bin metrekareye ulaştığını açıklayan Koçak, sözlerini şöyle noktalandı: "Önümüzdeki yıllarda da büyüme ivmesinin artarak sürmesini bekliyoruz. Yeşil çatıları Türkiye'ye ilk getiren ve bu alanda pazar lideri olan Onduline Avrasya olarak şimdiye kadar Türkiye ve bölge ülkelerinde birçok prestijli proje gerçekleştirdik. Sürdürülebilirlik şirketimizin temel politikalarından biri. Üretimimizin %50'sini geri dönüştürülmüş malzemelerle yapıyoruz. Bu sayede yaklaşık 500 bin ağaca bedel geri dönüşüm sağlıyoruz. Şehirlerde betonlaşmanın artması, yeşil alanlara duyulan ihtiyacı da artırıyor. Yeşil çatı uygulamaları başlı başına ekolojik bir sistem olma özelliği sayesinde betonlaşmaya alternatif bir çözüm yaratıyor." ○

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

Sürdürülebilirlik Yönetimi Sertifika Programı'nda İkinci Dönem Başlıyor

Çevrenin korunması ve topluma fayda sağlanması, bugün hem şirketlerin hem de tüketicilerin gündeminde. Sürdürülebilir olmayı başaran, kaynakları tüketmek yerine geliştiren şirketlerin rekabet güçleri, itibarları ve marka bilinirlikleri artıyor.

Kaynakların verimli kullanılması şirketlerin maliyetlerini azaltırken, şirketler yenilikçi bir yaklaşım kazanıyor, kanun ve yönetmeliklerin beklentilerine hızla yanıt veriyor; yatırımcılar, kaynaklarını ve risklerini doğru yönetebilen şirketleri tercih ediyor. Sonuç olarak sürdürülebilir kalkınmayı bir "iş modeli" olarak benimseyen şirketler hem kazanıyor, hem de topluma kazanıyor.

Bir "İş Modeli" Olarak Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir kalkınmanın bir "iş modeli" olarak benimsenmesi ise üst yönetimin yanı sıra şirketlerde sürdürülebilirlik bilincine sahip çalışanların olması ile sağlanabiliyor. Türkiye'de sürdürülebilir iş kültürünün iyi örnekleri ortaya çıkmaya başladı. Bu uygulamalar birbirini destekliyor ve daha iyi örneklerin ortaya çıkışına ilham veriyor. Sürdürülebilirlik bilincinin Türk iş dünyasında yaygınlaştırılması konusunda SKD, 10 yılı aşkın süredir çalışmalar yapıyor. Sürdürülebilir kalkınmanın son yıllarda sürekli gündemde olmasında SKD'nin çalışmalarının da büyük payı var.

10 Nisan'da Başlıyor

Buradan hareketle geçtiğimiz yıl **Koç Üniversitesi** ile "Sürdürülebilirlik Yönetimi Sertifika Programı"nı

başlattık. Program, ilk 20 mezununu 2014 sonunda verdi. Sertifika programında, sürdürülebilirlikle ilgili teorik bilginin yanı sıra şirket içi uygulamaya yönelik yöntemler ve iyi uygulamalar da yer aldı. Programda, SKD Yönetim Kurulu Üyeleri Canan Ercan Çelik ve Ata Selçuk da yer alarak sürdürülebilirliği kurum stratejilerine nasıl entegre ettiklerini katılımcılarla paylaştı.

"İş dünyasının sürdürülebilirlik stratejilerini" hayata geçirmesine büyük katkıda bulunacak ve dört hafta (40 saat) süren sertifika programımızın ikincisi bu yıl 10 Nisan-16 Mayıs arasında yapılacak.

Koç Üniversitesi'nin değerli hocalarının yanı sıra Harvard Business School'dan **George Serafeim**'in de konuk konuşmacı olarak yer alacağı programda SKD yönetim kurulu üyeleri, sürdürülebilirliği kurum

stratejilerine nasıl entegre ettiklerini paylaşacaklar. İlk mezunlar George Serafeim'in "Finansal Performans ve Finansal Olmayan Performansın Raporlanması" başlıklı konuşmasına da katılabilecek.

Sürdürülebilirlik Yönetimi Sertifika Programı, şirketlerin mevcut çalışanlarının yanı sıra yetenek havuzlarında "sürdürülebilirlik bilincine sahip yetenekleri" dahil etme ihtiyaçlarına da yanıt verecek.

İlk programa katılan biri olarak ikinci program için ben de şimdiden sabırsızlanıyorum! Küçük bir not olarak ilk mezunların Facebook üzerinde kurduğumuz grupta, eğitimcilerimizle bir araya gelebildiğini, konuyla ilgili gönderimler ve tartışmalar yapıldığını da eklemek istiyorum.

Programın detaylarına www.skdturkiye.org üzerinden ulaşabilirsiniz.

Sokağın Müziği

-“Açık Radyo.”
94.9

UN SDSN Türkiye'den Açık Çağrı: “Tüm Paydaşları Ağımıza Bekliyoruz”

2012 yılında Birleşmiş Milletler'in oluşturduğu “Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı” (UN SDSN), her ülkedeki yapılanmasını bir üniversite aracılığıyla yürütüyor.

Programın Türkiye organizasyonunu geçtiğimiz yıl üstlenen Boğaziçi Üniversitesi'nin temel misyonu da sürdürülebilir kalkınma alanında karşılaşılan sorunlara kalıcı çözümler üretebilmek için paydaşları bir araya getirebilmek. Yapılanma hakkında EKOIQ'ya bilgi veren UN SDSN Türkiye Ağı Eş Başkanlarından Prof. Dr. Levent Kurnaz, “Sürdürülebilirlik alanında paydaşları bir araya getirmek üzere yola çıktık. Birlikten kuvvet doğar diyerek, gönüllülük temelindeki bu çabamıza herkesin katkıda bulunmasını diliyor, aramıza katılmaya davet ediyoruz” çağrısında bulunuyor.

 Füsün AKAY

Öncelikle, Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) programının içeriği hakkında bilgi alabilir miyiz? Bu oluşum ne zaman hayata geçirildi, hedefleri neler?

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri **Ban Ki-moon** tarafından 2012

yılında kurulan UN SDSN'in amacı, küresel ölçekte sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin karşısındaki engelleri, bilimsel ve teknolojik bilgi birikimini harekete geçirerek aşabilmek.

Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen UN SDSN hedeflerini de şöyle sıralayabiliriz:

- Açlık ve aşırı yoksulluğu sona erdirmek,
- Dünyada sürdürülebilir gelişmeyi başarmak,
- Yaşam ve geçim için tüm çocuklar ile gençlere etkili eğitim sağlamak,
- Herkes için cinsiyet eşitliği, sosyal içerme (kabul), insan hakları elde etmek,
- Her yaşta sağlık ve refaha ulaşmak,
- Tarım sistemlerini geliştirmek ve kırsal refahı yükseltmek,
- Kapsayıcı, üretken ve dayanıklı şehirler yaratmak,
- İnsan kaynaklı iklim değişikliğini durdurmak ve sürdürülebilir enerji sağlamak,

- Ekosistem hizmetleri ve biyoçeşitliliğin güvenliğini sağlamak; su ve diğer doğal kaynakların iyi yönetimini garanti altına almak,
- Sürdürülebilir gelişme için yönetimi dönüştürmek.

SDSN'in Türkiye ağı'nın kurulması için geçtiğimiz yıl yapılan başvurular arasında Boğaziçi Üniversitesi seçildi. Siz de bu ağın iki eş başkanından birisiniz. Projenin Türkiye yönetiminin oluşturulması için nasıl bir yol izlediniz; şimdiye dek ne gibi çalışmalarda bulundunuz?

Evet, Boğaziçi Üniversitesi geçtiğimiz yıl SDSN Türkiye Ağı'nın yürütücüsü olarak belirlendi. Ağın açılış toplantısı 27-28 Haziran 2014 tarihinde gerçekleştirildi. Toplantının açılışını da küresel UN SDSN sisteminin başkanı olan Columbia Üniversitesi'nden **Prof. Jeffrey Sachs** yaptı. Açılışa Türkiye'de sürdürülebilirlik alanında çalışan bilim insanları ve iş dünyasının yanı sıra sivil toplum ve kamudan da çok sayıda uzman katıldı.

Boğaziçi Üniversitesi eski rektörü **Prof. Dr. Üstün Ergüder**'in onursal başkanlığında UN SDSN Türkiye Ağı yönetimi oluşturulmaya başlandı. Sistemin eş başkanlığını ise ben ve **Doç. Dr. Nilgün Cıltz** üstlendik.

Hemen ardından, UN SDSN Türkiye'nin yol haritasını belirleyecek olan Liderlik Konseyi'nin kurulması için bu alanda söz sahibi bilim insanları, iş dünyasının ilgili isimleri ve sivil toplum kuruluşlarına çağrı yaptık. Çağrımızı kabul eden üyeler ile ilk Liderlik Konseyi toplantısı 19 Ocak 2015'te gerçekleşti. Bu toplantıda da UN SDSN Türkiye Ağı'nın Yürütme Komitesi belirlendi.

Peki, UN SDSN Türkiye olarak belirlediğiniz temel misyon nedir? Bu doğrultuda hangi kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmayı hedefliyorsunuz?

UN SDSN Türkiye Ağı'nın en önem-

Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Türkiye Ağı'nın 27-28 Haziran 2014'te gerçekleştirilen toplantısında Columbia Üniversitesi'nden Prof. Jeffrey Sachs da bir konuşma yapmıştı (sağda).

li görevi; akademi, iş dünyası, STK ve kamu kurumlarını ortak bir platformda buluşturmak. Bu çerçevede, ülkemizdeki tüm üniversitelere ve araştırma kurumlarına, onları, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Türkiye Ağı'na katılmaya davet eden mektuplar gönderdik. Benzer davet çağrılarını sivil toplum kuruluşları ile meslek örgütlerine de ilettik. Son olarak da bakanlıklara ve diğer devlet kurumlarına çabalarımız hakkında bilgilendirme yaptık.

Buradan göreceğimiz üzere, UN SDSN Türkiye'nin temel misyonu, sürdürülebilir kalkınma alanında karşılaşılan sorunlara kalıcı çözümler üretebilmek için paydaşları bir araya getirebilmek. Bilim insanlarının, iş dünyasının ve sivil toplumun ortak akıl ve gayretleriyle yaratacakları çözümleri devlete iletmek ve bu konuda politikalar üretilmesine yardımcı olmak UN SDSN'in en önemli varlık sebebi.

Ayrıca bir not düşmemizde de fayda var. Her ne kadar elimizden gelen herkese ulaşmaya çalışsak da mutlaka gözden kaçırdığımız kişi ve kuruluşlar olmuştur. Bu hata, bizim eksikliğimizden kaynaklanmıştır. Bu

nedenle, gözden kaçırdığımız kişilere aracılığınızla şunu iletmek isterim: UN SDSN Türkiye, sisteme dahil olmak isteyen herkese açık. Her iki eş başkanımızla temas kurulabilir.

“Sürdürülebilir Kalkınma” kavramı, çoğu kez “büyüme” ile karıştırılıyor, ya da farklı anlamlara çekilebiliyor. Siz, bu kavramı nasıl açıklıyorsunuz? Bu doğrultuda ne tür projelere imza atmayı hedefliyorsunuz?

Ülkemizde “Sürdürülebilir Kalkınma” sadece “ekonomik büyüme” ile açıklanmaya çalışılıyor. Ancak buradaki “kalkınma” kelimesi, dünya literatüründe “development” yani “gelişme” anlamında kullanılıyor. Bu nedenle de biz, konuşmalarımızda elimizden geldiğince **“Sürdürülebilir Gelişme”** demeye gayret ediyoruz. Ne yazık ki konu, dilimize “Sürdürülebilir Kalkınma” olarak yerleşmiş, değiştirmek kolay olmuyor. Belki de daha kolay çözüm, “Sürdürülebilirlik” demekten geçiyor. Bu bağlamda sürdürülebilirlik, yaşadığımız hayat biçiminin gelecekte de sürdürülebildiği; fakirlik ve eğitimsizlik nedeniyle temel insan ihtiyaçlarına sahip olamayan kişilerin de

SDSN Türkiye Ağı yönetimi, B.Ü. eski rektörü Prof. Dr. Üstün Ergüder'in (solda) onursal başkanlığında oluşturulmaya başlandı. Üniversitenin rektörü Prof. Dr. Gülay Barbarosoğlu da toplantıda konuşma yaparak çalışmalara destek verdi (üstte).

bu ihtiyaçları giderebilmelerini sağlayan bir yaşam sistemini kurabilmek anlamına geliyor. Bu bakış açısıyla, üretim sistemlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasının yanı sıra **açlık, salgın hastalıklar, iklim değişikliği**, çevre problemleri ve **insan hakları** gibi insanlığın geleceğini tehdit eden konulara da çözümler üretebilme kapasitesi, sürdürülebilirlik kavramının konusu haline geliyor.

Burada UN SDSN Türkiye Ağı'na düşen görev, öncelikle ülkemizin sürdürülebilirlik açısından nerede durduğunu belirlemek ve paydaşların katkılarıyla sürdürülebilirlik sorunlarına çözüm önerileri geliştirmektir. Bu açıdan bakıldığında UN SDSN'in de görevi, diğer BM kuruluşları gibi projeler üretmek yerine; projeler üretecek kişi ve kuruluşları, çözülmesi gereken problemler çevresinde bir araya getirecek zemini oluşturmaktır.

2015, uluslararası iklim müzakereleri açısından belki de dünya tarihinin en kritik yılı olacak. Paris COP21'e doğru, ülkelerin sürdürülebilir kalkınma konusunda önemli adımlar atmaları; bundan sonraki iklim politikalarını ve taahhütlerini belirlemeleri gerekiyor. Türkiye'nin bu konuda önemli sıkıntıları var. Özellikle de sağlam

bir iklim politikası oluşturmak için çeşitli düzeylerde (kamu, özel sektör ve sivil toplum) işbirlikleri konusunda önemli sorunlarımız var. Bu konuda SDSN olarak bir inisiyatif almayı düşünüyor musunuz?

Küresel UN SDSN Ağı'nın ilk adımında belirlediği en önemli hedef, tüm dünya için **"Deep Decarbonization Pathways"**, yani karbondan uzaklaşmak için esaslı yollar oluşturmak olarak ifade ediliyor. Burada belirlenen görev, tüm sistemin fosil yakıtları olmadan sürdürülebilir olarak çalışabilmesini sağlayacak çözümler yaratmak ve önermektir. UN SDSN Türkiye de burada üzerine düşeni yerine getirecektir. Ülkemizin iklim değişikliği alanında önemli uyum problemleri bulunuyor. UN SDSN Türkiye olarak, ortak akıl ile oluşturacağımız iklim değişikliğine uyum önerilerimizin, ülkemiz için daha gerçekçi çözümler olabileceğini düşünüyoruz.

Yine bağlantılı olarak, özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşlarını "Sürdürülebilir Kalkınma" çerçevesinde bir araya getirmek için yürüttüğünüz çalışmalar nelerdir? Önümüzdeki döneme yönelik hayata geçireceğiniz projeler hakkında bilgi verir misiniz?

2015 yılı için belirlediğimiz iki ana

hedefimiz var: Sürdürülebilirlik alanında ülkemizin pozisyonunu raporlamak ve bir paydaş haritası çıkarmak. Çözümleri kimlerin üretebileceğini belirlemek ve bu çözümleri kimlerin dinleyebileceğini bulmak son derece önemli. Bu nedenle de 2015 yılında bilim insanları, iş dünyası, sivil toplum ve kamu kesimini bir araya getiren çok sayıda danışma toplantısı düzenleyeceğiz. Bu toplantılar sonunda üretilen raporların, Türkiye'nin sorunlarını ortaya koyma açısından önemli bir yol gösterici olacağını düşünüyoruz. Aynı zamanda bu tespitler, ülkemizin G20 başkanlığı döneminde, problemlerimizi ifade edebilmek ve politikalar oluşturulmasını sağlamak adına önemli yapı taşları olacaktır.

Sürdürülebilirlik alanında paydaşları bir araya getirmek üzere yola çıktık. Birlikten kuvvet doğar diyerek gönüllülük temelindeki bu çabamıza herkesin katkıda bulunmasını diliyoruz; aramıza katılmaya davet ediyoruz. ○

Yenilenebilir bir Dünya için...

SOLAREX İSTANBUL

8. Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

09-11 Nisan 2015
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11. Salonlar

Güneş Enerjisi'nin Devleri **Solarex İstanbul**'da Buluşuyor

SOLAREX
İSTANBUL
GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB
(TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ)
DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR

Dikkat! Uydu Düşebilir! Uzayı da Çöplüğe Çevirdik!

Sonunda 50 yıl gibi kısa bir sürede uzayı da çöplüğe çevirmeyi başardık. Şu an başımızın üstünde bizden habersiz büyüyen, saatte binlerce kilometre hızla hareket kocaman bir enkaz var... Uzay boşluğundaki çarpışmalar nedeniyle sayıları her geçen gün artan ve milyonları bulan uydu parçaları, astronotların şimdiye kadar uzaya düşürdüğü eşyaların bir kısmı atmosfere girerken yanıp yok oluyor; bir kısmı ise genelde dünyanın boş alanlarına düşüyor. Ama bu, 1997'de Oklahoma'da omzuna küçük bir uydu parçası isabet eden ve olayı yara almadan atlaman Lottie Williams kadar şanslı olabileceğimizin garantisi değil.

 Füsun AKAY

iklîm değıştikçe, yaşanan ilginç gök olaylarına da yavaş yavaş alışıyoruz galiba. Çöl kumuyula karışık çamurlu yağmurlar artık bizi şaşırtmıyor pek; yaz günü yağın ceviz büyüklüğündeki dolu da... Tabii arada "Bu kadarına da pes" dedirten olaylar yaşanmıyor değil. Mayıs 2014'te Sri Lanka'da meydana gelen hortumun **gökten balık yağmasına** neden olması gibi... Hortum, bir elektrik süpürgesi gibi çektiği balıkları çok uzaklara fırlatınca gökten resmen balık yağmış, bölge halkı da onları toplayıp bir güzel yemişti. Yıllar önce Amerika'da gökten yağmurla birlikte yağın ve bir anda her yeri kaplayan solucanların gizemi ise halen çözülebilmemiş değil...

Hava olaylarından bağımsız çok garip olaylar da görüldü bugüne kadar... 1997'de Japonya'da deniznin ortasındaki bir balıkçı botunun üzerine havadan bir ineğin düşmesi, kabul edersiniz ki hâlâ sıradışı. Botun az daha batmasına neden olacak ineğin, bir Rus kargo uçağı tarafından atıldığı tahmin edilmiş, birkaç

hafta sonra açıklama yapan Rus Havagücü de konuya son noktayı koymuştu. Şaşırtan bir cevaptı ama gerçektir: "Uçak mürettebatı, ineği yemek için aldı ama uçak tehlikeye girince Japon Denizi üzerindeki Japon Denizli üzerindeyken aşağı attı". (Tabii mürettebatın canlı bir inek alıp onu uçakta kesmeyi düşünmesi, gökten inek düşmesi kadar enteresan!).

Yine yıllar önce Almanya'da otobanda araba kullanan bir kadın, dikiz aynasından gökten yüklü miktarda banknot yağdığını görüp durmuş ve tüm paraları toplayıp polise ihbar etmişti. Yetkililer olay yerine vardıklarında tek bir banknot izine bile rastlayamadı. Tek bir görgü tanığı olan bu olay da bir muamma olarak tarih sayfalarına geçti.

Belki gökten bir inek düştüğünü ya da banknot yağdığını görmeyeceksiniz. Ama şimdi size öyle bir habermiz var ki, ihtimali "**trilyonda bir**" de olsa başınıza gelebilir. Tepemizde bizden habersiz büyüyen ve büyük bir tehlike arz eden kocaman bir "**Uzay Çöplüğü**" var... Uzay boşluğundaki çarpışmalar nedeniyle

sayıları her geçen gün artan ve milyonları bulan uydu parçaları, astronotların şimdiye kadar uzaya düşürdüğü eşyalar, inanılmaz bir hızla hareket ediyor ve bir kısmı genellikle atmosferde yanıp yok oluyor. Bir kısmı da genelde dünyanın boş alanlarına düşüyor. Ama bu, 1997 yılında Amerika Oklahoma'da omzuna küçük bir uydu parçası isabet eden ve olayı yara almadan atlaman **Lottie Williams** kadar şanslı olabileceğimizin garantisi değil.

Bir Santimden Küçük Kurşundan Hızlı...

Dünyanın sonlu, sınırlı bir yer olduğunu anlayan insanlık, büyük öngörüsüyle(!) gözünü uzaya dikti. Nasıl olsa mavi gezegenin kaynakları sınırlıydı ve çöpe dönmeye başlamıştı. Bunun için bir çıkış yolu, alternatif bulunmalıydı: Uzay... Ve tarihler 4 Ekim 1957'yi gösterdiğinde ilk yapay uydu Sputnik 1, Sovyet bilim insanları tarafından uzaya fırlatıldı. Başına geleceklere habersiz olan

dünyalıların heyecanlı bakışları altında...

Günümüzde her yıl yaklaşık 500 uydunun gönderildiği uzay boşluğu, aradan geçen 58 yıl içinde tam anlamıyla bir çöp yığını haline geldi. Tahminlere göre bugün **dünya yörüngesinde 10 santimden büyük 20 bin, 1 santimden büyük 500 bin ve (sıkı durun) 1 santimden küçük 100 milyondan fazla nesne dolaşiyor!** Parçaların bu kadar küçük olması içinizi hiç rahatlatmasın çünkü sadece 0,5 milimetre eninde ve saniyede 10 km hıza sahip bir parçacık, bir uzay gemisini delip astronotu öldürebilir. Örneğin 1983 yılında 0,2 mm boyutlarında kuru bir boya parçacığı, Challenger uzay mekiğinin kabin camını delmişti. Dünyaya geri dönen mekik, camı değiştirildikten sonra tekrar fırlatılmıştı. Saniyede 10-12 km hızla, yani kurşundan daha hızlı hareket eden cisimlerin saatteki hızı 25 bin-35 bini bulabiliyor. Eğer iki cisim birbirine zıt yönde hareket ediyorsa, birinin hızı ötekine göre saatte 72 bin kilometreyi bulabiliyor. Uzay çöplüğünü oluşturan parçaların büyük bir çoğunluğu dünyanın alçak yörüngesinde, yani yaklaşık 1500 kilometreden yakında. En çok parçanın olduğu bölge ise 800-850 kilometre arasında. **Amerikan Uzay ve Havacılık Dairesi'nin (NASA)** verdiği bilgiye göre **şu an gözlemlenebilen cisim sayısı ise yaklaşık 21 bin.**

Yoğunlukları ve Çarpışma Olasılıkları Artıyor

Bu atıkların oluşmasındaki en büyük neden, bilerek ya da bilmeyerek gerçekleşen uydu patlamaları. 1986'da **Avrupa Uzay Ajansı'na (ESA)** ait Ariane roketinin infilakıyla ortaya 2775 parçanın yayıldığı söylersek, işin ciddiyeti daha iyi anlaşılır. Parçalar, ilk başta roketin eski yörüngesinde hareket ederken, dört yıl sonra dünya çevresine dağıldı.

Bir başka sorun daha var. O da enkazın çarpışmalarla giderek büyüdüğü. 1970'lerde dünya yörüngesindeki cisimleri araştırmaya başlayan NASA'da görevli **astrofizikçi Donald Kessler'in** o yıllarda öngördüğü senaryo "**Kessler Sendromu**" olarak adlandırılmış ve tartışma konusu olmuştu. Kessler'in senaryosu, dünya ekseninde dönen nesnelere yoğunluğunun artması ve bunların çarpışma olasılığının yükselmesi üzerine kurulu. Uzayda gerçekleşen çarpışmalar sonucu ortaya daha fazla parça çıkacak ve kaçınılmaz son yaşanacak. Bu parçacıkların sayısı arttıkça daha çok çarpışma ve daha çok parçacık oluşacak. Bundan beş yıl önce yaşanan bir çarpışmayı bu duruma örnek gösterebiliriz. Rus askeri haberleşme uydusu **Cosmos 2251**, 2009'da Sibiryada üzerinde 789 km yükseklikte Amerikan uydusu **Iridium 33** ile çarpıştı ve 1700 kadar parça uzaya saçıldı. Uzaydaki roket ve uydu sayısının azaltılmadığı takdirde çöplüğün giderek daha büyük bir sorun haline geleceğine dikkat çeken Kessler, dünyanın alçak yörüngesindeki uzay operasyonlarının da tehlikede olduğunu vurguluyor. Unutmadan söyleyelim; uzayda yaklaşık 1000 adet çalışır halde olan uydu var.

Tesadüf Buna Denir: Uydu, Kozmonot Caddesi'ndeki Eve Düştü

Aerospace şirketine bağlı **Center for Orbital and Reentry Debris**

Astrofizikçi Donald Kessler'in yıllar önce sunduğu senaryo gerçekleşti. Dünya ekseninde dönen nesnelere yoğunluğu arttıkça çarpışma olasılıkları yükseliyor ve enkaza her geçen gün yeni parçalar ekleniyor...

Studies'in (CORDS) verdiği bilgiye göre 1968-2008 arasındaki 40 yıllık sürede dünya atmosferine yaklaşık 6 bin ton enkaz girip yapmış. Bunların büyük kısmı atmosferde yanıp kaybolurken, bir kısmı gezegenimize düşüyor. Düşüş yerleri de genelde okyanuslar, Kanada'nın kuzeyindeki tundralar, Avustralya çölleri ve Sibiryada oluyor. Örneğin Rusya'ya **MİR Uzay İstasyonu** 2001 yılında kontrollü şekilde düşürülmeye çalışılmış ve 1500 parçayla **Fiji Adaları** yakınlarında Büyük Okyanus'un sularına gömülmüştü. Ozon tabakasındaki durumu incelemek için göreve giden "**Üst Atmosfer Araştırma Uydusu'nun (UARS)** 2011 yılında düşeceği NASA tarafından açıklandığında ise büyük korku yaşanmıştı. Çünkü açıklamaya göre Kuzey Amerika dışındaki her yer tehlike altındaydı. Kontrollü şekilde düşmesi için çalışmalar yürütülen UARS, Kanada'nın batı kesiminde Calgary kentinin **Okotoks kasabası semalarında parçalandı.** Parçalar 805 km'lik alana yayıldı. UARS

Kanada'ya düşen ilk uydu değil. 1978 yılında Sovyet uydusu **Kosmos 954**, ülkenin kuzeyindeki 600 kilometrelik alana düşmüştü. Üstelik yoğun radyoaktif maddeler içeren parçalarıyla... Bu nedenle **Uluslararası Uzay Hukuku** gereğince Sovyetler Birliği, Kanada'ya milyonlarca dolar tazminat ödedi. Uyduların sıklıkla düştüğü **Sibirya**'da da bundan üç yıl önce feci bir kazadan kıl payı dönüldü. Fırlatıldıktan kısa bir süre sonra düşen Rusya'ya ait iletişim uydusu Meridian, Sibirya'daki Novosibirsk kentinde ne tesadüftür ki, "Kozmonot Caddesi"ndeki bir eve çarptı. Odun almak için birkaç dakika önce evinden çıkan vatandaş, 5 kg ağırlığındaki titanyum top nedeniyle yaralanmaktan ya da ölmekten kurtulmuş oldu.

Eldiven de Var, Spatula da!

Uzmanlara göre alçak yörüngede olan parçalar er ya da geç düşmeye mahkûm... Uzaydaki en eski çöp ise 1958'de fırlatılan **Vanguard I** adlı araştırma uydusu. 16,5 cm çapındaki ve 1,5 kg ağırlığındaki bu uydu, o zamandan beri yörüngede dolanmaya devam ediyor. Tıpkı binlerce tonluk diğer çöpler gibi... Avrupa Uzay Ajansı'nın 2012'de irtibatı kaybettiği **Envisat gözlem uydusu** da bunlardan biri. İngiltere'deki

Yara Almadan Kurtuldu

Yıl 1997, yer ABD'nin Oklahoma eyaleti... Sabahın erken saatlerinde yürüyüş yapmaya çıkan **Lottie Williams ve arkadaşları**, havadan gelen sesle bakışlarını gökyüzüne dikerler. Bir ateş topu kendilerine doğru geliyor! Ne olduğunu anlamayan Williams omzunda küçük bir darbe hisseder. Parça ona çarpıp yere düşmüştür. Neyse ki yara almadan kurtulur genç kadın. Yetkililerin yaptığı araştırma sonucunda düşen parçanın, 1996 yılında uzaya fırlatılan

Amerikalı uzay yürüyüşçüsü **Ed White**'in düşürdüğü eldiven ile **Piers Sellers**'in onarım sırasında kaybettiği spatula, uzay çöplüğündeki nesnelere arasında...

Delta 2 uydusunun yakıt tankına ait bir parça olduğu saptanır. Yetkililer, böyle bir olay yaşandığı için genç kadından "özür" dilerler. Uzaydan düşen bir parçanın çarptığı ilk insan olarak tarihe geçen Williams, o gün yaşadıklarını "Başıma gelen en ilginç olaylardan biriydi" şeklinde değerlendirir ve şu izlenimleri aktarır: "Ağırlığı boş bir soda kutusu gibiydi. Kumaş parçasına benzer bir görünümü vardı, ellediğinizde ise metalik bir ses çıkarıyordu."

Uzayı En Çok Kirleten Ülke Rusya

Rusya Uzay Bilim Araştırmaları Enstitüsü'nün 2013 verilerine göre, uzayı en çok Rusya kirletiyor. Uzayda kullanılmayan **15.733 adet terk edilen parça** bulunduğunu belirten Enstitü, bunların **6125'inin Rusya'ya, 4627'sinin ABD'ye ve 3672'sinin Çin'e ait olduğunu** açıkladı. Ayrıca uzay boşluğunda Fransa'nın 502, Japonya'nın 206, Hindistan'ın 171 ve Avrupa Uzay Ajansı'nın 90 adet kullanılmayan parçası bulunuyor. Yaklaşık 90 parça ise diğer ülkelere ait.

Leicester Üniversitesi'nden fizikçiler, dünya yörüngesinde kontrolsüz olarak hareket eden uydunun en az 150 yıl boyunca uzayda kalmasının beklendiğini ve diğer uydular için büyük risk oluşturduğunu söylüyor. 1960'larda nükleer savaş olasılığına karşı telekomünikasyon iletişiminin sağlanması amacıyla Amerika tarafından gönderilen **bakır iğneler** de oldukça tehlikeli. Proje başarıya ulaşmadı ancak bu iğneler saatte binlerce kilometre hızla vızır vızır dönüyor. İlk Amerikalı uzay yürüyüşçüsü **Ed White**'in eldiveni, Discovery uzay mekiğinin astronotu **Piers Sellers**'in bir onarım sırasında kaybettiği spatula, Atlantis astronotları Uluslararası Uzay İstasyonu'na takması gereken **birkaç civvata** ise uzaydaki diğer nesnelere arasında.

Uzaya "Temizlikçi" Gönderilecek

Peki, uzay çöplüğünün temizlenmesi için herhangi bir çalışma yürütülüyor mu? Bilim dünyası, bu büyük soruna karşı bir çare bulabildi mi? 2013 yılında Almanya'nın Darmstadt kentinde düzenlenen Uzay Çöplüğü Konferansı'nda konuşan **Avrupa Uzay Ajansı Uzay Çöplüğü Ofisi uzmanlarından Heiner**

Klinrad'a göre sorunu çözenin tek yolu, doğrudan oraya gitmek ve yörüngeyi bu yığından, en azından yılda 5-10 büyük nesneden arındırmak. İşte bu doğrultuda yürütülen çalışmalardan biri, Lozan'daki İsviçre Federal Teknoloji Enstitüsü (EPFL) Uzay Merkezi'nin Swiss Space Systems (S3) şirketiyle ortaklaşa yürüttüğü "CleanSpace One" adlı uydu projesi. Yörüngedeki atıkları güvenli şekilde imha etmek amacıyla "Janitor" (Temizlikçi) adında bir uydu geliştiren bilim insanları, projeyi 2018 yılına kadar tamamlamayı öngörüyor. Esnek bir yapıya sahip olan Janitor, uydulardan çıkan parçaları dünyanın atmosferine yönlendirerek nesnelere yanmasını sağlayacak. Avustralyalı bir grup bilim insanıyla çalışan NASA ise lazer ışınlarında yer alan fotonların taşıdığı az miktardaki hareket gücü sayesinde, vurulan uzay çöpünün yörüngesinin sapırlabileceğine inanıyor. Australian National University'de görev yapan astronomların geliştirdiği yöntem ile uzay çöplerinin yönü değiştirilerek atmosfere yönlendirilmesi ve burada yanarak yok edilmesi planlanıyor.

Bir haber de **Japonya Uzay Araştırma Ajansı**'ndan (JAXA)... Balıkçı ağlarından esinlenen bilim insanları

NASA'dan Astronotlara "Kaçış Botu"

Eskiden uzayı konu alan bilimkurgu filmleri, fantastik hikâyelere göre şekillenirdi. Oysa **Alfonso Cuarón**'un yönettiği, **Sandra Bullock** ve **George Clooney**'nin başrollerini paylaştığı 2013 yapımı **Gravity (Yerçekimi)** filminde bunun tersi oldu. İnsanlığın kısa bir süre içinde çöplük haline getirdiği uzaya dikkat çeken üçboyutlu film, iki astronotun yaşam mücadelesini anlatıyor izleyiciye. Hem de nefes kesen bir şekilde. Geçtiğimiz yıl **yedi dalda Oscar kazanan** filmde, Explorer uzay mekiğinde görevli deneyimli astronot Matt Kowalski, ne yazık ki hayatını kaybederken, ilk kez uzayda görev alan Dr. Ryan Stone

baş döndürücü bir serüvenden sonra bir kapsül aracılığıyla atmosferde yanmaktan kurtulup dünyaya inmeyi başarıyor. Olayın başlangıcı ise yine atmosferde özgürce gezen atıklardan kaynaklanıyor...

İşte NASA da filmde izlediğimiz gibi olası bir çarpışma anında astronotların zarar görmemesi için çözüm arayışı içinde. "**Cankurtaran Botu**" adlı bir proje üzerinde çalışan kurum, anlaşma imzaladığı **Boeing, Sierra Nevada Corp.** ve **SpaceX** gibi firmaların çalışmalarına başlamasını istedi. Projeye göre Uluslararası Uzay İstasyonu'na bir kaçış botu yerleştirilecek.

Uzay çöplüğünü temizlemek için geliştirilen projelerden biri CleanSpaceOne. İsviçreli bilim insanlarının amacı, Janitor adlı uydu ile nesnelere dünya atmosferine yönlendirilerek burada yanmalarını sağlamak...

700 metre uzunluğunda, alüminyum ve çelik kablolardan üretilen elektromanyetik bir ağ geliştirildi. İnsansız bir araç tarafından yönlendirilecek ağ, elektromanyetik alanı sayesinde çöpleri kendine çekebilecek. Yeterince parça topladığında araç yavaşlayarak "çöp torbasını" atmosferde yanmak üzere dünyanın yerçekimine bırakacak. Bu yöntem başarılı olursa Japon araştırmacılar, 10 kilometrelik bir ağ tasarlayarak daha geniş çaplı bir temizlik yapmayı planlıyor. Ancak bazı araştırmacılar, bu yöntemin pek de gerçekçi olmadığı görüşünde. Çünkü binlerce km hızla hareket eden nesnelere, bu ağı delip geçecek.

NASA'ya göre bir uzay çöpünün insana isabet etme olasılığı trilyonda bir. Ancak önlem alınamazsa, temizleme çalışmaları başarıya ulaşmazsa, bu iş için oraya gönderilen parçalar bile bizim için bir tehlike oluşturacak. Bari kafama bir şey düşecekse, o da **Ed White**'in eldiveni olsun! ○

Semra Sevinç
Sürdürülebilirlik Akademisi
Yönetim Kurulu Üyesi
ssevinc@surakademi.com

Paylaşım Ekonomisi ve Paylaşılan Nesnelerin İnterneti

Markaların gelecekte de en tercih edilen marka olmaları ve geleceği şekillendirmeleri, geleceği yaratmalarından geçiyor. Markalar, değişen tüketici davranışları ve trendleri ekseninde yeni tüketicinin beklentilerine uygun ürün hizmet ve deneyimler geliştirirken, geleceğin kârlılık ile birlikte toplumsal ve çevresel etkilerin eş zamanlı olarak düşünülmesinden, yönetilmesinden ve planlanmasından geçtiğini bilerek çalışıyorlar.

Geleceği şekillendiren markalar için başarı kurallarında şeffaflık, inovasyon, yeni ödüllendirme sistemleri, güçlü işbirlikleri ile ortak hedeflere daha etkili ulaşma, değer tanımlarının farklılaşması, ayrımcılık yapmadan yetkinliklerin ortaya çıkarılmasını sağlamak var. Markalar, tüm bu gereklilikler ile ortaya çıkan yönetim modeliyle nasıl bir hedef kitleye ürün ve hizmetlerini satacak? Yeni müşteri nasıl? Gerek ülkemizde gerekse dünyada markaların en önemli hedef kitlesi olan “**Y kuşağı**” ile ilgili farklı araştırmalar yapıyor ve yeni müşteri ile ilgili marka yöneticilerine bulgular sağlıyor. Bugün sayıları 20 milyonun üzerinde olan Y kuşağı, diğer adı ile “internet ve teknoloji kuşağı” özgür, aktif, adletsiz hiçbir şeyi kabul etmeyen, özgürlükçü, zaman ve mekandan bağımsız hareket eden bir kuşak. Risk almayı seviyorlar, rahatça risk alıyorlar ve sosyal duyarlılıkları fazla. Sosyal olaylara hemen tepki veriyorlar. Tüketici ve alışverişçi olarak baktığımızda her biri artık bilgili ve bilinçli tüketici olarak karşımıza çıkıyor. Çok fazla para harcama

istekleri yok. Markaların onlara bir şeyler satması düne göre biraz daha zor; daha az ev ve araba alıyorlar. Yeni müşterinin en önemli özelliği, ne satın aldığı veya neye sahip olduğu değil, neyi yapabildiği ve neyi yaratabildiği. Marka seçimleri, yaşam biçimi, tüketim ve alım satım davranışları bu özellikle şekilleniyor. Yeni nesil, kendilerinden önceki nesil kadar mülkiyet düşkününü bir kuşak değil, satın almak yerine kiralamayı tercih ediyorlar, paylaşım onlar için önemli. Z kuşağında bu özellikler daha da fazla.

Tüketim Modelleri Değişiyor

Paylaşım ekonomisi son yıllarda hızla yükselen yeni bir model. Araç paylaşımı, eşya paylaşımı iş modelleri, sosyal inovasyon yeni ekonominin öne çıkan özelliklerinden biri. 2015 yılı tüketici trendlerine baktığımızda yükselen trendler arasında nesnelerin internetinin bir sonraki aşaması olan “**Internet of Sharing Things**”i (Paylaşılan Nesnelerin İnterneti) görüyoruz.

Bu, aynı zamanda paylaşım ekonomisinin nesnelerin interneti ile ilgili çalışmaların yapıldığı bugünün ekonomisinde uygulama biçimi. İnternet aracılığıyla tüketim modelimiz değişiyor, artık ürün ve hizmetleri paylaşıyoruz. Tercih edilen markalar da bu modelle ilgili uygulamalar yapan markalar oluyor. Büyük markalar, bir tarafta KSS projeleri ile paylaşım ekonomisinin internet dışı uygulamalarını yaparken, diğer tarafta da paylaşılan nesnelerin interneti ile ilgili iş modelleri geliştiriyorlar. KSS projelerine örnek olarak

Knorr'un bakıma muhtaç yaşlılarla ilgili projesini gösterebiliriz.

İş modeli ile ilgili önemli bir örnek ise **Audi Unite** ve İsveç'te başlattığı araç paylaşım uygulaması. Bu modelde 4-5 kişi, dostlarımız, arkadaşlarımız, akrabalarımız beğendiğiniz bir Audi'yi 24 aya kadar kiralayabiliyor, kira bedelini ise yaptığımız sözleşmeye göre aylık sabit bir bedel veya kullanım bazlı bir model ile ödüyorsunuz. Bu sistemde cep telefonunuzda olan bir uygulama ile aracın yerini, kullanıma uygun olup olmadığını takip edebiliyor, akıllı anahtar sistemi ile aracı kullanabiliyorsunuz.

Bir başka örnek ise **BikeLock**, akıllı bisiklet kilit sistemi. Kullanıcıların Bluetooth üzerinden bisiklet paylaşım sistemine dahil olabildikleri, bisikletin bu şekilde kilitlendiği, bir paylaşılan nesnelere uygulaması. İnternet üzerinden 2014'ün son çeyreğinde başlayan uygulama New York, San Francisco, Montreal ve Ottawa'da kullanılmaya başlandı.

Bir başka iş modeli de Breather. Gün içinde 30 dakikadan 24 saate kadar uzayabilen bir sürede size ait özel bir odaya ihtiyacınız var ise, cep telefonunuzdaki bir uygulama ile size en yakın odaya ulaşabiliyor hızlıca ve belirlediğiniz sürede kullanabiliyorsunuz.

Bu ve benzeri örnekler İnternet of Sharing Things'in önümüzdeki yıllarda tüketicinin tercihlerinde yer alacağını gösteriyor ve inovasyonun, yenilikçiliğin marka başarısında belirleyici olduğu günümüzde marka dünyasında öne çıkan bir konu olarak yükseliyor.

11. GERİ DÖNÜŞÜM, ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ
VE ATIK YÖNETİMİ ULUSLARARASI FUARI

11-13 Haziran 2015

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul

Avrasya'nın Lider Çevre Teknolojileri Fuarı

Türkiye • Balkanlar • BDT Ülkeleri • Orta Doğu • Afrika

kati atık

atık su

atık gaz

yeşil enerji

rewistanbul.com

Organizasyon

İlk Hedefimiz HES'lerdir, İleri!

9 Şubat 2015 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Sayın Taner Yıldız tarafından “**Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı**” açıklandı. T.C. Hükümeti'nin niha yet bu kadar kapsamlı ve detaylı olarak hazırlanmış bir yenilenebilir enerji planının olması, elbette sevindirici ve ümit verici. Her zaman olduğu gibi “2023 yılı” hedeflenerek yapılan tahminler ve bu tahminlere ulaşmak için yapılması gerekenlerin raporlandığı bu çalışmayı Bakanlık, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD), İspanya Krallığı Hükümeti ve Deloitte Touche & Tohmatsu firması işbirliğiyle yapmış.

Gelelim hedeflenen rakamlara... Bu plana göre 2023 yılına kadar toplamda öngörülen kurulu güç dağılımı şöyle:

20.000 MW rüzgar
1.000 MW jeotermal
5.000 MW güneş
1.000 MW biyokütle
34.000 MW hidroelektrik

İlk etapta hayli iddialı gelen bu hedefleri, ülkemizin temiz enerji potansiyelini biraz araştırdığımız zaman bakın, hangi verilerle karşılaşıyoruz: (Kaynak: ETKB verileri)

48.000 MW/yıl rüzgar
4.500 MW/yıl jeotermal
56.000 MW/yıl güneş
2,6 Mtep/yıl biyokütle (26 GWh/yıl)
36.000 MW/yıl hidroelektrik

Bu rakamlar, Bakanlığın açıkladığı bundan sekiz yıl sonraki hedefler. Biz de merak ettik, acaba bundan önceki “resmi” hedefler nelermiş diye ve Google'a sorduk. Google çok kısa bir sürede bize cevap verdi ve dedi ki: “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinasyonunca 2009 yılında hazırlanan ‘**Elektrik Enerji Piyasası ve Arz Güvenliği Stratejisi Belgesi**’ kaynak kullanım hedefleri bölümünde şunlar belirtiliyor:

- Temel hedef, yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretiminde 2023 yılında en az %30 oranında yer alması,
 - 2023 yılına kadar tüm teknik ve ekonomik hidroelektrik potansiyelinin tamamının kullanımı,
 - 2023 yılına kadar rüzgar enerjisi kurulu gücünün 20.000 MW'a çıkarılması,
 - 2023 yılına kadar 600 MW'lık jeotermal potansiyelinin tümünün işletmeye alınması,
 - Güneş enerjisinin elektrik üretiminde kullanımının yaygınlaştırılması ve azami ölçüde değerlendirilmesi.”
- Gördüğünüz gibi bundan altı yıl kadar önce biyokütle

ve güneş enerjisi, herhangi bir kurulu güç hedeflemeye dahi değer bulunmamış. Oysa bugün güneş enerjisi (PV) kurulumlarına olan talep, o yıllardaki vizyonsuzluğu ve öngörüsüzlüğü haksız çıkaracak düzeyde.

Başka bir saptama da, hükümetimizin şu ana kadar sadece hidroelektrik kaynakların kullanımı konusunda hayli hırslı ve iddialı hedefler koymuş olması. Zira 36.000 MW kapasitenin bu sekiz yıl içinde %95'inin kurulması öngörülmüş. Oysa rüzgarda kapasitenin %50'sinin, güneşte %9'unun, jeotermalde ise %22'sinin devreye alınması hedefleniyor.

Ulusal Yenilenebilir Enerji Eylem Planı'nın dikkat çeken diğer önemli noktaları ise, lisanssız elektrik üretiminde başvuru prosedürlerinin kolaylaştırılmasına ve biyokütle için tarımsal üretimin teşvik edilmesine yönelik çalışmalar olduğu. Ümit ederiz ki biyokütle için tarım konusunda Tarım Bakanlığı ile ortak bir çalışma yürütülür, yeni istihdam ve üretim alanları açılması konusunda orta ve uzun vadeli doğru politikalar oluşturulur. Planda lisanssız limitinin 5 MW'a çıkarılması yönünde bir yaklaşım olması ise GES ve RES yatırımcılarına adına çok olumlu bir gelişme. Raporun tamamını okumak ve incelemek isteyenler için linkini paylaşalım: http://www.eie.gov.tr/duyurular_haberler/document/Turkiye_Ulusal_Yenilenebilir_Enerji_Eylem_Planı.PDF

Özetlersek, her ne kadar Bakanlık her vesileyle HES'lere ayrıcalık tanısa da, yenilenebilir enerji konusunda ilk defa bu kadar kapsamlı bir çalışma yapılmış olmasından dolayı memnun olmalıyız. Konulan hedeflere sekiz sene den çok daha kısa bir sürede ulaşılabilmesi için gerekli düzenleme ve yatırımcıların iştahını kapatmayacak siyasi ve ekonomik ortamın sağlanmasına da duaçı olmalıyız ☺

Nisan ayında tekrar buluşmak umuduyla...

Senem Gençer

www.facebook.com/
www.twitter.com/altenerji
www.linkedin.com/altenerji

ekolojik yaşam rehberi

Selen Özarslan Aktar

YENİ İNSAN yayınevi

Elbiselerimize, yiyeceklerimize, kabımıza-kacağımıza kadar giren kimyasallar, sağlığımızı ciddi şekilde tehdit ederken, yaşadığımız kenti, ülkeyi ve dünyayı boğucu bir şekilde sarıyor.

Çözümler her alanda aciliyet gösteriyor ama önce evimizden, kendi sokak kapımızdan başlamak gerekiyor.

Ekolojik yaşam rehberi bu amaçla yazıldı. Okumanızı tavsiye ediyoruz.

kadınlar ekolojik dönüşümde...

editör: emel değirmenci

YENİ İNSAN yayınevi

nasıl bir organik tarım?

editör: tuğrul köksal

YENİ İNSAN yayınevi

kişisel karbon ayak izi rehberi

Devrin Bahçeci

YENİ İNSAN yayınevi

Dr. Uygur Özesmi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Doğanın Gözcüleri

Son 40 yıldır Türkiye’de doğanın yok edilişi hızlanarak artıyor. Özellikle son yıllarda o kadar hızlandı ki, gün geçmiyor bir taş ocağına karşı ayaklanmış halk, dere ve nehirlerde toplu balık ölümleri, şehirlerin son kalan yeşil alanlarında AVM, otel, gökdelen, hatta camii inşaatları, doğal alanlardan geçen yollar, termik santrallara kurban edilen zeytinlikler, tarım arazileri, temiz enerji kaynağı rüzgar santralleri yüzünden kesilen ormanlar, kamulaştırılan tarım arazileri ile karşılaşılıyor. Bu hızlı yok oluşa, internet sayesinde artan sosyal medya iletişimiyle daha da fazla tanık oluyoruz.

Bazılarımız için haberler son derece moral bozucuyken, bazılarımız sadece üzölmekle kalmıyor, harekete geçiyor. Change.org’da açtıkları kampanyalar, insanların bu doğa

katliamlarını geniş kitlelere duyurmalarını ve nerede olursa olsunlar tepki göstermelerini sağlıyor. Böylece toplanan imzalarla, bu haberleri etraflarına yayıyor ve doğanın yok edilişi geniş kitlelerce daha da kabul edilmez hale geliyor.

Vatandaşlar, Türkiye’deki gelişmelere tanıklık ediyorlar. Böylece örneğin **Prof. Dr. Mustafa Sarı**’nın Van’da kurduğu “**Doğa Gözcüleri Derneği**”nin ruhu bütün Türkiye’ye yayılabiliyor. Yerel dernekler, artık Change.org’u kullanarak yerel sorunlarını bütün ülkeye yayma şansına sahipler. Dolayısıyla imzacıları sayesinde kendi medyalarını yaratıyor ve güncellemeler vasıtasıyla olumlu-olumsuz bütün gelişmeleri imzacılarıyla paylaşabiliyorlar.

Bu gelişmeler karşısında artık iktidar sahipleri, siyasi partiler, be-

diyeler, karar vericiler ve şirketler, halkın tepkisiz olmadığını izleyerek durumun farkına varmaya ve kendilerine yönelik başlatılan bu kampanyaları birer halkoyu gözöyle görmeye başlıyor. Bunu görmeyen siyasetçiler, bir süre sonra sonuçlarını sandıkta, şirketler satış rakamlarında görecek. Çünkü bu kampanyalarla halk, karar vericilerin yaptığı doğa katliamlarına tanıklık ediyor ve doğanın gözcüleri olarak engellemek için elinden geleni yapıyor. Halkın bu tanıklığı ve tepkisi sayesinde doğa katliamları ve bunu yapanlar unutulmayacak.

Not: Bu sayfalara yansımalarını istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz, İletişim Sorumlumuz Sırma Süren ile sirma@change.org’dan bağlantıya geçebilirsiniz.

Emirgan Parkı’nı da AVM İnşaatına Kurban Vermeyelim

İbrahim Betil, İstanbul’un son yeşil alanlarından olan Emirgan Parkı’nın da betona kurban gitmemesi için Change.org’da imza kampanyasını başlatmış. Çeşitli basın organlarında bu yeşil alanda da son zamanlarda Türkiye’nin her yerinde olduğu gibi bir AVM ve rezidans inşaatının başlayacağı haberi sosyal medyada hızla yayıldı. Bunun üzerine Betil, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne ve Başkan Kadir Topbaş’a hitaben kampanyasını başlattı. “İstanbul’un doğal, kültürel varlıkları içinde yer alan Emirgan Parkı, Emirgan Korusu’nun TOKİ tarafından AVM ve rezidans olmasını engelleme çağrımızdır. Bu şehrin seçmenlerinin sesini duyun, bu girişimi durdurmanızı istiyoruz.” Emirgan Parkı’nı siz de yeşil olarak görmeye devam etmek isteyen 5000’den fazla kişiye katılmak isterseniz, change.org/emirganparki üzerinden imzanızı verebilirsiniz.

Kuito Atık Gemisi'nin İzmir'de Yeri Yok

Aliağa Çevre Platformu, Angola açıklarında uzun yıllar ham petrol işleyen ve radyoaktif atık yüklü olduğu ile sürülen Kuito adlı gemi, sökülme için İzmir'in Aliağa ilçesi açıklarına getirilince, Platform insan sağlığı için ciddi tehdit oluşturacak bu geminin sökülmesinin durdurulmasını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan talep eden bir kampanya başlattı. Platform, kampanyayla ilgili olarak şu açıklamayı yapıyor: "Kuito adlı petrol tankeri, 1979 yılından beri faaliyet göstermekte olup, şu ana kadar 1 milyon 400 ton varil petrol taşımıştır. Bu tanker, kısa bir süre sonra Aliağa Gemi Geridönüşüm tesislerine getirilerek sökülme yapılacaktır. Gemi sökülmesinin çevresel etkileri ile ilgili Aliağa halkının çekinceleri bulunmaktadır. Aliağa bölgesi; çevrede bulunan rafineri, termik santral ve demir çelik sanayii gibi çok sayıda sanayi tesisi nedeniyle yüksek oranda kirlenmeye maruz kalmaktadır. Bölgedeki çevre kirliliği, insan yaşamı için asgari şartları sağlamamakta, sınırları aşmaktadır. Bütün bu riskler değerlendirildiğinde bizler, Aliağa halkı olarak bu geminin üzerindeki kimya-

sal kirlenmelerin cins ve miktarlarının birlikteliği raporuyla belirlenmesini ve halka açıklanmasını talep ediyoruz. Raporlama sonucunda tankerdeki kirlilik miktarının insan sağlığını tehdit edecek boyutta olduğu anlaşılır ise geminin bölge sınırlarından çıkarılmasını talep ediyoruz. Bu geminin bölge halkı için muhtemel bir tehdit olduğunu düşünüyoruz. Çocuklarımızın ve şehrimizin geleceği için hepimizi birlikteliğe davet ediyoruz. Bu yüzden Kuito gemisinin sınırlarımızın dışına çıkması için bir imza da sen ver." Bu kampanyaya Change.org üzerinden imza verebilirsiniz.

CHP Belediyesi, Levent'in Yeşilini Talan Etme!

Çağdaş Levent Derneği, bir dönem İstanbul'un yeşil semtlerinden olan ancak şu an büyük betonarme binalara kurban gitmiş Levent semtinin daha fazla zarar görmemesi için kampanya başlatmış. Dernek, **Cumhuriyet Halk Partisi** ve **CHP Belediye yönetimine karşı** yürüttükleri kampanyada, bölgede devam eden doğa katliamı ve çarpık kentleşmeye dur denilmesini talep ediyor: "İşyerine dönüştürülen binalarda katledilen ağaçlara rağmen Levent hâlâ yeşil ve gökdelenlerin gölgesinde, kurtarılmayı bekleyen bir vaha gibi duruyor.

50'li yıllarda kurulan ve 70'li yıllardan beri Geleceğe İntikal Ettirilecek Prestij Mahallesi ve doğal SİT statüsünde olduğu halde, rant peşinde koşanlara çanak tutan ve yasal engellere rağmen Beşiktaş Belediyesi'nin göz yumması sonucu yıllardır artan bir hızla işyerine

dönüşüm neticesinde konutlar artık azınlığa düşmüş durumda. Ağaç çeşitliliğiyle övünen mahallede yeşil gitgide azalıyor. İşyerleri, ağaçları kesip bahçeleri otopark alanına çeviriyor. Mahalle sakinleri, oy verdiği CHP tarafından sırtından hançerlendiğini hissediyor ve isyan ediyor. Sesini duyurmak için Kılıçdaroğlu'na derdini anlatmaya çalıştıysa da duyarsızlık devam ediyor. Gezi Parkı'na yapılan çevre ve yeşil karşıtı imar düzenlemelerine karşı çıkan, Ankara'daki Saraçoğlu

Mahallesi için mangalda kül bırakmayan CHP, koskoca Levent Mahallesi'ne karşı yapılan saldırıya karşı Üç Maymunu oynuyor adeta. Siz de bu olumsuz duruşa 'hayır' diyerek Türkiye Cumhuriyeti'nin bu ilk planlı mahallesi'nin yok olmasının önüne geçilmesine destek verin." Şu ana kadar 700 kişi tarafından imzalanan kampanyaya Change.org'dan destek olabilirsiniz.

Ve Başardın, İşe Yarıyor!

Ankara Dost Kitabevi'nin Çitleri Herkesin

Oğuz Namal, 2014 Haziran ayında Dost Kitabevi'ne karşı başlattığı imza kampanyasını 3000 kişinin desteğiyle kazandı. Namal, kampanyasında Dost Kitabevi'nden Ankara Karanfil Sokak'taki şubelerinin önündeki demir çitleri kaldırma- larını şöyle talep etmişti: "Birçok kişinin buluşma noktası olan Dost Kitabevi'nin önünde, isteyen herkes oturup sohbet edebiliyor veya buluşacağı kişiyi bekleyebiliyordu. Ayrıca birçok müzisyen yine aynı

yerde müzik yapabiliyor ve Karanfil Sokak'a hayat katıyordu. Ancak önüne yapılmış olan demir çitler, insanların keyifle oturduğu bu bö-

lümü tamamıyla kapatmış durumda. Bu çitleri kaldırmanızı talep ediyoruz." Namal, 12 Haziran'da başlattığı kampanyasında 23 Haziran 2014'te başarısını ilan etti ve kendisini destekleyenlerle şu mesajı paylaştı: "İmzalarınız ve internet üzerinde yayılan insanların eleştirileri sayesinde Dost Kitabevi'nin önüne gerilmiş tel örgüler kaldırıldı. Dost Kitabevi'nin anlayışlı yetkililerine ve destek veren herkese teşekkür ederiz."

15 Bin Kişi Kapadokya'daki İnşaatları Durdurmayı Başardı

"Kapadokya için korkuyoruz. Bölgenin gittikçe artan hızla betonlaşmasından korkuyoruz. Büyük sermayeli inşaat firmalarının Kapadokya'nın tarihi ve kültürel geçmişini hiçe sayan saldırılarından korkuyoruz. Uygunsuz ve çirkin yapılaşmalardan korkuyoruz. Kapadokya'nın milyonlarca yılda oluşmuş doğasının bir gecede yok edilmesinden korkuyoruz. Gözlerini kâr hırsı bürümüş insanların umursamazlığından ve kültürsüzlüğünden korkuyoruz" diyen Ayça Olcaytu İşçen, herkesi Kapadokya'nın geleceği için bir imza vermeye çağırıyordu. İşçen, "**Arinna Otel inşaatı**" ve "**CCR Otel inşaatları**" olarak bilinen inşaatların derhal durdurulmasını, koruma amaçlı imar planı onaylanmamış olan Nevşehir'in Uçhisar beldesinde bu ölçekte inşaatlara nasıl onay verildiğinin araştırılmasını ve inşaatların projeye uygun yürütülüp yürütülmediğinin incelenmesini sağlamak amacıyla imza toplamaya başlamıştı. Kendisine destek olan 15 bin kişi, bu otel inşaatlarını durdurmayı başardı ve konuyu yargıya taşıyarak kampanyalarının başarısını Ağustos 2013'te ilan etti.

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?
- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletilir.

change.org

www.ekodesignkonferansi.com

YEŞİL MOTİVASYON

KONFERANS 9 Nisan

AJANDANIZA NOT EDİNİ!

 @YEMEtkinlik
#ekodesign2015

 facebook.com/YEMEtkinlik

Detaylı bilgi ve sponsortluk için;

Yapı-Endüstri Merkezi

Etkinlikler Bölümü

0212 2667070

info@yemetkinlik.com

EKODesign, 8. yılında "Yeşil Motivasyon"u gündeme taşıyor.

Günümüzde günlük konuşmalara kadar işlemiş "yeşil" ve "sürdürülebilir" olma etiketlerinin altında yatan kavramları, yaklaşımları içselleştirmek ve teşvik etmek adına motive eden "yeşil" in anlamı nedir bugün? Bu sorunun cevabını, çok sesli bir platform olarak ilham verecek fikirlerle vermeyi amaçlayan EKODesign, sürdürülebilir tasarım ve kentleşmede farkındalık kazandıran özel sektör, kamu ve akademi temsilcilerini bir araya getirecek.

Bu yıla kadar, 1.500'ü aşkın izleyici ile Türkiye'den ve Dünya'dan kendi alanlarında uzman, farklı disiplinlerden 92 konuşmacıyı YEM'de buluşturan EKODesign Konferansı 2015'e **davettisiniz!** Motivasyonunuzu YEŞERTECEK bir gün olacak EKODesign 2015'te **buluşmak üzere!**

Önce Bi' Sessiz Olalım

Avrupa Komisyonu bünyesindeki “Çevre Politikası İçin Bilim” (Science for Environment Policy) adlı kurum, 2015’in ilk tematik sayısında gürültünün sağlık üzerindeki etkileriyle ilgili çalışmalara yer verdi. Fatma Gül Altındağ da dokuz çalışmanın bulunduğu bültenden yola çıkarak gürültü konusunu etraflıca masaya yatırdı okurlarımız için...

 Fatma Gül ALTINDAĞ, altindagf@gmail.com

ABD'nin Minneapolis şehrindeki Orfield laboratuvarlarında bulunan “Yankısız oda” dünyanın en sessiz odası. En çok vakit geçiren kişi 45 dakika oturabilmiş. Kalp atışı, akciğerler, mideden gelen seslerin duyulduğu odaya giren kişiler, bir süre sonra halüsinasyon görmeye başlıyorlarmış ve hatta NASA'nın astronotlarına uyguladığı halüsinasyon testleri burada gerçekleşiyormuş.

İnsanlık Çok Ses Yapıyor

Gürültü, Türkçede yansıma ile türetilmiş sözcüklerden biri; “gür gür” ve “gürül gürül” sesinden geliyor. Yani doğadaki bir sesin insan diline aktarılmasıyla oluşmuş. İngilizcede ise “noise” sözcüğü Latince “deniz tutması” anlamına gelen “nausea” sözcüğünden türemiş.

En başta büyük ihtimalle yalnız şelale gürliyordu, dere gürliyordu, nehir gürliyordu. Ara sıra gök de gürlemiş olabilir. Ağaçlar o zaman da gürlememiştir, sanmıyorum, en fazla hışırdamışlardır. Sonra insan gürlemeye başladı. Ve sonra insan gürültülemeye başladı, insan endüstriyi gürültüledi, trafiği gürültüledi. Sonra bir baktık, çıkardığımız çirkin seslerin doğanın o ihtişamlı güzel sesleriyle uzaktan yakından alakası yok, adına gürültü deyiverdik.

“Sessiz alanları muhafaza etmek sağlığa iyi geliyor” (*Preserving quiet areas improves health*) başlıklı makalede, gürültünün olumsuz etkileriyle ilgili yapılmış pek çok çalışma olmasına rağmen, sessiz alanların olumlu etkileri üzerine yapılmış az sayıda çalışmanın olduğundan bahsediliyor. Sessizlik arada kayna-

masın diye girişi gürültüyle yapmış olsak da, biz önce bu çalışmayla başlayalım. Makalede gürültülü alanlarla sessiz alanların sağlık üzerindeki etkilerini karşılaştırabilmek amacıyla yapılmış bir çalışmaya yer veriliyor. Yeni Zelanda’da yapılan çalışmada, kişilerin sağlık durumlarından ne kadar memnun olduklarını pek çok açıdan oylamaları istenen **“Sağlıkla ilgili hayat kalitesi”** (Health-Related Quality of Life-HRQOL) isimli bir yöntem kullanılıyor. Bu yöntemle sağlığa olan etki, yaşamdan kaç sağlıklı yıl kaybettiği üzerinden açıklanabiliyor. Örneğin Avrupa’da bir yılda maruz kalınan trafik gürültüsü, 1 milyon sağlıklı yılın kaybına eşdeğermiş.

“Sessiz kırsal”, “Gürültülü kırsal”, “Sessiz kent” ve “Gürültülü kent” olarak tanımlanmış dört alanda yapılmış gürültüyle ilgili çalışmalardan aldıkları verilerin kullanıldığı çalışmada bu bölgelerde yaşayan 823 kişi inceleniyor. Gürültülü kırsal diye tanımlanan yer bir rüzgar santalının yanı, gürültü kent diye tanımladıkları yerler havaalanı ya da ana otopanların yanı ve her iki sessiz yer

de kalabalık yollardan ya da endüstriden uzak mekanlar.

HRQOL, çok kolay tahmin edebileceğimiz üzere en yüksek sessiz kırsalda çıkıyor, yani gürültü azaldıkça yaşam kalitesi artıyor. Burada ilginç olabilecek bir not; ulaşım araçlarından kaynaklı gürültüyle HRQOL arasında net bir ilişki tanımlanabilirken, köpek havlaması ya da çim biçme makinesi gibi seslerin oluşturduğu mahalle gürültüsüyle HRQOL arasında net bir ilişki kurulamaması. Araştırmacılar, bu durumu mahalle gürültüsünün sürekliliğinin daha az olmasına bağlıyorlar.

Çalışmanın en ilginç sonucuysa gürültülü kentle gürültülü kırsal kıyaslaması: Kırsaldakiler, kenttekilere kıyasla gürültüye çok daha fazla sinirleniyorlarmış.

Kimse ömrünü “Yankısız oda”da geçirmesin, hoş seslerin yokluğunun başımıza ne işler açtığını da göreceğiz ama ister kentte olsun ister kırsalda, insanlık çok ses yapıyor.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/preserving_quiet_areas_improves_health_47si7_en.pdf

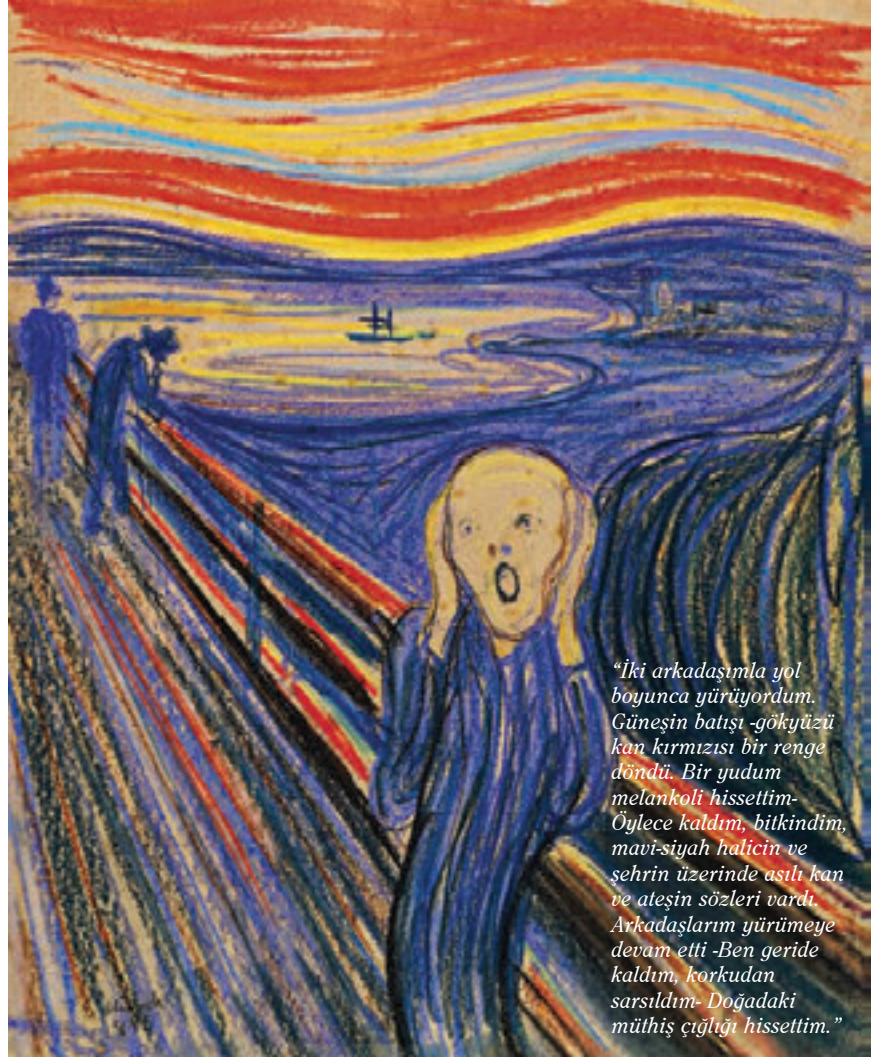
Tanrım Beni Baştan Akort Et

Sessiz bir yerde, hoş bir çevrede yaşamının sağlığı etkilerinin ne kadar muhteşem olacağına çok açık olduğuna “**Sesler ruh sağlığımızı nasıl etkiliyor?**” (*How sounds affect our state of mind*) isimli makalede değinilmiş. “O zaman bu çalışmayı neden yaptınız ey bilim insanları” diye sorduğumuzdaysa makale bize hemen şu cevapla geliyor: Peki sessizlikle kastedilen nedir?

Hoş ve doğal seslerle çevrelendiğimizde kendimizi sakin ve güvende hissederken, makinelerin ürettiği ani ve rahatsız edici bir ses, bizi bu durgun halden çıkarıyor. Araştırmacılar burada genelde tehlike habercisi olan bu tip sesleri duyduğumuzda tüm dikkatimizi seslere vermek üzere diğer tüm hayvanlar gibi evrimleşmiş olabileceğimizi söylüyor. Yani insanlar onları en çok rahatsız eden seslere karşı bir nevi “akort” edilmişler, aynı şekilde var olduğu zaman güvende olduğumuzun garantisi olan, bizi hoş eden seslerin yoklukları da o güvene ihtiyaç duyduğumuz için bir o kadar rahatsız edici oluyormuş.

4 Tip Ruh Hali Tanımlanmış

Hem güzel hem rahatsız edici seslere verilen tepkilerle ilgili yapılan halihazırdaki çalışmaları inceleyen araştırmacılar, daha sonra “ruh hali üzerinde sesin etkisi” isimli kendi modellerini geliştirmişler. Psikoloji ve nörobiyoloji bilimlerinden de yardım alınan modelde dört tip ruh hali tanımlanmış: **Canlandırıcı** (uyku hali), **yenileyici**, **çaba isteyen** ve **yetersiz** (daha çok çaba isteyen). Modele göre kendimizi güvende hissettiğimiz bir yerde canlandırıcı

“İki arkadaşımın yol boyunca yürüyordum. Güneşin batışı -gökyüzü kan kırmızısı bir renge döndü. Bir yudum melankoli hissettim- Öylece kaldım, bitkindim, mavi-siyah halicin ve şehrin üzerinde asılı kan ve ateşin sözleri vardı. Arkadaşlarım yürümeye devam etti -Ben geride kaldım, korkudan sarsıldım- Doğadaki müthiş çığılığı hissettim.”

bir ruh hali içindeyiz, sanki uyuyup uyanıyor gibi dinleniyor, güçleniyoruz. Yenileyici ruh halinde hafiften uyanıgız, düşünme ve davranış şekillerimizde özgürüz, hafiften yenileniyoruz, güzelleşiyoruz. Üçüncüsünde ise tehdit hissettiğimiz anda farkına varıyor ve kulaklarımızı çok çabuk dikiyoruz. Yetersize geldik mi, kulaklarımız kuyruğumuz her daim dimdik, hırlaya hırlaya nereden tehlike gelecek diye bekleyip duruyoruz. Bu sonuncusuna “Daha çok çaba isteyen” demelerinin sebebi; dikkatimizi toplayamıyor, belirli bir düşünce üzerine odaklanmakta zorluk çekiyor oluşumuz. Araştırmacılar, yine bununla kalsanız iyi, diye de ekliyorlar, çünkü sürekli tetikte olunan ruh halinde -korkarım burada Hindu rahipleri haricinde geri kalan tüm insanlıktan bahsediliyor- yalnızca dikkatimizi toplayamamakla kalmıyor, aynı zamanda o canlandırıcı, dinlendirici halin şifa-

larından mahrum oluyormuşuz.

Gezegene insan olarak gelmemiz, yeterince büyük bir şanssızlık değilmiş gibi bir de sonradan gelmenin ceremesini çekiyoruz. İnsanlık kim bilir bu kadar yıl ne acayip sebeplerle tetikte olmayı öğrendi durdu, biz de payımıza düşen bilgiyi mecburen taşıyacağız (Kesin bütün tehditleri de kendileri yaratmışlardır ya, neyse konuyu dağıtmayalım). Ben şimdi burada ne için yaptığımı bile bilmeden kulaklar dimdik hırlaya hırlaya geziyorum, zaten hırlamaktan harap oluyorum, bir de üstüne canlanmadan, yenilenmeden mahrum kalıyorum. Oysa kim istemez ki yeni bir sayfası olsun? Tertemiz bir akortla şöyle güzel bir “do” vererek kainatın tüm seslerine eşlik edelim.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/how_sounds_affect_state_of_mind_47si8_en.pdf

Gürüldemeyelim ve Gürüldetmeyelim

Biz sağlıklı yetişkinler olarak gürültüye maruz kaldığımızda başımıza bunlar geliyorsa, kim bilir bizden daha hassas olan anne karnındaki bebekler, yeni doğanlar, ruhsal rahatsızlıkları bulunanlar ya da kulak çınlaması gibi problemleri olanlar nasıl etkileniyordur? Bu soruyu cevaplayabilmek için şimdi “Gürültüye maruz kalan hassas insanların sağlık durumları araştırma altında” (*Health of vulnerable people exposed to noise is under-researched*) isimli çalışmaya göz atalım. Çalışmada Nisan 2006 ve Nisan 2011 tarihleri arasında yayınlanmış 62 makale mercek altına alınmış. İncelenen makaleler, okul öncesi ve daha büyük çocuklar, otizm, astım gibi hastalıklara sahip çocuklar, dikkat eksikliği ya da hiperaktivitesi olan çocukları inceleyen çalışmaları da içeriyordu.

Çocuklar Daha Az Sinirleniyor

62 makale içinde çok ilginç sonuçlar içeren çalışmalar var: Biri, hasta kayıt kabul ofisine solunumla ilgili bir hastalık ya da zatürreyle kayıt yaptırmış 10 yaşından küçük çocuklarla maruz kaldıkları trafik gürültüsü arasında ilişki kurarken, diğeri astım hastalığı olan kızların gece gürültüsüne maruz kaldıklarında astım krizi geçirmeye daha yatkın olduklarını ortaya sermiş (Neden yalnızca kızları incelemişler, onu da bilim tarihçisi düşünsün). Çalışmayı yapanlar, gürültünün muhtemel etkilerini gruplandırarak bu etkiler adına genel sonuçlar çıkarmaya çalışmışlar.

İnceledikleri ilk etki **kızgınlık**. Yaşları 8-14 arasında değişen çocuklar, uçak ve kara trafiği gürültüsüne yetişkinlerden daha az sinirleniyorlarmış. 60 yaşın üstündekiler ve çok gençlerse gürültünün rahatsız ediciliğinden ya da ne kadar hassas olduklarından bağımsız olarak gü-

rültüye en az sinirlenenlermiş. İnceledikleri diğer etki **uyku bölünmesi**. Çocuklar uyurken yetişkinlere göre sese daha az duyarlılarmış. Hemen uyanıyorlarmış ama uyanırlarsa verdikleri tepki (tansiyon yükselmesi dahil) daha fazla oluyormuş. Bu sonuç haricindeyse aslında uyku bölünmesinin gürültüye daha duyarlı olanlar için bile daha hassas insanlarda sebep olduğu sağlık sorunlarıyla ilgili bir delil bulunamamış.

Kalp ve dolaşım bozuklukları konusuna gelindiğinde gürültünün okul çağındaki çocuklarda kısa süreli tansiyon yükselmelerine sebep olduğu sonucuna ulaşmışlar. Geri kalan sonuçlar için çalışmalarda kullanılan metotların farklılığı nedeniyle tutarsızlık olduğuna karar vermişler.

Hayat kalitesi açısından değerlendirildiklerinde, daha fazla gürültüye maruz kalanların daha sık baş ağrısı çektikleri ve daha çok yoruldukları sonucuna ulaşmışlar. Bu insanların stres hormonları da daha yüksek değerdeymiş. 60 yaş üstü insanlar içinse fiziksel ve zihinsel olarak kötüye gitmelerinin maruz kaldıkları gürültüyle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmış.

İnceledikleri makaleleri **algılama**

kabiliyeti açısından ele almaya niyetlendiklerinde, gürültüye maruz kalan okul çocuklarının öğrenme ve kavrama yeteneklerinin daha az olduğunu iddia eden pek çok çalışmayla karşılaşmışlar. İnceledikleri bir makalede gürültünün delikanlıların çalışma performanslarını etkilediğini gösteren sonuçlar yer almıyordu.

Gece Gürültüsü Uyku Bozukluğuna Neden Oluyor

En son ele aldıkları konu, gürültünün **duyma** üzerine etkisi. Üst üste eklendiğinde uzun vadede olumsuz etkilerin görülecek olduğu bilinse de, gürültünün çocukların duyması üzerindeki etkilerinin az bilindiğini vurgulamışlar. Konser veya diskotek gürültüsünün ve kulaklıktan gelen yüksek sesin yaygın olarak kısa süreli duyma kaybı ya da kulak çınlamasına neden olduğunu da ayıp olmasın diye eklemeyen edememişler. Okulda uçak gürültüsüne maruz kalmanın üzerine yapılan pek çok araştırma olmasına rağmen, evde kara trafiği sesine maruz kalan çocuklarla ilgili az çalışma olmasından hareketle yayınlanan bu tematik sayıda, Almanya’da yapılmış bir çalışmaya da yer verilmiş. “Kalabalık yollara yakın yerde yaşayan çocuklar daha hiperaktif” (Children are more hyperactive if they live near busy roads) isimli çalışmada evde trafik gürültüsüne maruz kalan 10 yaş çocuklarının ruh sağlığı (hiperaktiflik, dikkat eksikliği ve anksiyete, çabuk korkma ya da çabuk mutsuz olma gibi duygusal problemler de dahil) ve davranışları araştırılmış. Devam eden iki Alman araştırmasından 872 çocuğun bilgisinin kullanıldığı çalışmada her bir çocuğun evlerinde sokağa bakan dış duvarın maksimum ve minimum gürültü seviyeleri ölçülmüş. Biri çocukların uykusunun ne

kadar bölündüğünü ölçebilmek için tanımlanan gece gürültüsü göstergesi, diğeriye ne kadar rahatsızlık verdiği ölçebilmek için tanımlanan gündüz-akşam-gece göstergesi olmak üzere iki gösterge belirlenmiş. Çocukların davranışlarını değerlendirebilmek içinse standart bir anket kullanılmış. Anket sonucunda çocuklar normal, sınırdaki ve anormal olmak üzere üç gruba ayrılmış. Çalışmanın sonucunda gürültüye daha çok maruz kalanların hiperaktiflik ya da dikkat eksikliği sorunlarını daha çok yaşadıkları ve duygusal problemlerle daha çok yüzleştikleri ortaya çıkmış. Daha önce belirttiğimiz üzere sağlıklı olmak için gece uykusunun yeterli olması önemli olduğundan, gece gürültüsünün ruhsal ve duygusal sıkıntılar açısından da daha zararlı olduğuna karar verilmiş, çünkü gece gürültüsü 287 çocuk üzerinde uyku bozukluğuna neden olmuş.

Gürültünün sağlık üzerinde olumsuz etkilerini kabul etmemiz için daha fazla bilimsel çalışmaya ihtiyacımız olmadığına göre, insanlık adına “Gürüldemeyelim, gürüldetmeyelim” kampanyasını başlatmamız için önümüzde hiçbir engel bulunmuyor. Önce trafik, sonra endüstri, sonra tek tek geri kalanların düğmelerini kapatıyoruz. En sonda da kafamızın içindeki gürültüye dur dedik mi, galaksinin en huzurlu gezegeni artık bizimidir. Artık ondan sonra şarıldasın şelaleler, gürlesin gökler, hışırdasın yapraklar, vızıldasın arılar...

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/health_of_vulnerable_people_exposed_to_noise_under_researched_47si4_en.pdf

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/children_more_hyperactive_if_living_near_busy_roads_47si5_en.pdf

Uçak Sesi Atardamarları da Uyutmuyor

“**Ulaşım** gürültüsünü azaltmada sağlığa olan etki dikkate alınmalı” (Transport noise mitigation must consider the medical impacts) isimli makalede gürültü azaltma politikasında kullanılmak üzere bir çalışma hazırlanmış. Var olan literatürün incelenmesiyle yapılan çalışma, trafik gürültüsüne maruz kalmanın kalp ve damar sağlığı üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu araştırıyor.

Laboratuvar sonuçlarına göre şiddetli bir sese maruz kaldığımızda ya da görece düşük seslerle uykumuz bölündüğünde **beden fonksiyonlarımızda değişiklik oluyor**, adrenalin gibi stres hormonları salgılamaya başlıyoruz. Bu tepkiye örnek olarak gece vakti uçak sesine maruz kaldığımızda tansiyonumuzun yükseldiğinin gözlemlenmesi verilmiş. Oysa tansiyonumuz yükseleceğine, kan damarlarının gece boyunca dinlenip kendilerini yenilemesi gerekiyordu. Bu fırsatları elinden alınan atardamarlar ya sertleşiyor ya da felç ve kalp krizi gibi kalp damar hastalıklarına sebep olabiliyorlarmış. Karayolu, tren yolu ya da uçak gürültüsüne maruz kalmanın uzun dönemli etkisiyle ilgili yapılmış popüler tüm

çalışmalar, gürültüyle bu hastalıkları ilişkilendirmiş.

Dünya Sağlık Örgütü, gürültünün olumsuz etkilerinden kısa vadede korunabilmek için üst sınırı 55 desibel olması gerektiğini savunuyor; hatta uzun vadede amaç 40 desibelmiş. Çalışmayı yapanlar, taradıkları diğer birkaç çalışmada 55-60 desibel trafik gürültüsüne maruz kalanların kalp hastalıkları riski olduğunu, hatta özellikle yaşlılarda felç riskini de artırdığını görmüşler. Havaalanı yakınında yaşayan insanların gece ya da gündüz uçak sesine maruz kalmaları nedeniyle tansiyon hastası olma ihtimallerinin olduğunu, yine kalp hastalıkları risklerinin yüksek olduğunu gösteren çalışmalardan da bahsetmişler.

Tüm bunları da insanlara taşınan oradan demek için değil, karayolu, tren ve uçak gürültüsünün sağlık üzerindeki etkileri dikkate alınarak yeni düzenlemeler yapılması gerektiğini vurgulamak için söylemişler.

http://ec.europa.eu/environment/integration/research/newsalert/pdf/transport_noise_mitigation_must_consider_medical_impacts_47si1_en.pdf

Su, Rüzgar Enerjisi, Geridönüşüm, Biyoçeşitlilik...

Pakistan Susuzluğa Doğru

Sürekli “su yönetimi” diye söylenip duruyoruz... 21. yüzyılda dua ederek bu sorunu çözemeyeceğimiz gün gibi ortada! İşte yakınlardan bir örnek: Su yönetimini beceremeyen Pakistan, susuz bir ülke olma yolunda hızla ilerliyor, üstelik bunu itiraf eden de hükümet... Büyük bir enerji krizinin eşiğinden geçen ülkede iklim değişikliğinin de etkisiyle önümüzdeki **6-7 yıl** içinde su kaynaklarının tamamen kurumasından endişe ediliyor. Buzulların erimesi, azalan yağış ve kronikleşen yönetim yanlışları, konuyu kritik seviyelere getirmiş durumda. Öyle ki, çözülmeye yakın olan enerji krizinden daha büyük kriz oluşturacağı yüksek ihtimal. Geçtiğimiz yıllarda güney Sindh bölgesindeki Tharparkar çöl alanında susuzluk alarmı verilmişti. Bu arada Pakistan’da son baraj tam 46 yıl önce yapılmış.

*New York Times World@
nytimesworld
<http://t.co/hfZ2P5JXh8>*

Çin Rüzgar Enerjisinde 100 GW’a Yaklaştı

Çin Ulusal Enerji İdaresi, ülkenin rüzgar enerjisi yatırımları alanında 2014 yılında gerçekleşen gelişmeler hakkında bir açıklama yayınladı. İdarenin bilgilendirmesine göre, 2014 yılında ülkede toplam güçleri 19,81 GW’lık yeni rüzgar enerjisi gücünün elektrik şebekesine bağlantısı sağlandı. Bu gelişme, ülkede ticari elektrik üretimi gerçekleştiren rüzgar enerjisi gücünün 96,37 GW seviyesine ulaşmasını sağladı. Açıklamaya göre bu gelişme rüzgar enerjisi santrallerinin ülkenin top-

lam elektrik üretim kapasitesindeki payının %7’ye ulaşmasını sağladı. Bu santraller, geçen yıl **153,4 milyar kilovat-saatlik üretim** ile ülkenin elektrik talebinin %2,78’sini sağladı. Çin enerji yönetimi, geçen yıl 36 GW’lık yeni rüzgar enerjisi projesine de üretim izni sağladı. Ülkede 77,04 GW’lık yeni rüzgar enerjisi santral projesi inşa halinde iken, üretim izni sağlanmış toplam proje stoku ise 173 GW’a ulaşmış durumda.

*Yeşil Ekonomi@
YesilEkonomi
<http://t.co/WjYqY8HnIc>*

Geridönüşüm Hayatımızın Bir Parçası Olmalı

AB’de her yıl kişi başına 200 kg atık geri kazanılıyor; o halde geridönüşüm bir kazanç değil mi? Evet ama “Hayır”, çünkü geridönüşüm aslında “yapılması gereken”, yani “gereklilik”. Aslında içeceği içtik-

ten sonra kutusunu geridönüşüme atmıyorsak bundan rahatsızlık duymalıyız. Geridönüşüm yaşantımızın normal bir parçası olmalı. Yine AB’de her yıl kişi başına 280 kg atık “depolanıyor” veya “yakılıyor”. İnsanlık olarak yanlış yoldayız, suçluyuz. Geridönüşümün önemi ne dair güzel bir örnekle bitirelim: **İngiltere’de alüminyum kutuların geridönüşüm oranı %55**. Alüminyumun beşikten mezara tüm ömrü ise sadece ve sadece 60 gün: Maden olarak çıkarılması, taşınması, işlenmesi, kutu haline gelmesi ve kullanılması süreci. Bunun anlamı şu: Bir yıldan kısa bir süre içinde alüminyumun %95’ini geri kazanmak yerine atık depolarına gönderiyor ve doğadan alüminyum çıkartmaya devam ediyoruz! Tersini tercih etmek çok mu zor?

Ecovo@EcovoUK <http://t.co/DwpsdUxRUP>

Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

Deniz Parkları Kurulacak

Sidney'de yapılan Dünya Parkları Kongresi'nde, "**Deniz Koruma Alanları**" özel konu olarak görüldü. Deniz yaşamını korumak üzere insan aktivitesinin olmadığı Deniz Parkları kurulması uzun dönemde doğaya büyük fayda sağlayacak. Bu yönde Dünya Bankası, **Endonezya** ve **Brezilya**'daki girişimleri destekliyor. Her park aynı amaçla kurulmayacak; coğrafyaya göre kimi balıkçılığa hizmet edecek, kimi daha büyük olacak, kimi bir diğerine bağlı, kimisi yalnız olacak... Parklar göç eden balıklara yumurtlamak, korunmak, beslenmek için yer sağlayarak, bölge halkına da gelir fırsatı yaratacak. Örneğin Endonezya'da oluşturulmuş altı koruma alanı etrafındaki 258 köyün ortalama gelir düzeyi bu yolla %21 arttı. Bu koruma sayesinde uzun vadede oluşacak biyoçeşitlilik, turizm gelirlerine de

olumlu yansıtacak. Diğer taraftan korunan mercan resifleri, dalga enerjisini % 97 oranında keserek kıyı emniyeti açısından da çok büyük fayda sağlıyor. İnsanlığın geleceği için denizleri, denizlerdeki biyoçeşitliliği korumalıyız...

WB Environment@WB_Environment
<http://t.co/K8pyTIPZQ2>

Çevre Kirliliği Tüm Dünyayı Tehdit Ediyor

Her yıl hava, su ve toprak kirliliğinden dolayı dünyada yaklaşık **8,9 milyon prematüre ölümü** gerçekleştiriyor. Bu rakam, toplam ölümlerin %13'ü demek! Bunun çoğunluğu, tahmin edeceğimiz gibi gelişen ülkelerde yaşanıyor. Kirlilik soluduğumuz havayı, suyu ve toprağı zehirlerken aynı zamanda ekonomileri mahvediyor. Artan sağlık harcamaları, düşen verimlilik, azalan

hayat kalitesi ve kaçan fırsatlar... Örneğin normalin üzerinde kurşun ve cıvaya maruz kalan çocuklarda bilişsel bozukluk görülüyor. Açık ve kapalı alanlardaki hava kirliliği en yüksek sağlık riskimiz. Hızlı şehirleşme sonucu hızla artan oranda egzoz gazı soluyoruz. Risklerin çoğu, düşük-orta gelir düzeyindeki ülkelerde görülse dahi, aslında küresel tedarik zinciri, su/hava akımları ve doğal yollardan hepimizi tehdit ediyor. Fakat kirlilik çözülebilecek bir problem...

StrikingPoverty@strikingpoverty
<http://t.co/muDxKXABsY>

Alpler'de Buzul Erimesine Battaniyeli Çare!

Haziran ayı ortalarında Avusturya Alpleri'ndeki **Pitztal Buzulu** erimeye başlar, başka bir deyişle tatile çıkar. Kayak köyü sahipleri için dört aylık bu erime dönemi tahmin edersiniz ki, can sıkıcıdır. Bir gün kayak köyü radikal bir karar alır: Buzulun erimesini önlemek için dev plastik battaniye ısmarlanır. **0,1 kilometrekare büyüklüğündeki dev battaniye** kayak alanına serilir ve sonuç olumludur: Erime yavaşlamıştır. Şimdi aynı yöntem, Almanya ve İsviçre'deki bazı kayak merkezlerinde de uygulanmaya başladı. Bir taraftan da Innsburg Üniversitesi'nde buzul bilimciler erimeyi daha da yavaşlatacak farklı tip malzemeler üzerine çalışıyorlar. Tüm bir dağı battaniye ile sarmak pek tabii mümkün olmaz, ancak yaratıcı bir fikirle kayak merkezlerinin daha mutlu olduğunu söyleyebiliriz.

CECHR@CECHR<http://t.co/NfRCsW3RTv>

Sürdürülebilirlik Akademisi “Ankara Projeler Buluşması” ndaydı

20 yıldan bu yana Türkiye’de gerçekleştirilen **Küresel Çevre Fonu (GEF) Küçük Destek Programı (SGP)** projelerinin yeni dönem stratejilerini belirlemek üzere 29-31 Ocak tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen buluşmanın paydaşları arasında Sürdürülebilirlik Akademisi de vardı. Çevreyle ilgili STK’ların katıldığı toplantının açılış konuşmalarını Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı **Murat Sungur Bursa** ile BM Türkiye Mukim Koordinatörü ve UNDP Türkiye Mukim Temsilcisi **Kamal Malhotra** yaptı. GEF projeleri hakkında değerlendirmede bulunan Murat Sungur Bursa, şöyle konuştu: “Küçük küçük bir sürü güzel proje, eğer gerekli destek verilirse dünyanın en güçlü şeyini yaratabilir. GEF projeleri, kendi içinde küçücük ama benzerleri ile yan yana geldiği zaman dünyanın en sağlam yapısını oluşturuyor. Bu anlamda GEF programı Türkiye’de «güzel küçük» ile ilgili çok önemli örnekler veriyor ve sürdürülebilir kalkınmaya doğrudan hizmet ediyor. Temennim, programın sürdürülebilir olarak uzun yıllar aynı başarıyla devam etmesi...”

2015’in İlk “Yeşillenen Oteller Sertifikası” Eresin Hotels İstanbul’un

Turistik Otelciler, Yatırımcılar ve İşletmeciler Birliği (TUROB), Bureau Veritas ve Sürdürülebilirlik Akademisi işbirliğinde gerçekleştirilen ve turizm tesislerinin çevreye duyarlılığını belgelendiren “Yeşillenen Oteller” (Greening Hotels) sertifikasını 2015 yılında almaya hak

kazanan ilk otel Eresin Hotels İstanbul oldu. Eresin Hotels İstanbul, sürdürülebilir turizmin önemli gereklerinden biri olan çevreye duyarlı tesis olma hedefine uygun çalışmalarıyla sertifikanın standartlarını karşılayarak Bureau Veritas tarafından yapılan denetim sonucunda sertifikasını aldı. Eresin Hotels İstanbul’a ödülü, 26 Ocak’ta gerçekleştirilen “TUROB Geleneksel Aylık Toplantısı” sırasında Sürdürülebilirlik Akademisi Başkanı Murat Sungur Bursa tarafından takdim edildi.

“Sürdürülebilir Marka Sertifika Programı” 24 Mart’ta Başlıyor

Sürdürülebilirlik Akademisi ve **Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi (BUYEM)** işbirliğinde geliştirilen Sürdürülebilir Marka Sertifika Programı 24 Mart’ta start alıyor. Program; içerik pazarlamasından stratejik marka yönetimine, yeni reklam stratejilerinden sosyal medya yönetimine, yeni tüketici analizinden marka güveni ve itibarına, sosyal ayakzinden yönetim stratejilerine kadar farklı markaların sürdürülebilirliğini ilgilendiren önemli konularda katılımcılara uzmanlıklarını geliştirme imkanı sunacak. Boğaziçi Üniversitesi profesörleri ve marka stratejistlerinin ders vereceği, akademik koordinatörlüğünü Boğaziçi Üniversitesi’nin üstlendiği program, lider marka temsilcileri ve uluslararası konuşmacılar ile yapılacak workshop çalışmalarını ve yuvarlak masa toplantılarını da içeriyor. Program hakkındaki sorularınız ve dersler hakkındaki ayrıntılı bilgi ve kayıt için egitim@surakademi.com adresine yazabilirsiniz.

Sustainable Brands 2015 İstanbul’un İkinci Danışma Kurulu Toplantısı Yapıldı

26-27 Mayıs 2015 tarihlerinde Park Bosphorus Hotel’de gerçekleşecek Sustainable Brands 2015 İstanbul’un ikinci danışma kurulu toplantısı 16 Ocak’ta yapıldı. Konferansın global tarafta belirlenen “How Now” (Şimdi Nasıl) başlıklı temasının ülkesel uyarlamaları ve iyi uygulamaların bir araya getirilebilmesi için oluşturulan kurul, markaların yapacakları yenilikler ile başarı arasındaki pozitif korelasyonu vurguladı. Firmaların, markalarını daha yenilikçi hale getirmek için inovatif uygulamalardan ve gelişmelerden nasıl daha efektif olarak faydalanacaklarını konuşacakları konferansta, marka başarısını hızlandırmanın olmazsa olmazı olarak sürdürülebilirlik odaklı liderlik yaklaşımları da sorgulanacak. Sustainable Brands 2015 İstanbul konferansına kayıt ve ayrıntılı bilgi için www.sustainablebrandsistanbul.com sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

YEŞİL İŞ
GREEN BUSINESS
SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

2015

TÜRKİYE'NİN SÜRDÜRÜLEBİLİR İŞ BULUŞMASI

7. YILINDA

8-9 EKİM

Park Bosphorus Hotel İstanbul

7. yılında da Stratejik Çözüm Ortağı

Schneider
Electric

www.yesiliskonferansi.com

yesilis@surakademi.com

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
AKADEMİSİ
SUSTAINABILITY ACADEMY

Yesiliscin

@yesiliscin

2014'de Ne Kadar Çevreci Etkinlik Oldu?

Çevreci Etkinlikler'in EKOIQ ile birlikte hazırladığı "Çevreci Etkinlikler Atlası", Türkiye'de 2014 yılında hangi şehirde, kaç çevreci etkinlik gerçekleştiğini, söz konusu etkinliklerin odağını/gündemini ve katılımcı sayısı hakkında önemli verileri ortaya koyuyor.

 Emrah KURUM /
Çevreci Etkinlikler
Kurucusu, emrahkurum@
cevrecietkinlikler.com

Çevre konusunda yaşanan değişimlerin somut bir şekilde, verilerle ortaya konulması, hem mevcut durumun tespiti hem de zayıf ve güçlü yanların bilinmesi açısından önemlidir. Veriler ışığında yürütülecek çalışmalar ise çevre konusunda yapılacak çalışmaların etkisini görece daha da artırabilir.

Türkiye'nin ilk çevre etkinlikleri sitesi olan Çevreci Etkinlikler olarak, sürdürülebilirlik alanında Türkiye'deki ilk dergi olan EKOIQ ile çevre konusunda somut veriler üretmek üzere yeni bir çalışmaya başladık: "Türkiye'nin Çevreci Etkinlikler Atlası"...

Çevreci Etkinlikler Atlası, Türkiye'de 2014 yılında hangi şehir-

de, kaç çevreci etkinlik gerçekleştiğini, söz konusu etkinliklerin odağını/gündemini ve bu etkinliklere katılan tahmini kişi sayısı gibi verileri ortaya koyuyor. İlkini yaptığımız bu çalışmanın, içerik ve kapsamını genişleterek her yıl devam etme arzusundayız. Bu çalışma kapsamında yaklaşık 20 sivil toplum kuruluşunun (STK) etkinliklerini inceledik. Fakat incelemeye alamadığımız diğer değerli STK'larımızın büyüklüğünü görmeniz açısından sadece **Sivil Toplum Geliştirme Merkezi**'nin (STGM) STÖ Veritabanı'na kayıtlı ve faaliyet alanı çevre olan **725 oluşum** mevcut. (<http://www.stgm.org.tr/tr/stoveritabanı>)

Çalışmanın Ne Gibi Çıktıları Var?

Çevreci Etkinlikler olarak Türkiye'de gerçekleşen etkinlikleri yaklaşık iki yıldır yakından takip etmeye çalışıyoruz. 11 Mart'ta ikinci yılımızı geride bırakırken, arkamıza dönüp baktığımızda çevre konusunda umut ve çözüm önerisi barındıran etkinliklerin değişiminin farkındaydık. Bunu somut şekilde ortaya koymak gerçekleştirdiğimiz çalışmanın çıktılarını değerlendirecek olursak:

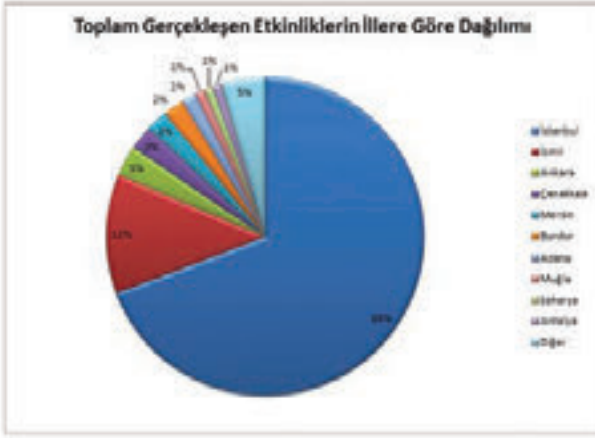
Etkinlik Gerçekleştirilen İller:

2014 yılında Türkiye'de gerçekleşen çevreci etkinliklerin %69'u İstanbul, %12'si İzmir, %3'ü Ankara'da gerçekleşirken bu şehirlerimizi %2'lik oranda Adana, Burdur, Çanakkale ve Mersin takip ediyor.

Etkinliklerin Konuları:

2014 yılında Türkiye'de gerçekleşen çevreci etkinliklerin konusunun %22'si gıda, %15'i çevre eğitimi, %14'ü deniz/sulak alanlar, %6'sı takas gibi alternatif ekonomileri destekleyen etkinlikler, %5'i iklim değişikliği ve %4'lük de enerji ve ormanlar/yeşil alanlarla ilgili etkinliklerden oluşuyor.

Katılımcı Sayısı: 2014 yılında incelediğimiz STK'ların gerçekleştirdiği etkinlik sayısı 456. Bu etkinliklerden katılımcı sayısı belli olan/katılımcı sayısına eriştiğimiz 212 etkinliğe, yaklaşık 159 bin kişi katıldı. Buradan hareketle etkinlik başına yaklaşık 750 kişinin katılım sağladığı düşünülürse, çalışma kapsamındaki STK'ların gerçekleştirdiği 456 etkinliğe toplamda 342 bin kişi katıldığı öngörülebilir.

Etkinlik ve Katılımcı Sayılarının Aylara Göre Dağılımı: En çok etkinlik gerçekleştirilen aylar ise sırasıyla Kasım, Eylül, Mayıs, Nisan ve Ekim oldu. Gerçekleştirilen etkinliklere katılımcısı sayısının özellikle de Kasım ve Aralık'ta yoğunlaşmasının nedeni ise Kasım ayında 11 şehirde eş zamanlı gerçekleşen Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali'ne 10 binden fazla kişi katılım gösterirken, Aralık ayında Kuzey Ormanları Savunması'nın

incelediğimiz STK'ların geçtiğimiz yıl gerçekleştirdiği etkinlik sayısı 456. Bu etkinliklerden katılımcı sayısı belli olan/katılımcı sayısına eriştiğimiz 212 etkinliğe, yaklaşık 159 bin kişi katıldı. Buradan hareketle etkinlik başına yaklaşık 750 kişinin katılım sağladığını düşünülürse, çalışma kapsamındaki STK'ların gerçekleştirdiği 456 etkinliğe toplamda 342 bin kişi katıldığı düşünülebilir.

çağrısıyla İstanbul'da gerçekleşen Marmara Kent ve Doğa Mitingi'ne yine 10 binden fazla kişi katılım gerçekleştirdi.

Araştırmamız Kapsamında Ulaşılan STK'lar/Oluşumlar: 2014 yılında Türkiye'de gerçekleştirilen etkinlikler kapsamında etkinliklerini incelediğimiz STK/oluşumlar ise Bombalara Karşı Sofralar, Buğday Derneği, ÇEKÜL - Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı, Çevre Mühendisleri Odası, Çevreci Etkinlikler, Doğa

Derneği, EMBARQ - Sürdürülebilir Ulaşım Merkezi Türkiye, GEO - Küresel Çevre Derneği, Komşu Kafe, Kuzey Ormanları Savunması, REC - Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye, SKD - İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, Slow Food Fikir Sahibi Damaklar, Slow Food Foça Zeytinalı, Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali - Sürdürülebilir Yaşam Kolektifi, Turmepa - DenizTemiz Derneği, WWF - Dünya Doğayı Koruma Vakfı, Yeryüzü Derneği ve Yeşil Düşünce Derneği'dir. ○

Cihan KORAL MALAK
cihankoral@gmail.com

Girişimcilik Baharı Beklemez

İstanbul'daki girişimcilik etkinlikleri, baharı beklemeden tüm hızıyla devam ediyor. Ocak ve Şubat aylarında sosyal girişim, sosyal inovasyon ve farklı sıfat tamlamalarıyla adlandırılacak buluşmalar gerçekleşti. Ben "girişimcilik" kavramından da, "**kendi işini kurmak/ fikrini gerçekleştirmek**" gibi ifadeleri anlıyorum. Ama konuşulan girişimcilik, bu kavramları barındırmadığında, girişimcilik kelimesi bana kaçmayı, kısa yolu, emeksiz sonuca koşmayı çağırıyor. Yine de yaygınlaşan "girişimcilik" ifadesiyle, birkaç örneğe değineceğim.

Things: 29 Ocak tarihinde "Things" Challenge kapsamında geliştirilen projeler tanıtıldı ve tüm emekler için kutlama gerçekleştirildi. Things, sosyal teknolojilerin sosyal

değişim için sunduğu araçlar ile ilgilenen STK'lar, aktivistler ve farklı disiplinlerden kişiler arasında teknolojik proje fikirlerini geliştirme amacıyla yola çıkıyor. Böylece, eksikliği çok hissedilen, tasarım ve dijital dünya dilini konuşmama sorununu, farklı yetkinliklerin kümelelerini oluşturarak çözmeyi amaçlıyor. 9 Ekim'de Kick off etkinliği ile Things projesi kapsamında "Challenge" -fikirler çağırısı- yapıldı. 9 Ekim

ve 5 Kasım tarihleri arasında teknolojiyi kullanarak fark yaratmak isteyen birey, STK veya resmi olmayan oluşumlar fikirlerini sundular. Jüri, toplamda yapılan 108 proje başvurusundan finale kalacak altı fikri seçti. Proje ekipleri 12-14 Aralık'ta, tasarımcı ve code yazarlar ile birlikte projelerini demo haline getirmek için iki günlük Hackathon etkinliğinde çalıştılar. Oylamanın sonunda, en çok oy alan üç proje 5000 dolar hibe alacak ve üç aylık kuluçka desteği ile prototipler son halini alacak.

Tüm projelerin bilgilerine **yourthings.org** internet sitesi üzerinden ulaşabilirsiniz.

MakeSense İstanbul: MakeSense İstanbul, tüm dünyada olduğu gibi sosyal girişimcileri buluşturan etkinlikler düzenlemeye devam ediyor. Hem tekil girişimlere özel hem de grupların oluşması amacıyla çeşitli girişimlerin sunulduğu buluşmalar da, farklı yetkinlikler ve farklı umutlar birbirlerini buluyor.

Fongogo: 70 proje, 500'ün üzerinde destekçi ve 19 başarı hikayesiyle 1. yaşımı kutladı. Temmuz ayında gerçekleştirilecek 19. Europa Cantat Festivali'ne katılmak için Fongogo'daki ilk projesini açacak olan Boğaziçi Caz Korosu, Koç Üniversitesi Kuluçka Merkezi'nde 45 koristiyle birlikte bu geceye eşlik etti.

Etkinliklerin yoğunluğu gösteriyor ki, önümüzdeki günlerde pek çok girişim platformu doğum günlerini tüm paydaşları ile kutlayabilecek. Ben de girişimcilik konusuna ait, kafamda dolanan soru işaretlerini giderebileceğim.

Duyamadığımız Canlılardan Nasıl Şifalanırız?

8 Şubat tarihinde İstanbul Permakültür Kolektifi sayesinde **Dr. Şaduman Karaca**'dan bitkilerden şifalanma olarak tanımlayabileceğimiz **Fitoterapi**'yi dinleme şansım oldu. Şaduman Hanım, nadir muayenehane açabilecek sertifikasyona sahip doğal tıp uzmanlarından biri olmakla beraber, aynı zamanda Anadolu coğrafyasındaki bitkilerin tespit edilmesi, fotoğraflanması ve takibi konusunda da çalışıyor.

Petrolün bile bitkilerin sayesinde oluştuğu dünyamızda, bitkiler elimizi attığımız her ürünün temel taşı oluşturuyor. Ne yazık ki modern hayatımızda bu bağlantıyı unutmayan kişi sayısı çok az. **Phyton** (bitki) ve **therapia** (eşlik etmek) kelimelerinin birleşimi ise işte bitkilerin tamamını veya bölümlerini kullanarak -ama bütünlüklerini bozmadan- hazırlanan ilaçlarla hastalıkları önlemeyi veya tedavi etmeyi amaçlıyor. Bu amacıyla da aslında dillerini duyamadığımız bu canlıların hayatımızdaki yerlerini hatırlatıyor. Seminerde fitoterapinin tanımı, kısa tarihi, dünyada ve Türkiye'de fitoterapi, doğal tıpta yeri, koruyucu hekimlik, bitki drogları hakkında bilgi-

ler, doğru hasat, doğru saklama ve aktarlardan iyi ve kötü örnekler konularında çeşitli bilgiler aldıktan sonra, fitoterapi için en büyük grup olan papatyagilleri örnek olarak inceledik. 22.750 türü ve 1528 cinsi varmış. Signatur etkisi denilen bitki özellikleriyle hasta özelliklerinin birlikte okunması konusunu tartıştık. Atölye kısmında ise katılımcıların evlerinden getirdikleri bitkiler üzerinde çalıştık. Kendi adıma götürdüğüm beş bitkiden üçünün zamanının geçtiğini ama diğerlerinin adlarını unuttuğum çok değerli aspir ve ebegümece olduğunu öğrendim.

Fitoterapi, her bölgenin kendi kadim bilgilerini, uluslararası olan çeşitli merkezlerdeki sertifikasyon-

Siz ne yapabilirsiniz?

- Dr. Şaduman Karaca, çeşitli turlar eşliğinde arazide bilgilerini paylaşıyor. Kendi sayfasından takip edebilirsiniz.
- Evinizdeki bitkileri gözden geçirerek, şifa güçlerini keşfedebilirsiniz. Hastalanacağınızı hissettiğinizde öncelikle hap haline gelmemiş, doğanın yardımcıları kullanabilirsiniz.

lardan geçirerek kendi arşivini oluşturuyor. Burada özellikle fitoterapi uzmanının, sadece kişiye özel reçete oluşturması, doz, karışım, kullanım gibi özelliklerin sadece o kişi için yazılmış olması büyük önem taşıyor. Dolayısıyla konsültasyonlar da şimdiki bazı doktorların gurur duyduğu gibi 3,5 dakika olmuyor. Modern tıp, organların görevlerini üstlenmeyi hedeflerken, doğal tıp ise organların kendi görevlerini yapmaları için katalizör görevini üstleniyor. Bu şekilde hem bütünsel bakılıyor hem de sistemsel çözüm bulunuyor.

Aşkını Başka Dilde Anlat: Dem Derneği

Tasarım Atölyesi Kadıköy merkezinde 14 Şubat'ı bahane bilen Dem Derneği, projelerini duyurmak için katılımcılığın yaygınlaştırılmasına örnek bir etkinlik gerçekleştirdi. "Aşkını Başka Dilde Anlat" etkinliğine katılanlar; sevgilerine, sevdiklerine, yeşile, geleceğe mesajlarını kamera karşısında **İşaret Dili** ile anlattılar ve montajlanan videolarını hediye olarak aldılar. Bu etkinlikte en heyecanlı kısım ise işaret dilini bilen öğretmen ve öğrencilerin, seçtiğiniz

mesajı size öğretme bölümüydü. Tamamen gönüllerin katkıları ile yastıklar ve istasyonlardan oluşan etkinlik, her şeyden önce sıcaklık ve sevgi ortamı yarattı. 20 TL başış mabzusu karşılığında video hediyesi, aynı zamanda **Proje Cezve** kapsamında açılacak işitme engelliler kafesinde katılımcının adına alınacak bir sandalyeydi. Dem Derneği, bireyi toplum içinde güçlendirme ilkesine dayanan sosyal

sorumluluk faaliyetlerini günlük hayatın bir parçası haline getirmeyi amaçlayan projeler üretmek, bu projeleri hayata geçirmek, devamlılığını sağlamak ve takip etmek amacıyla çalışmalarına devam ediyor.

Siz ne yapabilirsiniz?

- Derneğin tüm etkinliklerini <http://www.demdernek.org> adresinden takip edebilirsiniz.
- Derneğe aynı veya maddi başışta bulunabilirsiniz.

İmrahor Vadisi'nde yapılması planlanan "**Ankara Boğazı**" projesinin planları hazırlandı. Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan 1/5 bin ölçekli nâzım imar planına göre kanal çevresinde yeni bir şehir kuruluyor. Plana göre vadi tabanı ticaret, konut ve turizm alanı adı altında imara açılıyor.

Kadıköy Feneryolu'nda yer alan **Kuyubaşı Fidanlığı**'ni yok edecek külliye projesine 5 No'lu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan onay çıktı.

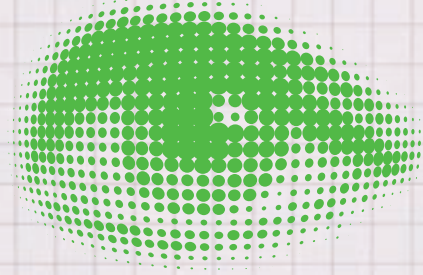
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi hidrobiyolog **Doç. Dr. İskender Gülle**, Burdur Gölü'ndeki su miktarı azalırken, tuz miktarının yükseldiğini söyledi. Yıllık su kaybının **50 milyon tonun üzerinde** olduğunu vurgulayan Doç. Dr. Gülle, tuzluluk oranı arttıkça göldeki bitkilerin kuruyacağını, başta sadece bu gölde yaşayan *Aphanius Burduricus* (dişli sazın balığı) olmak üzere canlı türlerinin ya göç etmek zorunda kalacağını ya da yok olacağını vurguladı.

Tunceli'de pikniğe giden doğa fotoğrafçısı **Giray Kocaman**, iki kişiyi dağ geçişinin derisini yüzerken gördü. Fotoğraflarını çekerken avcılar yüzünü gizledi. Daha da yaklaşmak isteyince avcılar havaya ateş açtı. Avlanması yasak dağ geçişinin derisini yüzerken yakalanan kişilere 15 bin lira para cezası kesildi.

30 bin TL karşılığında Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nde çalışan bir memura verilen, Bozcaada'nın en güzel koylarından **Beylik Koyu ihalesi**, kamuoyundaki tepkilerden sonra iptal edildi.

Meriç ve Tunca nehirlerinin taşmasıyla hayatın felç olduğu Edirne'de tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Tavşan Adası
22 milyon dolara satılıyor;
"Kanalistanbul" projesinde
yeni yerleşim alanlarında
1,5 milyon olarak planlanan
nüfusun 500 bine çekilmesi
kararlaştırıldı; Türkiye'nin
en büyük ekolojik köyü
Van'da kuruluyor;
İstanbul'da ormanlık alana
giren mandalara para
cezası...

 Gözde İVGİN

yapıldığı **er meydanı da sular altında kaldı**. Edirne Valisi Dursun Ali Şahin, Tunca ve Meriç nehirlerinin taşıdığı alanlarda, helikopterle incelemede bulundu. Taşkınım özellikle tarım alanlarına büyük zarar verdiği görüldü.

İşadamı **Ali Ağaoglu**'nun 1. Derece doğal sit alanı üzerine kurmayı planladığı 7 RES için yeniden üretim lisansı verildi.

2014 yılında Güney Afrika'da 1215 gergedanın öldürüldüğü tespit edildi.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın dört yıldır üzerinde çalıştığı fakat planı kamuoyuna açıklanmayan "**Kanalistanbul**" projesinde, yeni yerleşim alanlarında 1,5 milyon olarak planlanan nüfusun 500 bine çekilmesi kararlaştırıldı.

Sakarya'nın **Geyve** ilçesinde bulunan bir taş ocağında meydana gelen patlamada fırlayan taş parçası, doğada enden görülen ve fotokapanla görüntülenen bir yaban kedisinin ölümüne neden oldu.

Emirgan Korusu'nun ardından bir yapılaşma haberi de Beşiktaş'tan geldi. 3. derece sit alanında bulunan İhlamur Kasrı'nın yanındaki açık otoparkın katlı otoparka dönüştürülmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan izin çıktı.

Yalova'da Güneyköy sınırları içinde bulunan bir taş ocağının kapasite artırımı için "**ÇED gerekli değildir**" kararı verildi. Bu karar hayata geçerse 485 dönüm ormanlık alan üzerinde bulunan **192 bin ağaç kesilecek**.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Motorlu Kara Taşıtları verilerine göre, geçen yıl Ocak-Kasım döneminde 947 bin taşıtın trafiğe kaydı yapıldı, 118 bin taşıtın ise kaydı silindi. Böylece trafikteki toplam taşıt sayısı **829 bin arttı**.

Türkiye'nin en büyük ekolojik köyü, Van'da 12 dönüm arazi üzerinde kurulacak. Güneş Evi, Perma Tarım, Saman Evi gibi unsurlardan oluşacak projede evsel atıklardan gübre yapılacak, fosfotikteki metan gazı enerjiye dönüştürülecek. Yüksek Mimarlar Kemal Mükremin Barut ve Yavuz Bawer Barut ile ziraat

mühendisleri Levent Ayyıldız ve Şeref Demir tarafından hazırlanan Güneş Evi ve Ekolojik Köyü projesi Van Belediyesi tarafından kabul edildi.

Beykoz'a bağlı Bozhane, Öğümce, Göllü, Paşamandıra ve Çayağzı köyleri ortak bir kaderi yaşıyor. Köylerden geçen **Riva Deresi**, ölü sazan balıklarıyla dolu. Bölgedeki fabrikaların kimyasal atıklarının gizlice dereye boşaltıldığını öne süren köylüler, balık ölümlerinin nedeninin buna bağlı olduğunu düşünüyor.

Tunceli Geyiksuyu Köyü'nde Munzur Çayı havzasında yer alan 19 hektarlık alana Tunçpınar Madencilik'in bakır ve gümüş madeni projesi için verilen "**ÇED gerekli değildir**" kararı, köy halkı tarafından yargıya taşındı. Davada görüş bildiren bilirkişi heyeti, projenin çevreye geri dönüşü olmayan zararlar vereceğini belirtti.

Ordu Ünye'de Asarkaya Milli Parkı ile sit alanı olan Tozkoparan kral mezarlarının yakınında, birinci sınıf tarım arazilerine yapılması planlanan Organize Sanayi Bölgesi'ni yargı hukuka aykırı buldu.

Arjantin'in soya ticaretinin merkezinde, tarım topluluklarında ev ev 65 bin kişiyle yapılan anketler, bu yerlerde kanser oranlarının ulusal ortalamadan iki ile dört kat arası daha yüksek olduğunu ortaya çıkardı. Bölgede tiroit yetmezliği ile kronik solunum hastalıklarının da daha fazla olduğu tespit edildi.

İngiltere'nin Bristol kentinde ekolojik yaşamı tercih edenler için inşa edilen ilk "**saman evler**" bu ay satışa çıkıyor. Saman evler, Bath Üniversitesi'nden uzmanların öncülüğünde yürütülen bir mühendislik projesinin ürünü. Uzmanlar proje için mühendislik şirketi Modcell'le

birlikte çalışıyor. Projenin finansmanının bir bölümünü ise Avrupa Birliği üstlenmiş. Tipik bir üç odalı ev için yaklaşık **yedi ton saman** kullanılmış.

Koza Madencilik'in siyanür liçi yöntemiyle işlettiği **Bergama Ovacık altın madeninde üretim durduruldu**. Her dönem izinleri yinelenen, atık havuzu ve işletme binaları orman arazisinde bulunan Koza'ya bakanlık bu kez dur dedi. Bergama Orman İşletme Şefliği, Koza'nın orman alanı kullanım iznini yenilemedi.

Çanakkale'nin Bozcaada ilçesinin 1 mil kuzeyinde bulunan 1000 dönüm büyüklüğündeki Tavşan (Mavriya) Adası, **22 milyon dolara satılıyor**. Adanın şimdiki sahipleri, adanın yüksek bir rüzgar potansi-

yeliyle birlikte bir cazibe merkezi olduğu iddiasında.

Muğla 2. İdare Mahkemesi'nin Ortaca ilçesinde caretta caretta'ların yumurtladığı dünyaca ünlü İztuzu Plajı'nın özel şirket Dalçev'e ihalesiz devrini sağlayan kira protokolünün yürütmesini durdurmasının ardından Çevre ve Şehircilik Bakanı İdris Güllüce de geri adım attı. Güllüce, yeni yaptığı açıklamada "**İztuzu ihalesini iptal edeceğim**" ifadelerini kullandı.

İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Saadet Karakulak**, Marmara'da balık stoklarının alarm verdiğini belirtirken, "İstanbul Boğazı gırgır balıkçılığına kapatılmalı" uyarısında da bulundu. Marmara Denizi'ndeki 30'a yakın balık türü, kaçak avcılık, yönetim boşluğu, denetimsizlik ve kirlilik gibi etkenler nedeniyle ya yok olma tehlikesiyle karşı karşıya ya da yok olmuş durumda.

Türkiye'nin **YÖK onaylı ilk fitoterapi merkezi** Bezmialem Fitoterapi Eğitim Araştırma Uygulama Mer-

kezi, Türkiye’de tıbbi amaçla kullanılan 500 bitkiyi ilaç, kozmetik ve gıda sanayilerine kazandırmayı hedefliyor.

Fransa parlamentosu, Medeni Kanun’da 200 yıldır eşya sınıfına sokulan evcil hayvanların “**hisli canlılar**” olarak tanınmasını kabul etti ve ilgili maddenin bu yönde değiştirilmesini istedi.

Rize Valisi Ersin Yazıcı, kamu binalarının dış cephelerindeki değişikliklerin mutlaka yöresel mimari tarzında yapılması gerektiğini söyledi. Vali Yazıcı, “Cumhurbaşkanımızın bu yönde kesin talimatı var. Kamu binaları mutlak suretle yöresel mimariye uygun olacak” dedi.

TMMOB, Samsun Terme’ye inşa edilecek termik santral konusunda uyarıda bulundu. İthal kömürle çalışacak termik santralin 500 metre yakınında doğalgazla çalışan bir başka santral daha bulunduğuna dikkat çeken TMMOB, bölgede “**asit yağmurları**” görüleceği uyarısında bulundu.

Iğdır’da bulunan **Aras Nehri Kuş Cenneti**’nde daha önce, 258 kuş türü kayıt altına alınmıştı. Bölgede son bir haftada zehirlenmiş bulunan yedi akbabanın üçü olay yerinde, ikisi ise yolda öldü. Diğer iki akbaba, KuzeyDoğa Derneği yetkilileri tarafından kurtarıldı.

İstanbul’a yapılacak üçüncü köprü ve üçüncü havalimanı inşaatları nedeniyle tarihi kentin köylerinde meralar azaldı. Havalimanı için kamulaştırılan alan zemin uygun-suzluğu nedeniyle küçülünce, buralara giren **mandalara “ormanlık alana izinsiz girdiği” gerekçesiyle ceza** kesildi. Köylününse bu gelişmelerden haberi yoktu. Çareyi mandalarını satmakta arayan köylüler, 1500 ile 5 bin lira arasında

kesilen cezayı nasıl ödeyeceklerini kara kara düşünüyor.

Hakkari Yüksekova 1. Asliye Mahkemesi, Yüksekova’nın Çobanpınar köyünde askerler tarafından el konulan 97 adet katır için “Orijini belli olmayan ülkemiz morfolojik özelliklerini taşımayan katırların insan ve hayvan sağlığı açısından risk oluşturduğu” iddiasıyla **itlaf kararı** çıktı.

Çağlayan’daki **İstanbul Adalet Sarayı**, çatısında yapılan rüzgar türbini sayesinde kendi elektriğini üretecek. Projenin mimarı Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı Fehmi Tosun, “Hesaplarımızı %95 oranında tutturduk. %100’e ulaşmak için de gerekli eksikliklerimizi tamamlıyoruz” dedi.

Çanakkale Biga ve çevresinde demir-çelik, termik santral, liman gibi yatırımları olan **İÇDAŞ**, 4. termik santralını Lapseki Kocadalyan’da yapıyor. Çevre ödülleri almasına rağmen deniz, hava ve toprak kirliliğine yol açtığı iddialarının hedefi olan şirketin son termik santral kuracağı yer, şirketin ÇED raporunda bile tarım cenneti olarak tarif ediliyor.

Antalya Demre’ye bağlı Çevreli Mahallesi, 13 Ocak’ta başlayan ve üç gün süren şiddetli yağmur sonrası su baskınlarına maruz kaldı. Bölgede yağmurlar durdu, ancak biriken sular yapay göl oluşmasına neden oldu. Yaklaşık 2 bin 500 dönüm tarım alanı sular altında kalırken, üretici seralarına ulaşmakta güçlük çekti.

İsveç, başlatacağı kurt avı mevsimini aniden durdurma kararı aldı.

Kaynaklar: CNN Türk, Enerji Enstitüsü, Cumhuriyet, Çepeçevre, yesilekonomi.com, Zete, Başka Haber, BirGün, karasaban.net, gidahareketi.org, Diken, Habertürk, bulten.gen.tr, Radikal, Evrensel, Milliyet, WWF, Hürriyet,

IRENEC 2015

IRENEC

5. ULUSLARARASI %100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

www.ireneec2015.com

Eşitlik, Özgürlük, Barış ve Yerel İstihdam için Yenilenebilir Enerji

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği **EUROSOLAR Türkiye**, vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjilere dönüşümün teknik, ekonomik, siyasi boyutlarının; sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl, **IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansları** düzenlemektedir.

Mevcut enerji ağını gelecekte tümüyle %100 Yenilenebilir Enerjilere dönüştürme küresel hedefi, **IRENEC 2015**'in konularının ana teması olacaktır.

28-30 MAYIS 2015
TÜRKAN SAYLAN KÜLTÜR MERKEZİ
MALTEPE/İSTANBUL

Türkiye Yenilenebilir
Enerji Birliği

**EURO
SOLAR** EUROSOLAR
Türkiye

www.eurosolar.org.tr

Dünyamızı Biçimlendiren Olağanüstü Bitkiler

*Yazar: Helen & William Bynum
Çeviri: Senay Haznedaroğlu
Yayınevi: Oğlak Yayıncılık, 2015*

Beslenme, barınma, giyinme, ulaşım ve tedavi ihtiyaçlarımız için binlerce yıldır bitkilerden yararlanıyoruz. Günümüzde modern petrokimya sanayi ürünlerine külfetsizce ulaşmanın keyfini sürsek de, bitkilere aynı ölçüde muhtacız. “Dünyamızı Biçimlendiren Olağanüstü Bitkiler” adlı kitap da **Kew Kraliyet Botanik Bahçesi**’nin benzersiz koleksiyonundan 174’ü renkli, toplam 205 görsel ile süslenmiş ve avcılık ve toplayıcılıktan tarıma geçiş yolculuğumuza eşlik eden bitkiler dünyasını ve onun çok çeşitli üyelerini konu alıyor.

Dünyanın Durumu: Sürdürülebilirlik için Yönetişim

*Proje Yöneticileri: Tom Prugh, Michael Renner
Çeviri: Gülru Hotinli
Yayınevi: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Aralık 2014*

2014 yılında 40’inci yılını kutlayan **Worldwatch Enstitüsü**, 30 yıldan bu yana yayımladığı “Dünyanın Durumu” serisinin sonuncusunu okurlarla buluşturdu. Türkiye’de de TEMA Vakfı ve Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları işbirliğinde yayımlanan “Dünyanın Durumu” adlı kitabın bu yılki konusu “Sürdürülebilirlik İçin Yönetişim”. Güvenilir, siyasi ve ekonomik yönetişimin önündeki engelleri ve bunları ortadan kaldıracak yeni fikirleri inceleyen kitapta yazarlar, bölgesel ve yerel iklim önceliklerini, çalışanlarının mülkiyetinde olan firmaları, enerji diplomasisini, internetin sürdürülebilirlik üzerindeki etkisini, ekolojik okuryazarlığın önemini de içeren çeşitli eğilimleri ve çözüm önerilerini araştırıyor. Bu başlıklarla beraber 30 farklı uzman akademisyen ve yazar, 22 bölümde yönetişimin önündeki engelleri ve bunların yerine kullanılacak yeni fikirleri ele alıyor.

İletişimde Sürdürülebilirlik, Katılım ve Kültür

*Yazar: Jan Servaes
Yayınevi: Intellect Ltd, 2013*

Sürdürülebilirlik konusu, giderek teknik bir meseleden öteye geçip bir iletişim ve kültür konusu olarak daha sık konuşulmaya başlıyor. Massachusetts Üniversitesi Sürdürülebilir Sosyal Değişim için İletişim bölümünde Unesco elçisi olan Jan Servaes’in editörüğünü üstlendiği “Sustainability, Participation and Culture in Communication” kitabı, topluluk

mobilizasyonu, enformasyon teknolojileri, toplumsal cinsiyet ve normlar, kitlesel iletişim araçları, kişilerarası iletişim ve entegre iletişim yaklaşımları üzerinden kalkınma ve değişim tartışmalarına katkı sunmayı hedefliyor. Mısır’dan Çin’e, Tayland’dan Zimbabwe’ye kadar dünyanın çeşitli bölgelerinden örneklerle çağdaş iletişim teorilerinin pratik sınamalarının aktarıldığı çalışma, bu yeni tartışma alanı açısından incelemeye değer gözüküyor.

damla®

Doğal Kaynak Suyu

Gelecek için
bir damla fazlasını yaptık:

**Türkiye'de
bitkilerden üretilen
ilk su şişesi***

*%30'a yakını bitkilerden üretilen ve
%100 geri dönüştürülebilir şişe.

plantbottle™
bitkişişe™

%30'a yakını bitkilerden üretilen,
tamamı geri dönüştürülebilir yeni **BitkiŞişe™**
doğa için de, gelecek için de bir damla fazlası demek.

Şekerbank

ENERJİYİ VE
EMEĞİ KORUYAN

eKO
KREDİ

Doğa
için
güzel
haber

Enerji verimliliği yatırımlarının finansmanında Türkiye'de öncü rol edinen Şekerbank, EKO kredi ile bugüne kadar 59 bini aşkın bireysel müşteri, esnaf, çiftçi, işletme ve KOBİ'yi enerji tasarrufuyla tanıştırdı. EKO kredi ile 15,8 milyar kilovatsaat enerji tasarrufu sağlandı, 3,5 milyon ton karbon salımı engellendi, 79 bini aşkın konut yalıtımı desteklendi ve 144 milyon metreküp doğalgaz tasarrufu elde edildi. Şekerbank, EKO kredi ile emeği ve enerjiyi koruyarak ülkemiz ekonomisine destek olmaya devam ediyor.

ekokredi.com.tr | 444 78 78